

Ўзбекистон Республикаси
“Ўзпахтасаноат” уюшмаси

“Пахтасаноат илмий маркази”
очиқ акциядорлик жамияти

**ПАХТА ТОЗАЛАШ КОРХОНАЛАРИ
ВА ТАЙЁРЛОВ МАСКАНЛАРИНИНГ
ИШЧИ КАСБЛАРИ, РАҲБАРЛАР,
МУТАХАССИСЛАР ВА
ХИЗМАТЧИЛАР ЛАВОЗИМЛАРИНИ
КЛАССИФИКАЦИЯЛАШ БЎЙИЧА
МЕЪЁРИЙ МАТЕРИАЛЛАР ТЎПЛАМИ**

ТОШКЕНТ
«DAVR PRESS» NMU
2013

65.240-6 - Хизматчилар лавозимлари ва ишчи кассификациялари

37.23(59) - Пахта туқма олмали коркаси

Пахта тозалаш корхоналари ва тайёрлов масканларининг ишчи кассблари, раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчилар лавозимларини классификациялаш бўйича меъерий материаллар гуطلاми "Пахтасаноат илмий маркази" ОАЖ иқтисодиёт лабораторияси томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 августдаги 181-сонли қарори билан тасдиқланган "Хизматчиларнинг асосий лавозимлари ва ишчилар кассблари классификатори" асосида ишлаб чиқилди.

Бош директор, т.ф.н.

Б.Я. Кушакеев

Бош директорнинг илмий ишлар бўйича муовини, т.ф.н.

Р.А. Гуляев

Иқтисодиёт лабораториясининг мудир

Ҳ.Б. Азизова

Мазкур классификатор "Ўзпахтасаноат" уюшмаси бошқарма ва бўлимлари бошлиқлари билан келишилган ва "Ўзпахтасаноат" уюшмаси раҳбарияти томонидан тасдиқланган.

Гулам Ўзбекистон Республикаси пахта тозалаш саноати тизимидаги корхоналарда меҳнатни ташкил этиш ва меҳнат муносабатларини белгилайдиган меъерий ҳужжат бўлиб, иш фаолиятида қўллаш учун мўлжалланган.

Классификатордан пахта тозалаш корхоналари бўлимлари туғрисидаги Низомлар ва лавозим йуриқномалари ишлаб чиқишда қўлланма сифатида фойдаланиш тавсия этилади.

10 42069
291
Барча ҳуқуқлар амалдаги қонунларга асосан ҳимояланган.

"DAVR-PRESS" нашриёт-матбаа уйининг ёзма рухсатсиз ушбу нашри қисман ёки тўлиқ ҳолда бошқа оммавий ахборот воситаларида электрон ёки механик ҳуричишда кучириб босиш, магнит ташувчи воситаларда таққатиш ҳақини таққидланади.

2013/150

A12106

Uzbekiston MK

© "Ўзпахтасаноат" уюшмаси

© "DAVR PRESS" NMU, 2013

МУНДАРИЖА

Пахта тозалаш корхоналари ва тайёрлов масканларининг ишчи касблари, раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчилар лавозимларининг тармоқ классификатори	6
Кириш	7
Умумий қоидалар	11
Хизматчилар асосий лавозимлари ва ишчилар касблари классификациясининг жадвали	17
Пахта тозалаш корхоналари ва тайёрлов масканларининг раҳбарлари, мутахассислари ва хизматчиларининг малака тавсифининг маълумотномаси	20
Кириш	21
Умумий қоидалар	21
Раҳбарларнинг мансаблари	25
Корхона раҳбари (Жамият бошқарув раиси)	25
Бош муҳандис	27
Бош ҳисобчи	29
Техника назорати бўлими бошлиги	31
Тайёрлов бўлими бошлиги	33
Тайёр маҳсулот бўлими бошлиги	35
Режа-иқтисод бўлими бошлиги	36
Меҳнатни ташкил қилиш ва иш ҳақи бўлими бошлиги	37
Бош ҳисобчи ўринбосари	39
Бош энергетик	41
Бош механик	42
Бош технолог	45
Тайёрлов маскани мудури	46
Технологик лаборатория мудури	47
Материаллар омбори мудури	48
Ҳужалик мудури	49
Ишлаб чиқариш бригадаси устаси	50
Тайёрлов маскани лабораториясининг мудури	51
Мутахассислар мансаблари	52
Ходимлар бўйича нозир	52
Ҳуқуқшунос-маслаҳатчи	53
Тайёр маҳсулот бўйича товаршунос	56
Ҳисобчи	56
Ички аудитор	58

Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси бўйича мутахассис	59
Қурилиш бўйича мутахассис	61
Моддий-техника таъминоти бўйича мутахассис (экспедитор)	62
Транспорт бўйича мутахассис	63
Фуқаро муҳофазаси бўйича мутахассис	64
Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва экология бўйича мутахассис	66
Меъёрловчи	67
Иқтисодчи	68
Ижро назорати бўйича назир	69
Хизматчилар	71
Иш юритувчи	71
Котиба	72
Ғазначи-ҳисобчи (кассир)	73
Компьютер оператори	74
Табелчи-ҳисобчи	75
Пахта тозалаш корхоналари ва тайёрлов масканларининг ишлари ва ишчи касблари тариф-малака маълумотномаси	
Асосий ишлаб чиқариш бўйича ишчиларнинг касблари	76
Умумий касблар	76
Тарозибон	76
Кимёвий эритмалар тайёрловчи	76
Хомашё узатувчи	77
Той тикувчи	80
Технологик ускуналарни (жин ва линтер) созловчи	80
Қуритиш-тозалаш ускуналарини созловчи	82
Прессловчи	83
Чиқиндиларни йиғувчи	87
Ғарамларда туннель очувчи	88
Уруғлик чигит қопловчи	88
Ускуналарни тозаловчи	89
Қуритиш ускуналарининг оператори	90
Тозалаш ускуналарининг оператори	94
Иссиқлик генератори оператори	97
Жин ускуналарининг оператори	97
Линтер ускуналарининг оператори	99
Чигит дорилловчи	102
Классификатор	104

Лаборант	106
Ёрдамчи ишлаб чиқариш ишчиларининг касблари	108
Автомашина ҳайдовчиси	108
Автокара ҳайдовчиси	108
Газ билан пайвандловчи	110
Тунукасоz	112
Темирчи	115
Бўёқчи	118
Моторист	120
Дурадгор	120
Аррага тиш чиқарувчи	122
Арра чархловчи	122
Арра текисловчи	123
Асбобсоz-чилангар	124
Технологик асбоб-ускуналар чилангари	127
Иссиқлик генераторларини таъмирловчи чилангар	130
Электрик-чилангар	131
Токар	133
Фрезерчи	137
Тракторчи	138
Ёрдамчи ишчи	139
Сувоқчи	140
Электр пайвандчи	141
Нурчи (электрик)	144
Ёнгиндан сақлаш профессионал хизмати	147
Корхона ёнгиндан сақлаш профессионал отрядининг бошлиги	147
Тайёрлов маскани ёнгиндан сақлаш профессионал бўлимининг бошлиги	148
Ўт учириниш машинаси ҳайдовчиси, ўт учириниш мотопомпасининг мотористи	149
Ўт учирувчи	150
Хизмат кўрсатувчи ходимларнинг ишчи касблари	152
Ҳудудни тозаловчи	152
Дам олиш ҳудудини ободонлаштирувчи	152
Санузел ишчиси	153
Боғбон	153
Қоровул	154
Хизмат хоналарини йиғиштирувчи фаррош	155
Умумий ҳожатхоналарни тозаловчи фаррош	155

**ПАХТА ТОЗАЛАШ КОРХОНАЛАРИ ВА
ТАЙЁРЛОВ МАСКАНЛАРИНИНГ РАЎБАРЛАРИ,
МУТАХАССИСЛАР ВА ХИЗМАТЧИЛАР
ЛАВОЗИМЛАРИНИНГ ҲАМДА ИШЧИ
КАСБЛАРИНИНГ КЛАССИФИКАТОРИ**

КИРИШ

Пахта тозалаш корхоналари ва тайёрлов масканлари ишчи касблари, раҳбарлари, мутахассислари ва хизматчилари мансабларининг классификатори (ИК ва ММРК) касблар ва мансаблар Халқаро Стандартлари Классификацияси талабларини инobatга олган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 20 августдаги 181-сонли қарори билан тасдиқланган “Хизматчилар асосий лавозимлари ва ишчилар касблари классификатори” асосида ишлаб чиқилди.

Ушбу классификатор пахта тозалаш корхоналари ва тайёрлов масканларида штат жадвали ва меҳнат шартномасини тузишда, меҳнат дафтarchаларига ёзувларни киритишда, меҳнат муносабатлари бўйича буйруқларни расмийлаштиришда, лавозимлар ва касбларни ходимларнинг (бошқарув, техник, хизмат кўрсатувчи ходимлар, ишлаб чиқариш ходимлари ва бошқа ходимларнинг) тегишли тоифаларига киритишда раҳбарлар, мутахассислар, бошқа хизматчиларнинг лавозимлари ва ишчилар касблари номларини стандартлаштириш ва бирхиллаштириш; кадрлар (мутахассислар)нинг маълумоти даражасини, малака тоифасини ҳисобга олган ҳолда уларни жой-жойига самарали қўйиш; ходимлар персонали тоифалари бўйича меҳнат ҳисоби, таҳлили ва статистикасини юритиш учун мўлжалланган.

Классификаторда:

- хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касбларининг номлари;
- касбларнинг миллий стандарт классификаторига мувофиқ хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касблари кодлари;
- хизматчиларнинг аниқ лавозимлари ва ишчилар касблари тегишли бўлган ходимлар тоифалари номлари;
- хизматчи лавозимига ёки ишчи касби бўйича ишга қабул қилишда функционал вазифаларни бажариш учун талаб қилинадиган ходим маълумотининг энг кам даражасига қўйиладиган талабларга кўрсатмалар мавжуд.

Классификаторга киритилган лавозимлар, хизматчилар ва ишчилар касблари номлари ва уларнинг идентификацион код рақамлари (кейинги ўринларда “код” деб аталади) касбларнинг миллий стандарт классификаторига мувофиқдир.

Кодлар Халқаро Меҳнат ташкилотининг Касбларнинг халқаро стандарт классификаторига (Касбларнинг халқаро стандарт классификатори-88 ёки ISCO-инглизча) мувофиқдир ва тўртта рақамдан иборат, улардан:

- биринчиси — Касбларнинг миллий стандарт классификаторининг асосий гуруҳи номини ифодалайди;
- иккинчиси — Касбларнинг миллий стандарт классификаторининг кичик гуруҳи номини ифодалайди;
- учинчиси — Касбларнинг миллий стандарт классификаторининг қуйи гуруҳи номини ифодалайди;
- тўртинчиси — Касбларнинг миллий стандарт классификаторининг бошланғич гуруҳи номини ифодалайди.

Ушбу Классификатор мақсадлари учун қуйидаги таъриф ва тушунчалардан фойдаланилади:

а) лавозим — ходимнинг ташкилий-бошқарув ёки маъмурий-хўжалик функцияларини бажариш билан боғлиқ функционал вазифалари доираси билан боғлиқ хизмат мавқеи;

б) касб — ходим томонидан касбга ўқиш ёки куп йиллик амалиёт натижасида эгалланган билимлар ва кўникмаларни ўз ичига олувчи меҳнат фаолияти тури;

в) хизматчилар — ҳужжатларни тайёрлайдиган ва расмийлаштирадиган, ҳисоб ва назоратни, бошқарув функцияларини, шунингдек хўжалик хизматини амалга оширадиган ходимлар;

г) мутахассислар — бошқарув функцияларисиз ишлаб чиқариш жараёнларини режалаштирадиган, лойиҳалаштирадиган ва назорат қиладиган; мураккаб техникага хизмат кўрсатадиган; ҳужжатларни ишлаб чиқадиغان; ходимларни бошқарадиган; корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар фаолияти жараёнларини тартибга соладиган ходимлар. Мутахассислар бажарадиган функцияларига боғлиқ ҳолда бошқарув ва ишлаб чиқариш ходимларига мансуб бўлиши мумкин;

д) ишчилар — меҳнат қуроли ёрдамида меҳнат жараёнида ишлов берилиши керак бўлган материалларга (меҳнат предметиға) таъсир кўрсатадиган, асосан жисмоний меҳнат билан шугулланадиган, маҳсулот яратадиган, машиналарни кузатадиган, созлайдиган ва сақлайдиган, меҳнат предметлари жойини ўзгартирадиган, меҳнатнинг нормал шароитларини сақлаб турадиган, товарлар ва хизматларнинг ишлаб чиқариш технологияси билан белгиланадиган бошқа функцияларни бажарадиган ходимлар;

е) ходимлар тоифаси — меҳнат мазмунининг тавсифлари ва кўрсаткичлари тизими;

• **бошқарув ходимлари** – бошқарув функцияларини амалга оширувчи, ходимларга раҳбарлик қилувчи, зарур қарорларни ишлаб чиқувчи ва қабул қилувчи, ташкилот фаолиятини режалаштирувчи, назорат қилувчи ва жараёнларни тартибга солувчи, зарур қарорлар қабул қилиш учун маълумотлар тайёрловчи ходимлар. Бошқарув ходимлари ташкилотнинг ўз олдига қўйган мақсадлар ва вазифаларга эришиши учун зарур ташкилий-техник шартларни, юкланган функциялар ва ишлаб чиқариш дастурлари бажарилишини таъминлайдилар. Бошқарув ходимлари раҳбарларга ва бошқарув ходимлари мутахассисларига бўлинади;

• **ишлаб чиқариш ходимлари** – ташкилотнинг иқтисодий фаолият турлари, шунингдек ишлаб чиқариш дастурида белгиланган тегишли маҳсулотлар (хизматлар) классификациясига мувофиқ бўлган ташкилотнинг асосий маҳсулотлари (хизматлари) ни ишлаб чиқариш жараёнида бевосита қатнашадиган ходимлари. Ишлаб чиқариш ходимлари таркибига бошқарув ходимларига тегишли бўлмаган муҳандис ходимлар ва техниклар, ишчилар, кичик мутахассислар ва ишлаб чиқариш жараёнида бевосита қатнашадиган бошқа ходимлар киради;

• **техник ходимлар** – функциясига бошқарув ходимлари фаолиятига техник хизмат кўрсатиш ҳамда ишлаб чиқариш ва технологик жараёнларни таъминлаш ишларини бажариш (чоп этиш, кўпайтириш ва архив ишларини бажариш, кутубхона иши, ҳужжатларни етказиб бериш, компьютер техникасига хизмат кўрсатиш, идора, котиблик ишларини ва бошқа ишларни бажариш) кирадиган ходимлар;

• **хизмат кўрсатувчи ходимлар** – функциясига бинолар ва ҳудудларга техник хизмат ва хўжалик хизмати кўрсатиш, уларни қўриқлаш, бошқарув ходимларига транспорт хизмати кўрсатиш, ташкилотнинг бошқарув ва ишлаб чиқариш ходимларига хизмат кўрсатиш бўйича бошқа ишлар, шу жумладан, ижтимоий-маиший хизмат кўрсатиш кирадиган ходимлар. Хизмат кўрсатувчи ходимларга мутахассислар ва ишчилар тоифасига мансуб бўлмаган аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ходимлари ҳам киради;

ж) ходим маълумотининг энг кам даражасига қўйиладиган талаблар — “Таълим тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунига мувофиқ, хизматчи ёки ишчи касби бўйича ишга

киришда, қоидага кўра, бажариладиган ишлар ва функционал вазифаларнинг ўзига хослигидан келиб чиқиб талаб қилинадиган маълумотнинг энг кам даражаси. Ишга қабул қилишда маълумот ихтисослигига қўйиладиган талаблар қонун ҳужжатлари талаблари ҳисобга олинган ҳолда давлат органлари, хўжалик бошқаруви органлари ва ташкилотлар томонидан белгиланиши мумкин.

Классификаторда қуйидаги қисқартмалар қўлланилади:

а) ходимлар тоифаси:

Б — бошқарув ходимлари;

М — мутахассислар;

Т — техник ходимлар;

Х — хизмат кўрсатувчи ходимлар;

И — ишлаб чиқариш ходимлари;

б) ходимнинг маълумоти даражаси:

О/М — олий маълумотли;

ЎМКҚТ — ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маълумотли;

ТҚ — маълумоти даражасига талаб қўйилмайди.

Хизматчиларнинг айрим лавозимлари ва ишчилар касблари бўйича:

а) **Хизматчилар лавозимлари ва ишчи касблари классификаторида кўрсатилмаган:**

• **ишчилар касблари бўйича:** катта, ёрдамчи;

• **хизматчилар лавозимлари бўйича:** уринбосар, ёрдамчи, биринчи, иккинчи, учинчи, тўртинчи, бешинчи, бош, етакчи, катта, кичик, олий маълумотли, ўрта махсус маълумотли, касб-ҳунар таълими маълумотли, сменали, бригадали, вилоят, туман, участка, қон ва ҳоказо ҳосила лавозимлар ва касблар;

б) олий, биринчи, иккинчи, учинчи малака тоифалари белгиланиши мумкин.

• ҳосила лавозимлар ва касблар, шунингдек мутахассисларнинг айрим лавозимлари бўйича малака тоифалари бир лавозим доирасида ташкилот раҳбари томонидан белгиланади.

• ҳосила лавозимни, касбни ва малака тоифасини белгилашда лавозим мажбуриятларини бажаришда ходимларнинг мустақиллиги даражаси, қабул қилинадиган қарорларнинг тўғрилиги учун унинг жавобгарлиги, ташаббускорлик, меҳнат самарадорлиги ва сифати, шунингдек амалий фаолият тажрибаси ҳисобга олинади.

Бакалавр ёки магистр даражаси билан олий таълим муассасаларини тамомлаган ходимлар олий маълумотли ходимлар жумласига киритилади.

Академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини (техникумлар, касб-ҳунар, техник, тиббиёт, педагогика ва бошқа билим юртларини), 10 (11) йил ўқитиладиган умумтаълим мактабларини тамомлаган ходимлар ўрта махсус, касб-ҳунар маълумотли ходимлар жумласига киритилади.

Айрим ҳолларда Классификаторда белгиланган маълумот даражаси ва ихтисослигига эга бўлмаган, шу жумладан, умумтаълим мактабларининг 8-(9-)синфларини тамомлаган (мажбурий 12 йиллик таълимга ўтилгунгача), бироқ етарли амалий тажрибага эга бўлган ва ўзларига юкланган лавозим мажбуриятларини тўлиқ ҳажмда ва сифатли бажараётган ходимлар, агар қонун ҳужжатларида ўзгача тартиб назарда тутилмаган бўлса, маълумотнинг юқорироқ даражасини ёхуд бошқа ихтисослигини талаб қиладиган лавозимга қабул қилиниши мумкин.

Ташкилотларда ходимларни ҳисобга олиш, шунингдек барча ҳужжатлардаги ёзувлар Классификаторда кўрсатилган хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касблари номларига қатъий мувофиқ ҳолда амалга оширилиши керак.

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Пахта тозалаш корхоналари ва тайёрлов масканларининг ишлар ва ишчилари касблари тариф-малака маълумотномаси (РТММ) Ўзбекистон Республикасининг барча пахта тозалаш корхоналарида қўлланиш учун мажбурийдир.

2. РТММ ишларни тарификациялаш, ишчиларга малака разряди бериш учун мўлжалланган.

3. РТММ пахта тозалаш саноати тармоғида банд бўлган ишчилар касбларининг тариф-малака тавсифномаларини ўз ичига олади. Ишчилар касблари тариф-малака тавсифномаси тармоқдаги илмий-техникавий тараққиёт, маълумот даражасининг ўзгариши ва ишчиларни махсус тайёрлашни ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган.

4. Ишчилар касбларининг тариф-малака тавсифномалари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010

йил 20 августдаги 181-сонли қарори асосида тасдиқланган "Хизматчилар асосий лавозимлари ва ишчилар касблари Классификатори"га мувофиқ ишлаб чиқилган.

Ишларнинг разрядлари уларнинг мураккаблигига қараб, одатда, меҳнат шароитларини ҳисобга олмаган ҳолда белгиланган. Зарур бўлган меҳнат шароитлари (оғир, вақтинчалилик ва бошқа) тегишли органлар томонидан тасдиқланадиган оширилган ставкалар белгилаш йўли билан ҳисобга олинади.

5. Маълумотномада келтирилган тариф-малака тавсифномалари, ишчилар касблари бўйича энг кўп учрайдиган, асосий ишлар баёнини ўз ичига олади. Ҳар бир иш жойида бажариладиган ишларнинг аниқ таркиби, ҳажми ва тартиби, корхоналарда технологик хариталар, иш йўриқномалари ёки бошқа ҳужжатлар билан белгиланади.

Тариф-малака тавсифномасида кўзда тутилган ишлардан ташқари ишчилар шунингдек, сменани қабул қилиш ва топшириш, иш жойини ўз вақтида ишлашга тайёрлаш ва йиғиштириш, асбоб-ўскуналарни, мосламаларни ҳозирлаш ва уларни тегишли ҳолатда сақлаш, белгиланган техникавий ҳужжатларни тутиш билан боғлиқ бўлган ишларни ҳам бажариши лозим.

Тариф-малака тавсифномасининг «Билиши лозим» бўлимидаги барча касбларда, бажариладиган иш доирасида билимга эга бўлиши заруриятини назарда тутиш керак.

6. Маълумотномада у ёки бу касб учун бир неча разрядлар кўзда тутилган ҳолларда, демак, тариф-малака тавсифномалари ҳам, юқорироқ малакага эга ишчи, унга разряд берилган тариф-малака тавсифномасида санаб ўтилган ишлардан ташқари, шу касбнинг пастроқ, малакали ишчилари учун тариф-малака тавсифномасида кўзда тутилган ишларни бажариш учун билимга, маҳоратга ва эплай олиш қобилиятига эга бўлиши лозим. Шунинг учун тариф-малака тавсифномаларининг пастроқ разрядлари учун келтирилган ишлар, одатда, юқорироқ разрядлар тавсифномасида кўрсатилмайди.

Айрим касбларнинг энг паст разрядли ишлари тавсифномасида, ишлаб чиқариш шароити ёки бажариладиган ишнинг характеридан келиб чиққан ҳолда, технологик жараёни бошқариш ёки айрим ишларни бажариш юқорироқ малакага эга ишчи бошчилигида амалга оширилади деб ёзиб қўйилган. Бундай ҳолларда юқорироқ разрядга эга ишчилар, шу

касбнинг пастроқ разрядига эга ишчиларга бошчилик қилишни билишлари ва бу бошчиликни амалга оширишлари лозим. Технологик жараёнларни бошқаришда банд бўлган энг юқори разрядли ишчилар, бу жараёнларни бошқаришда иштирок этаётган ишчиларга бошчилик қилишлари лозим.

7. Тариф-малака тавсифномаларида баён этилган, ишчининг тегишли малакасининг назарий ва амалий даражасига қўйилган талаблар билан бир қаторда, қўйидагиларни билиши лозим:

— ўз иш жойида меҳнатни мақсадга мувофиқ ташкил этишни; ёки хизмат кўрсатаётган асбоб-ускуналар, мосламалар ва асбобларни техник жиҳатдан ишлатиш ва қараш қоидаларини, иш бажараётганда келиб чиқадиган оддий носозликларни аниқлаш ва бартараф этишни; ўзи бажарадиган ишларга сарфланадиган ёқилги, энергия, хомашё ва материаллар меъёрини;

— бажариладиган ишлар сифатига қўйиладиган талабларни, шу жумладан, ўзаро боғланган операциялар ва жараёнларни ҳам; браклар турини, уларни келтириб чиқарувчи сабаблар ва уларнинг олдини олиш ва бартараф этиш усулларини;

— ўз иш жойида, участкасида хавфсиз меҳнат усуллари ва санитария-гигиена шароитлари, ёнгини ўчиришнинг асосий воситалари ва ёнгининг олдини олиш ва ўчириш усуллари, сигнализацияни, юк кўтарадиган-ташийдиган кранларни бошқариш қоидалари, юк илиш ишлари қоидаларини;

— корхона йўриқномасини (касби бўйича) ва ички тартиб-қоидаларни;

— тариф ставкалари, нормалар ва баҳолашларнинг вазифалари ва белгилаш тартибини; ишларни тарифлаштириш, ишчиларга малака разрядлари бериш, нормалар ва баҳолашларни қайта кўриб чиқиш, техник жиҳатдан асосланган нормаларни белгилаш тартибларини;

— корхонада ишчиларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакаларини оширишнинг асосий қоидалари ва шаклларини;

— иш ҳақи шакллари ва тизимларини, кўп ускуналарга хизмат кўрсатиш ва касбларни бирга қўшиб олиб борилганда меҳнатта ҳақ тўлаш шартларини.

7-бандда кўрсатиб ўтилган талаблардан ташқари, машина ва механизмларни бошқаришда ва уларга хизмат кўрсатишда бевосита банд бўлган ишчилар, машинистлар, мотористлар,

ҳайдовчилар, тракторчилар, созловчилар, электриклар ва бошқалар бажарадиган ишлари шароити бўйича улар ускуналар ишлаб турган жараёнда келиб чиқадиган оддий характердаги носозликларни мустақил равишда бартараф эта олишлари учун етарли даражада чилангарлик ишларини билишлари ва уни таъмирлашда иштирок этишлари лозим.

8. Ишларни тарифлаштириш, тариф-малака тавсифномалари асосида амалга оширилади. Шунинг билан бирга тарифлаштирилаётган ишлар, тариф-малака тавсифномаларида баён этилган ҳамда маълумотномада босиб чиқарилган ишларнинг намунавий мисоллари билан баён этилган тегишли ишлар билан таққослаб курилади.

Иш бригада томонидан бажариладиган ҳолларда, ишларни тарифлаштириш, бу ишлар таркибига, унинг ўртача разрядига кирувчи ҳар бир операция ёки операциялар йиғиндиси бўйича табақалаштирилган ҳолда амалга оширилади.

9. Ишчига разряд бериш ёки разряди (тоифаси)ни ошириш масаласи, ўқишни тамомлаган ишчининг аризасига кўра ҳамда тегишли бўлинма раҳбари (уста, смена бошлиги ва ҳоказо)нинг тақдимномасига кўра, корхона (цех) малака белгилаш комиссияси томонидан куриб чиқилади.

Малака белгилаш имтиҳонларига одатда, тегишли ўқув дастурлари бўйича назарий ва ишлаб чиқариш ўқувининг тўла курсини муваффақиятли ўтган шахслар, назарий билимларини олдиндан текшириб курилмай ва синов топширтирмай қўйиладилар. Технологик интизомни қўпол равишда бузганлиги учун, шунингдек тайёрланаётган маҳсулот сифатининг ёмонлашувига олиб келувчи бошқа жиддий бузилишларга йўл қўйгани учун, корхона раҳбари уч ойгача бўлган муддатга ишчиларнинг малака разрядлари (тоифалар)ни пасайтириш ҳуқуқига эга. Шунинг билан бирга, разряд (тоифа)ни қайта тиклаш, разрядлар (тоифалар)ни бериш белгиланган тартибда амалга оширилади.

10. Малака белгилаш комиссиясининг раиси этиб корxonанинг бош муҳандиси, раис ўринбосари этиб касаба уюшмаси ташкилотининг вакили, комиссия аъзолари этиб ходимлар бўйича нозир, меҳнат муҳофазаси (хавфсизлик техникаси) бўйича мутахассис, смена устаси, меъёрлаш бўйича мутахассис, бригадирлар тайинланадилар.

Зарур бўлган ҳолларда, малака белгилаш комиссияси: разряд бериш ёки разрядни узгартириш тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш учун, мазкур касбнинг малакали ишчиларини ёки бошқа хизмат мутахассисларини жалб этиши мумкин.

11. Ишчига малака разряди бериш ёки уни ошириш, цехда, участкада мавжуд бажариладиган ишларнинг мураккаблигини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

12. Малака комиссияси томонидан ишчиларнинг назарий билимларини текшириш ва улар томонидан синов топширилиши ташкил этиш, смена устасининг ёки тегишли бўлинма раҳбарининг вазифасидир.

13. Малака разряди берилаётган ёки малакаси оширилаётган ишчи, тегишли разряднинг тариф-малака тавсифномасига мувофиқ, «Билиши лозим» бўлимидаги саволларга жавоб бериши ва синов топшириши лозим, яъни мазкур корхонада мавжуд ишлар ичидан белгиланадиган разряднинг «Ишларнинг намуналари» ёки «Ишларнинг тавсифномаси» бўлимида кўрсатилган айрим ишларни мустақил бажариши лозим. Ундан ташқари, ишчи шунингдек, мазкур умумий қоидаларнинг 7-бандида баён этилган билимлар даражаси талабларидан келиб чиқадиган саволларга жавоб бериши лозим. Синов ишлари бажарилиб бўлмайдиган участкалардаги ишчининг амалий тайёргарлик даражасига баҳони смена устаси беради. Бригада таркибида бўлган ишчига малака разряди бериш ёки уни ошириш, юқорида малакага эга ишчи раҳбарлиги остида бажариладиган ишнинг мураккаблик даражасига қараб эмас, балки малака синовини топшириш пайтида у мустақил бажара олиши мумкин бўлган ишларнинг бажарилиш мураккаблигига қараб амалга оширилиши лозим.

14. Касби бўйича асосий иши билан бир қаторда уларга, шунингдек бригадага бошчилик қилиш вазифасини бажариш юклатилган ишчиларга малака разрядини бериш, умумий асосларда амалга оширилиши лозим. Ишчини бригадир этиб тайинлаш, унинг разрядини ошириш учун асос бўла олмайди. Бир ва ундан ортиқроқ касбларни бир-бири билан қўшиб бажарилганда ҳам разрядлар бериш тартиби шунга ўхшашдир.

15. Вақтбай ишловчи ишчиларнинг разрядларини ошириш тегишли разрядда мавжуд ишларнинг мураккаблиги мавжудлигидан келиб чиққан ҳолда амалга оширилиши мумкин.

16. Ишчига касбининг номи, аниқ ишлаб чиқаришда аслида бажариладиган ишни ҳисобга олган ҳолда, РТММга мувофиқ равишда қатъий белгиланиши лозим.

Ишчи турли касбнинг ишларини бажарадиган ҳолларда, ишчига касбининг номи, бажариладиган ишларнинг энг кўп салмоғини ҳисобга олган ҳолда асосий иши бўйича белгиланади.

17. Малака комиссиясининг ҳулосаси асосида, корхона маъмурияти қасаба уюшмаси ташкилоти билан келишилган ҳолда, РТММга мувофиқ ишчига касб номи ва малака разрядини, буни тегишли ҳужжатлар (буйруқ, фармойиш, қабул қилиш ёки ишдан-ишга ўтказиш варақаси ва б.) билан расмийлаштириб, тасдиқлайди. Ишчига берилган разряд ва асосий иши бўйича касбининг номи, унинг меҳнат ва ҳисоб-китоб дафтарчасига ёзиб қўйилади.

Ишчиларга бир-бири билан қўшиб бажариладиган касблари бўйича берилган разряд учун гувоҳнома топширилади.

18. Корхоналарда ишчилар касблари таркиби бўйича ҳисобга олиш, шунингдек иш тўғрисидаги барча ҳужжатлардаги ёзувлар, фақатгина мазкур РТММда кўрсатилган ишчилар касблари номлари бўйича ёзилишлари лозим.

ХИЗМАТЧИЛАР АСОСИЙ ЛАВОЗИМЛАРИ ВА ИШЧИЛАР КАСБЛАРИ КЛАССИФИКАЦИЯСИНИНГ ЖАДВАЛИ

Т/р	Республика классификатори бўйича тартиб рақами	Касб, лавозим коди	Хизматчи лавозими ва ишчи касбининг номи	Касбларнинг миллий стандарт классификатори бўйича коди	Ходимлар тоифаси	Талаб қилинадиган маълумотнинг энг кам даражаси
1	2	3	4	5	6	7
1	868	1	Автомашина ҳайдовчиси	8322	И	УМКҚТ
2	872	1	Автокара ҳайдовчиси	8333	И	УМКҚТ
3	4247	1	Аррага тиш чиқарувчи	7224	И	УМКҚТ
4	7173	1	Арра чархловчи	7224	И	УМКҚТ
5	7562	1	Арра текисловчи	7224	И	УМКҚТ
6	6629	1	Асбобсоз чилангар	7222	И	УМКҚТ
7	2319	2	Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва экология буйича мутахассис	2149	М	О/М
8	1107	2	Бош муҳандис	1222	Б	О/М
9	1141	2	Бош механик	1222	Б	О/М
10	1273	2	Бош энергетик	1229	Б	О/М
11	1246	2	Бош технолог	1229	Б	О/М
12	1068	2	Бош ҳисобчи	1231	Б	О/М
13	1974	2	Бош ҳисобчи ўринбосари	1231	Б	О/М
14	6341	1	Богбон	6112	И	УМКҚТ
15	3159	1	Бўёқчи	7133	И	УМКҚТ
16	991	1	Газ билан пайвандловчи	7212	И	УМКҚТ
17	4659	1	Дам олиш ҳудудини ободонлаштирувчи	6142	И	УМКҚТ
18	5391	1	Дурадгор	7124	И	УМКҚТ
19	4348	2	Ёшгидан сақлаш профессионал отрядининг бошлиғи	1229	Б	О/М
20	5444	1	Ёрдамчи ишчи	9141	И	ТҚ
21	6617	1	Иссиқлик генераторларини таъмирловчи чилангар	7233	Х	УМКҚТ
22	2097	1	Иссиқлик генератори оператори	8231	И	УМКҚТ
23	1420	2	Иш юритувчи	115	И	УМКҚТ
24	2500	2	Ижро назорати буйича назир	431	М	О/М

2013/10
A12106
nomidagi
O'zbekiston MK

25	3255	2	Ишлаб чиқариш бригадаси устаси	1222	Б	ЎМКХТ
26	4744	1	Жин ускуналарининг оператори	8261	И	ЎМКХТ
27	1902	1	Кимёвий эритмалар тайёрловчи	8229	И	ЎМКХТ
28	2750	1	Классификатор	2146	Х	ЎМКХТ
29	5579	2	Корхона раҳбари (Жамият бошқарув раиси)	1210	Б	О/М
30	6494	2	Котиба	4115	Т	ЎМКХТ
31	4775	1	Компьютер оператори	4114	Т	ЎМКХТ
32	3048	1	Лаборант	7214	И	ЎМКХТ
33	1773	2	Лаборатория мудир	1229	Б	О/М
34	4808	1	Линтер ускуналарининг оператори	8269	И	ЎМКХТ
35	7643		Моддий-техника таъминоти бўйича мутахассис (экспедитор)	3422	Т	ЎМКХТ
36	4032	1	Моторист	8311	И	ЎМКХТ
37	1828	2	Материаллар омбори мудир	1226	Б	ЎМКХТ
38	4398	2	Меҳнатни ташкил қилиш ва иш ҳақи бўлими бошлиғи	1231	Б	О/М
39	2318	2	Меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси бўйича мутахассис	2149	М	О/М
40	4511	2	Меъёрловчи	2149	М	О/М
41	7635	2	Иқтисодчи	2441	М	О/М
42	5624	1	Прессловчи	7431	И	ЎМКХТ
43	4398	2	Режа-иқтисод бўлими бошлиғи	1231	Б	О/М
44	7603	1	Сувоқчи	7133	И	ЎМКХТ
45	6647	1	Санузел ишчиси	7136	И	ЎМКХТ
46	2368	2	Транспорт бўйича мутахассис	2145	М	О/М
47	658	2	Ички аудитор	2411	М	О/М
48	7151	2	Тайёр маҳсулот бўйича товаршунос	2419	М	ЎМКХТ
49	1749	2	Тайёрлов маскани мудир	1228	Б	ЎМКХТ
50	4385	2	Тайёрлов бўлими бошлиғи	1222	Б	О/М
51	4385	2	Тайёр маҳсулот бўлими бошлиғи	1222	Б	О/М
52	6996	2	Табелчи-ҳисобчи	4121	Т	ЎМКХТ
53	7152	1	Токар	7223	И	ЎМКХТ
54	7189	1	Тракторчи	8331	И	ЎМКХТ
55	3033	1	Темирчи	7221	И	ЎМКХТ
56	6613	1	Технологик ускуналар чилағари	7233	Х	ЎМКХТ

57	4406	2	Техник назорати бўлими бошлиги	1239	Б	О/М
58	1693	1	Тунукасоz	7233	И	УМКХТ
59	2081	1	Той тикувчи	9322	И	ТҚ
60	4189	1	Технологик ускуналарни соzловчи	7233	Х	УМКХТ
61	852	1	Тарозибон	9322	И	ТҚ
62	5074	1	Тозалаш ускуналари оператори	8264	И	УМКХТ
63	7254	1	Уруглик чигитни қопловчи	9322	И	ТҚ
64	7498	1	Ускуналарни тозаловчи	7241	И	УМКХТ
65	7228	1	Умумий ҳожатхоналарни тозаловчи фаррош	9132	Х	ТҚ
66	2272	2	Фуқаро муҳофазаси бўйича мутахассис	2149	Б/М	О/М
67	7402	1	Фрезерчи	7223	И	УМКХТ
68	1921	1	Хомашё узатувчи	8269	И	УМКХТ
69	1335	1	Ҳудудни тозаловчи ишчи	9162	Х	ТҚ
70	7226	1	Хизмат хоналарини йиғиштирувчи фаррош	9132	Х	ТҚ
71	1853	2	Хужалик мудир	1239	Б	О/М
72	7822	2	Ҳуқуқшунос-маслаҳатчи	2421	М	О/М
73	2496	2	Ходимлар бўлими бошлиги (нозир)	3423	М	О/М
74	766	2	Ҳисобчи	3433	М	УМКХТ
75	5897	1	Чигит дорилловчи	6111	И	УМКХТ
76	6394	1	Чиқиндиларни йиқувчи	9322	И	ТҚ
77	6660	1	Электрик-чилангар	7241	Х	УМКХТ
78	7773	1	Электр пайвандчи	7212	И	УМКХТ
79	7724	1	Нурчи (электрик)	3114	Т	УМКХТ
80	6758	1	Ўт учирувчи	1229	И	УМКХТ
81	873	1	Ўт учириниш машинаси ҳайдовчиси	8324	И	УМКХТ
82	6868		Қоровул	9152	И	ТҚ
83	2445	2	Қурилиш бўйича мутахассис	2142	М	О/М
84	5015	1	Қурилиш ускуналарининг оператори	8261	И	УМКХТ
85	4189	1	Қурилиш-тозалаш ускуналарини соzловчи	7233	Х	УМКХТ
86	2700	2	Ғалначи-ҳисобчи	4212	Т	УМКХТ
87	7215	1	Ғарамларда туннел очувчи	8269	И	УМКХТ

**ПАХТА ТОЗАЛАШ КОРХОНАЛАРИ ВА
ТАЙЁРЛОВ МАСКАНЛАРИНИНГ РАЎБАРЛАРИ,
МУТАХАССИСЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИНИНГ
МАЛАКА ТАВСИФИНИНГ МАЪЛУМОТНОМАСИ**

КИРИШ

Ўзбекистон Республикасининг мустақилликка эришганидан кейин, унинг бозор иқтисоди муносабатларига Утиши, меҳнатга ҳақ тўлаш тартиблари тўздан ўзгарганлиги, кадрларнинг касб тайёргарлигига ва билим даражасига, улардан кечиктириб бўлмайдиган амалий масалаларни ҳал қилиш учун фойдалана билиш бўйича янги талаблар қўйди.

Раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчилардан чуқур билим, юқори малака бўйича янада юқорироқ талаблар қўйилмоқда, чунки кўп укладди иқтисодиёт шароитида ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва унинг самарадорлигини ошириш кўп жиҳатдан уларнинг маҳорати ва билимларига боғлиқдир.

“Ўзпахтасаноат” уюшмаси тизимида раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчилар ўртасида меҳнатни тақсимлаш масалаларини тўғри ҳал қилиш учун зарур шароитлар; бу тоифадаги ходимларнинг мансаб бурчларини аниқлашда ҳамда уларга қўйиладиган малака талабларининг бирлигини таъминлаш мақсадида, мутахассислар ва хизматчиларнинг тармоқ малака мансаблари маълумотномаси тайёрланган.

Ушбу маълумотнома, меҳнатни мақсадга мувофиқ тақсимлаш, юқори даражада ташкил этиш, меҳнат ва ижрочилик интизомини таъминлаш масалалари бўйича амалий ёрдам қилувчи меъёрий ҳужжатдир.

Меҳнат муносабатларини шакллантириш ва ривожлантиришни тартибга солувчи меъёрий база сифатида, у Республиканинг барча пахта тозалаш корхоналарида қўллаш учун муалланган.

УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Иқтисодий ислохотларни амалга ошириш янги иқтисодий тафаккур, ташаббускорлик, удабуронлик ва ишчанликни шакллантиришни, эгаллик ҳиссини ва билимдонликни оширишни талаб этади.

Иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш масалаларини амалга ошириш учун бозор иқтисодиёти принциплари ва усуллари бўйича чуқур билимларга эга бўлиш ва уларни амалга ошира билиш зарур. Шунинг билан бирга, ҳар бир раҳбар, мутахассис ва хизматчи мансаби учун қуйидаги талаблар мажбурийдир:

– корхона раҳбарлари учун Ўзбекистон Республикасининг қонунларини; Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорларини, мамлакатда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларни ҳаётда руёбга чиқаришнинг асосий принциплари, йўллари ва усулларини, тармоқни ривожлантиришнинг устувор йўналишларини ва бозор иқтисодиёти қонунларини чуқур билиш;

– корхонанинг йўналишини, ихтисослиги ва структурасини, унинг ривожланиш истиқболларини, маҳсулот ишлаб чиқариш технологиясининг асосларини билиш, ишлаб чиқариш, молиявий-ҳужалик фаолияти натижаларини таҳлил қила олиш, юқори ташкилотларнинг фармойиш, қарор, буйруқ ва бошқа топшириқлари, услубий ва меъёрий ҳужжатларидан хабардор бўлиш, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлиш, ташаббускорлик ва удабуронликни намоён этиш;

– ҳукумат қарорлари ва юқори ташкилотлардан келган ҳужжатлар ижроси юзасидан ижро интизомини ташкил этиш асосларини ва ҳужжатлар билан ишлаш қоидаларини билиш;

– тузилма бўлимлари раҳбарлари учун — бозор иқтисодиёти асосларини, ҳужалик ҳисобини, меҳнатни, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этиш, меҳнат қонунчилиги асосларини, амалга оширилаётган ислоҳотларнинг асосий йўналишлари ва усулларини, бошчилик қилинаётган булинмада фан ва техника ривожланишининг асосий тенденцияларини, тузилма бўлимларининг ва корхона ривожланишининг устувор йўналишлари (истиқболларини), корхона раҳбариятининг меъёрий ҳужжатларини, замонавий компьютар ва ҳисоблаш техникасини ишлатиш қоидаларини билиш;

– иқтисодий вазифаларни амалга оширувчи мутахассислар учун — Ўзбекистоннинг амалдаги қонунчилик асосларини, корхона раҳбариятининг иқтисодиёт соҳасидаги фармойиш, қарор, буйруқ ва бошқа меъёрий ҳужжатларини, корхона йўналиши ва ихтисослигини, бошқарувнинг ташкилий тузилмасини, ишлаб чиқариш технологияси асосларини, ҳужалик ҳисобини жорий этиш йўлларини билиш ва юқори даражали касб эгаси бўлиш, корхона ишлаб чиқариш фаолияти кўрсаткичларини таҳлил қила олиш ва истиқболи йўлларини

белгилаб, ривожланиш дастур ва режаларини туза олиш, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасини ишлатиш қоидаларини билиш;

— саноатга муҳандислик-техник хизмати кўрсатувчи мутахассислар учун — касб вазифаларига оид корхона раҳбарининг буйруқлари, фармойишлари ва бошқа меъёрий ҳужжатларни, бозор иқтисодиёти, ҳужалик ҳисоби асосларини билиш; меҳнатни, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этишни, амалдаги меҳнатга ҳақ тўлаш ва моддий рағбатлантириш қоидаларини ҳамда замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасини ишлатиш қоидаларини билиш;

— ҳисоб-китоб, назорат, ҳужжатларни расмийлаштириш, ҳужалик ишларида банд бўлган хизматчилар учун — қонунчилик асосларини; юқори ташкилотларнинг меъёрий ва услубий кўрсатмаларини, меҳнатни, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этиш асосларини, корхонанинг маҳсулот ишлаб чиқариш технологияси асосларини ҳамда замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасини ишлатиш қоидаларини билиш.

Ишлаб чиқилган маълумотномада ҳар бир мансабнинг малака тавсифномаси уч асосий йўналишга эга:

«Хизмат бурчлари» — бунда мазкур мансабни эгаллаб турган ходимга бутунлай ёки қисман топширилиши мумкин бўладиган вазифалар санаб ўтилади;

«Билиши лозим» — бу бўлимда ходим томонидан хизмат бурчларини бажариш пайтида қўлланиладиган усуллар ва воситалар, ходимнинг махсус билимларига нисбатан қўйиладиган асосий ва қўшимча талаблар келтирилади;

«Малака талаблари» — бунда ходимга унга юкланган вазифаларни бажариш учун зарур бўлган, уни махсус тайёрлаш даражасига ва йўналишга қўйиладиган талаблар, шунингдек иш стажига қўйиладиган талаблар келтирилади ва белгиланади.

«Малака талаблари» йўналишида ҳар бир тавсифланувчи мансаб учун Ўзбекистон Республикасининг олий ва ўрта махсус таълимини битириб чиқувчилар учун қўйиладиган умумий талаблар ҳисобга олинган, унинг концепциясини шакллантириш пайтида уч билим даражаси белгиланган: тўлиқсиз олий маълумот (кичик мутахассис); олий базали маълумот (бакалавр) ва тўлиқ олий маълумот (дипломли мутахассис ёки магистр).

Ходимлар томонидан амалда бажариладиган вазифалар ва уларнинг малакалари мансаб тавсифномалари талабларига мос келиш-келмаслиги раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчиларни аттестациялаш бўйича махсус аттестация комиссияси томонидан тест синовларидан ўтказиш йули билан аниқланади.

Аттестация комиссиясининг тавсиясига кўра, мустасно тартибда, махсус тайёргарликнинг етарли даражасига эга бўлмаган, лекин катта амалий тажрибага эга ва ўзларига юклатилган вазифаларни сифатли ва тўла ҳажмда бажарувчи шахслар, махсус тайёргарликка ва иш стажига эга шахслар каби тегишли мансабга тайинланишлари мумкин.

РАЎБАРЛАРНИНГ МАНСАБЛАРИ

КОРХОНА РАЎБАРИ (ЖАМИЯТ БОШҚАРУВ РАИСИ)

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	5579
КМСК бўйича код	1210
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Корхонанинг барча турдаги фаолиятига Ўзбекистон Республикасининг «Акциядорлик жамияти ва акциядорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунига мувофиқ равишда раҳбарлик қилади. Ишлаб чиқариш бўлимлари, цехлар ва бошқа тузилма бўлинмаларининг ишларини ва ўзаро самарали ҳаракат қилишларини ташкил этади, улар фаолиятларини ривожланишнинг юқори суръатини эгаллашга ва ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга, ишлаб чиқариладиган маҳсулот сифатининг жаҳон аъдзоларига мос келишига, меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, янги техника ва замонавий технологияни кенг жорий этиш асосида корхонада модернизация жараёнларини узлуксиз давом эттириш орқали асосий маҳсулотлар чиқишини кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилашга, сарф-харажатларни қисқартириш ва даромадни оширишга йўналтиради. Корхона ишлаб чиқариш фаолиятини илмий асосланган режалаштиришни, моддий, иқтисодий ва меҳнат сарфларининг меъёрларини қўллаш, шунингдек юқори техникавий-иқтисодий кўрсаткичларга эришиб, маҳсулотнинг техникавий даражаси ва сифатини барча чоралар билан ошириб, барча турдаги ресурсларни мақсадга мувофиқ ва тежамкорлик билан сарфлашни ташкил қилади. Корхонанинг ривожланиш истиқболларини амалга ошириш йўлларини белгилайди.

Корхонани малакали кадрлар билан таъминлаш, ходимлар билимлари ва тажрибаларидан самарали фойдаланиш, уларга бехатар ва қулай меҳнат шароитларини яратиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун талабларига риоя қилишни таъминлаш бўйича чоралар кўради. Жамоанинг ижтимоий ривожланиш чораларини амалга оширади, жамоа шартномаларини ишлаб чиқишни, тузишни ва унинг бажарилишини таъминлайди.

Ишчи ва хизматчиларнинг ижодий ташаббусларини ва меҳнатдаги фаолликларини ривожлантиришга имконият яратади. Ижтимоий адолат принципларини тўғри қўллашни, иқтисодий ва маъмурий раҳбарлик усулларини бирга қўшиб олиб боришни, масалаларни муҳокама қилишда ва ҳал қилишда яккабошчиликни ва ҳамкорликни, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишни моддий ва маънавий рағбатлантиришни, шунингдек ҳар бир ходимнингунга топширилганиш учун ва жамоанинг иш натижалари учун масъулиятини оширишни таъминлайди. Ўзига берилган ҳуқуқ доирасида барча масалаларни ҳал қилади ва айрим ишлаб чиқариш-хўжалик вазифаларини бажаришни бошқа мансабдор шахсларга — Корхона раҳбари (жамият бошқарув раиси) уринбосарларига, корхона бўлимлари раҳбарларига топширади. Корхона фаолиятида қонунчиликка риоя қилишни, бошқаришни такомиллаштиришни, шартнома интизомини мустаҳкамлашни таъминлайди. Ўзбекистон Республикаси ҳукумати қарорларини, юқори ташкилотлар буйруқ ва топшириқларини изчилик билан ҳаётга жорий этади.

Билиши лозим: Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексини, Ўзбекистоннинг иқтисодий ва ижтимоий ривожланишининг асосий йўналишларини белгиловчи ҳукумат қарорлари, фармонлари ва ечимларини; пахта тозалаш саноати соҳасига оид ҳукумат қарор ва фармойишларини, юқори ташкилотларнинг корхона фаолиятига тегишли қарорлари, фармойиш, буйруқ ва бошқа йўл-йўриқ кўрсатувчи ҳужжатларини; пахта тозалаш корхоналарининг ихтисослашганлигини ва ички тузилишининг ўзига хос хусусиятларини; тармоқнинг ва корхонанинг техникавий, иқтисодий ва ижтимоий жиҳатдан ривожланиш истиқболларини, унинг ишлаб чиқариш қувватини; пахта толаси ишлаб чиқариш технологиясини; ишлаб чиқариш ва хўжалик фаолияти режаларини ишлаб чиқиш ҳамда тасдиқлаш тартибини; пахта хомашёсига дастлабки ишлов бериш соҳасидаги фан ва техника ютуқларини; иқтисодий, ишлаб чиқаришни, меҳнатни ва бошқаришни ташкил этишни.

Ўзбекистон Республикасининг қонунлари асосларини ва бозор муносабатларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумот ва пахта тозалаш саноатида раҳбарлик лавозимларида 5 йилдан кам бўлмаган иш стажига эга бўлиш, компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлаш олиш.

БОШ МУҲАНДИС

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	1107
КМСК бўйича код	1222
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Ҳукумат томонидан илмий-техникавий тараққиёт ва ишлаб чиқариш ўсишининг юқори суръатига эришиш учун қўйилган вазифаларга мувофиқ ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, реконструкция қилиш, техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлаш комплекс дастурларини ишлаб чиқиш, уни ихтисослаштириш ва кооперация асосида бирлаштиришнинг техникавий сиёсатини амалга оширади. Ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан тайёрлаш даражасининг доимий ўсишини, унинг самарадорлигини, маҳсулот ишлаб чиқариш учун моддий, молиявий ва меҳнат сарфларини камайтиришни, давлат стандартлари, техникавий шартларга мувофиқ юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни, ишлаб чиқариш фондлари ва барча турдаги ресурслардан мақсадга мувофиқ фойдаланишни таъминлайди. Корхонанинг маҳсулот ишлаб чиқариш режалари бажарилишини таъминлайди. Ишлаб чиқаришнинг атроф-муҳитга зарарли таъсирининг олдини олиш бўйича тадбирларни ишлаб чиқишга, қулай ва хавфсиз меҳнат шароитлари яратишга раҳбарлик қилади. Янги техника ва технологияни жорий қилиш, ташкилий-техникавий тадбирлар дастурлари ишлаб чиқилишини ва уларнинг бажарилишини ташкил этади. Лойиҳа ечимларининг самарадорлигини, ишлаб чиқаришни ўз вақтида ва сифатли тайёрлашни, асбоб-ускуналарни техник жиҳатдан ишлатилишини, таъмирланишини ва янгиланишини, маҳсулотни такомиллаштириш ва ишлаб чиқариш жараёнида юксак сифат даражасига эришишни таъминлайди. Ҳозирги замон фани ва техникаси ютуқлари, патент тадқиқотлари натижалари, шунингдек илгор тажриба асосида пахта маҳсулотларининг сифатини яхшилаш ишларини ташкил этади. Ишлаб чиқаришга

технологик жараёнларни комплекс автоматлаштириш воситаларини жорий этишни, лойиҳа ва технология интизомлари, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларига, техника назорати, санитария талабларига риоя қилиш юзасидан назорат олиб боради. Техникавий ҳужжатлар ўз вақтида тайёрланишини таъминлайди. Патент-ихтирочилик фаолияти, стандартлаштириш, метрологик жиҳатдан таъминлаш, механик-энергетик хизмат кўрсатиш буйича ишларни мувофиқлаштиради. Ишлаб чиқаришни, меҳнатни ва бошқаришнинг ташкил этилишини такомиллаштириш буйича чоралар кўради. Муҳандис-техник кадрларни тайёрлаш ва малакасини оширишни узлуксиз такомиллаштиришни таъминлайди. Корхонанинг техника хизматлари фаолиятига раҳбарлик қилади, ўзига бўйсунувчи бўлимларнинг иш якуналарини, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизоми ҳолатини назорат қилади. Корхона раҳбарининг биринчи уринбосари ҳисобланади.

Билиш лозим: республика пахта тозалаш саноати тармоғидаги иқтисодий ва ижтимоий ривожланишининг асосий йўналишларини белгилловчи ҳукумат қарорлари ва корхона фаолиятига тегишли юқори органларнинг қарор, фармойиш, буйруқларини ва бошқа кўрсатма берувчи ва меъёрий материалларини, корхонанинг йўналишини, ихтисослаштирилганини ва тузилишининг ўзига хос хусусиятларини, тармоқ ва корхонанинг техникавий иқтисодий ва ижтимоий жиҳатдан ривожланиш истиқболларини, корхонанинг ишлаб чиқариш қувватини, пахта маҳсулотларини ишлаб чиқариш технологиясини, ҳужалик шартномаларини тузиш ва бажариш тартибини, пахта тозалаш саноати тармоқларидаги фан ва техника соҳасидаги ютуқларни, иқтисодиётни ҳамда ишлаб чиқаришни, меҳнатни ва бошқаришни ташкил этишни, Ўзбекистон Республикасининг бозор муносабатлари ва қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли (муҳандис-техник) ҳамда пахта тозалаш саноатида раҳбар лавозимлардаги 5 йилдан кам бўлмаган иш стажини, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

БОШ ҲИСОБЧИ

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	1068
КМСК буйича код	1231
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Бош ҳисобчи тўғрисидаги Низомдан келиб чиққан ҳолда, пахта тозалаш саноати корхоналарининг молиявий ҳужалик фаолиятидаги бухгалтерия ҳисоби ишларини ташкил қилади ва моддий, меҳнат, молиявий ресурслардан тежамкорлик билан фойдаланишни назорат қилади. Корхонада ва унинг бўлимларида ҳисобот ва ҳисоб-китоб ишларини юқори даражада марказлаштириш ва компьютерлаш, бухгалтерлик ҳисоби ва назоратининг илғор шакллари ва усуллари асосида ҳисоб ва ҳисоботни мақсадга мувофиқ ташкил қилишни таъминлайди. Пул маблағлари, товар-моддий бойликлар ва асосий маблағларни, уларнинг ҳаракати билан боғлиқ бўлган операцияларни бухгалтерлик ҳисоби рақамларида ўз вақтида акс эттиришни, ишлаб чиқариш ва муомала харажатларини ҳисобга олишни, смета харажатларининг бажарилишини, маҳсулот сотишни, ишлар бажариш (хизмат кўрсатиш)ни, корхона молия-ҳужалик фаолияти натижаларини, шунингдек молиявий, ҳисоб-китоб ва кредит операцияларини, уларни расмийлаштиришнинг қонунийлигини, ўз вақтида ва тўғрилигини, маҳсулотнинг, ишларнинг (хизматларнинг) иқтисодий жиҳатдан асосланган ҳисобот таннархи калькуляциясини тузишни, корхона ишчилари билан иш ҳақи ҳисоб-китобларини, давлат бюджетига тўловларни тўғри ҳисоблашни ва ўтказишни таъминлайди. Муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарзларига йўл қўймаслик чораларини кўради. Корхонада ҳужжатларни расмийлаштириш тартиби амал қилаётгани, ҳисоб-китоблар ва тўлов мажбуриятларини, иш ҳақи фондларининг сарфланишини, мансаб маошларини белгилашни, пул маблағларини, товар-моддий бойликлар ва асосий фондларни инвентаризациядан ўтказишни, бухгалтерлик ҳисоби ва ҳисоботини ташкил этишни, шунингдек корхона бўлимларида ҳужжатлар буйича тафтиш ўтказишнинг тартибига риоя этилишни назорат қилади.

Корхонанинг ички резервларини аниқлаш, нобудгарчиликларни ва ортиқча сарфларни бартараф этиш мақсадида бухгалтерлик ҳисоби маълумотлари бўйича молиявий хужалик фаолиятни иқтисодий жиҳатдан таҳлил қилишда қатнашади. Пул маблағлари ва моддий-товар бойликларнинг камомадига, уларнинг ноқонуний сарфланишига, республика молиявий ва хужалик қонунларининг бузилишига йўл қўймаслик чораларини кўради. Пул маблағларининг ва товар-моддий бойликларнинг камомади ва угирланганлиги тўғрисидаги материалларини расмийлаштиришда қатнашади, зарур бўлган ҳолларда материалларни тергов ва суд органларига оширишни назорат қилади. Молия ва касса интизоми, харажатлар сметаларининг, бухгалтерлик балансларидан кам чиқишларини, дебиторлик қарзларни ва бошқа сарфларни ҳисобдан чиқарилиши қонунийлигини, бухгалтерлик ҳужжатларининг бут сақланиб қолганини, уларни белгиланган тартибда расмийлаштирилганини ва архивга топширилишини қатъий амалга ошириш ишларини олиб боради. Бошланғич ҳужжатлар маълумотлари ва бухгалтерлик ёзувлари асосида бухгалтерлик ҳисоботи ўз вақтида тузилишини, уларни белгиланган тартибда тегишли ташкилотларга топширилишини таъминлайди. Бухгалтерлик ҳисоби, ҳисоботи, назорати ва иқтисодий таҳлили масалалари бўйича корхона бўлимлари ходимларига услубий ёрдам кўрсатади. Корхона бухгалтерияси ходимларига бошчилик қилади.

Билиши лозим: бухгалтерия тўғрисидаги қонунни, бухгалтерия ҳисоби миллий стандартларини, юқори ташкилотларнинг фармойиш, қарор ҳамда буйруқларини, молия ва назорат-тафтиш органларининг бухгалтерлик ҳисоби ва ҳисоботларини тузишни ташкил этиш бўйича, шунингдек корхонанинг молиявий хужалик фаолиятига тегишли услубий, меъёрий ва бошқа йўриқномавий материалларни, корхонанинг ички тузилишини ва унинг ривожланиш истиқболларини, пахта тозалаш саноати технологиясининг асосларини, бухгалтерлик ҳисобини ташкил этиш бўйича низомлар ва йўриқномаларни, уни олиб бориш қоидаларини, ҳисоб-китоб олиб бориш участкалари бўйича операцияларни расмийлаштириш ва ҳужжатлар айланишини ташкил этиш тартибини, хужалик-молия фаолиятини иқтисодий жиҳатдан таҳлил қилиш усулларини,

хўжаликнинг ички резервларини аниқлашни, дебиторлар ва кредиторларни қисқартириш, бухгалтерлик балансларидан камомадни, дебиторлик қарзларини ва бошқа ортиқча харажатларни ҳисобдан чиқариш тартибини, пул маблағларини, товар-моддий бойликларни, ҳисоб-китобларни ва тўлов мажбуриятларини инвентаризациядан ўтказиш қоидаларини, бухгалтерлик баланслари ва ҳисоботларини тузиш тартибини, текширувларни ўтказиш ва ҳужжатлар бўйича тафтишлар ўтказиш қоидаларини, хўжалик ҳисобини ташкил этишни, ҳисоблаш техникаси воситаларини, корxonанинг хўжалик ва молия фаолиятини такомиллаштириш, мамлакат ва хорижий илғор тажрибаларини, иқтисодиётни, ишлаб чиқаришни, меҳнатни ва бошқарувни ташкил этишни, фуқаролик-муомала ҳуқуқларини, меҳнат молия ва хўжалик қонунларини, бозор муносабатлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: иқтисодиёт бўйича олий маълумот, молия-бухгалтерлик вазифаларида 5 йилдан кам бўлмаган иш стажы, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ТЕХНИКА НАЗОРАТИ БЎЛИМИ БОШЛИҒИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4406
КМСК бўйича код	1239
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Стандартлар ва техникавий шартлар талабларига, тасдиқланган намуналар ва техникавий ҳужжатларга, етказиб бериш шартлари ва шартномаларга, маҳсулотни юқори техникавий даражада таъминлаш талабларига мувофиқ ишлаб чиқариладиган маҳсулот (пахта толаси, момик, чигит)нинг сифатини назорат қилиш бўйича ишларнинг бажарилишини ташкил қилади. Жаҳон андозалари талабларига жавоб бера оладиган маҳсулот сифатини режалаштиришда қатнашади. Корхонага қабул қилинадиган пахта хомашёси сифати стандартларга ва техникавий шартларга мувофиқ

келишини назорат қилади, ишлаб чиқариш жараёнининг барча босқичида сифат назоратини таъминлайди. Тола сифатини ошириш бўйича тадбирлар ишлаб чиқишга ва уларни амалга оширишга, сифатни бошқариш тизимларини (ИСО-9001 стандарти), стандартларни ва тола сифатини регламентга солувчи кўрсаткичлар меъёрларини, назорат жараёнларини автоматлаштиришни кўзда тутувчи тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга раҳбарлик қилади. Ўлчанадиган параметрлар (тола узунлиги ва бошқа нуқсонлар) номенклатурасини аниқлаш бўйича ишларни амалга оширишда қатнашади. Толани синаб кўриш ва маҳсулот сифатини тасдиқловчи тегишли ҳужжатларни расмийлаштириш, пахта хомашёсини етказиб берувчилар томонидан унинг сифатига қўйиладиган талаблар бузилганда эътирозномалар тайёрлаш устидан назорат олиб боришни таъминлайди. Назорат-ўлчов асбобларининг ҳолати ва уларни ўз вақтида давлат текширувидан ўтказиш учун кўрсатишни, сифат назорати хизматини зарур техникавий ҳужжатлар билан таъминлашни текшириб туради. Эътирозномаларни таҳлил қилиш ишларига, сифатсиз маҳсулот чиқиши ва ишлаб чиқариш технологиясининг бузилиши, паст навли маҳсулотлар ишлаб чиқариш сабабларини ўрганиб чиқишга бошчилик қилади. Назорат операцияларининг натижаларини расмийлаштириш ишларини, тола сифати кўрсаткичларининг ҳисоб-китобини олиб боришга бошчилик қилади. Қабул қилинган пахта хомашёсига профилактик тадбирларни ўз вақтида ўтказиб бориш ва сифатли сақланишини назорат қилиб боради. Булим ходимларига раҳбарлик қилади.

Билиши лозим: маҳсулот сифатини бошқариш бўйича юқори органларнинг қарорларини, меъерий ҳужжатларини, фармойишлари ва буйруқларини ҳамда бошқа кўрсатма берувчи материалларни, маҳсулот сифати бўйича давлат назорати тизимини, идора назоратини, техникавий назорат тизимлари, усуллари ва воситаларини, тола ишлаб чиқариш технологиясини, пахта тозалаш саноатида ва корхонада амал қилувчи стандартларни ва техникавий шартларни, тола сифатини аттестациядан ўтказиш тартибини; келиб тушаётган пахта сифати бўйича эътирозномаларни кўриб чиқиш ва эътирознома талаблари қўйиш тартибини, толани қабул қилиб олиш ва синаб кўриш қоидаларини, маҳсулот сифати тўғрисида

ҳисоб-китобни ташкил этишни, ҳисобот тузиш тартиби ва мuddатларини, иқтисодиётни, меҳнатни, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этиш асосларини, бозор иқтисодиёти ва меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда мутахассислиги бўйича раҳбар лавозимларда 5 йилдан кам бўлмаган иш стажы, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИ БОШЛИҒИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	4385
КМСК бўйича код	1222
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта етиштирувчи хўжаликлар билан улар томонидан пахта етказиш учун контрактация шартномалари тузишни ташкил этади, қабул қилиб олинган пахта учун ҳисоб-китоблар тартиби тўғрилигини назорат қилади, тайёрлов масканларининг дислокациясини тузади ва уни юқори ташкилотга топширади, хўжаликлардан пахтани қабул қилиш учун корхона пахта тайёрлов масканларининг тайёргарлиги билан боғлиқ бўлган тадбирларни тайёрлайди ва корхона раҳбарига топширади, бу ишнинг бажарилишини назорат қилади, хомашёни қабул қилиб олиш воситалари ва сақлаш воситаларининг ўз вақтида таъмирдан чиқарилишини ва янги ҳосил пахта хомашёсини ўз вақтида қабул қилиб олишга тайёр ҳолга келтирилишини ташкил қилади, тайёрлов масканларида хомашёни қабул қилиш ва сақлаш воситалари ва анжомларига бўлган эҳтиёжнинг асосланган ҳисоб-китобини тузишни ташкил қилади, тайёрлов масканларида хомашёни тайёрлаш ва унинг сифатли сақланиши бўйича назоратни ва раҳбарликни амалга оширади, барча сақлаш анжомларини инвентаризациядан ўтказишни ва сифатли сақланишини назорат қилади, хомашёни қабул қилиб олиш қоидаларига риоя этилаётганини назорат қилади, давлат стандартларнинг, амалдаги

йуриқномаларнинг талаблари бажарилишини, шунингдек Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва юқори ташкилотлар қарор ва фармойишларининг ижро этилиши устидан назорат ўрнатади, хомашё тайёрлашни ҳисобга олиб боришни назорат қилади, тайёрланган хомашёнинг ассортименти ва сифати тўғрисида маълумотлар беради, саноат ва селекция навлари нуқтаи назаридан ҳисобот олиб борилишини назорат қилади, уруглик пахта ва чигит тайёрлаш бўйича белгиланган ҳукумат қарорлари ва топшириқлари, юқори ташкилотлар бўйруқ ва курсатмаларининг бажарилишини таъминлайди, янги навлар яратиш бўйича олиб борилаётган ишларда иштирок этади, тайёрлов масканларида кадрлар тайёрлаш ва жой-жойига қўйилишини ташкил қилади, брезент, арқон ва бошқа инвентарларни тежаш режимини ва ҳисоб-китобини, ёнгинага қарши тадбирлар бажарилишини назорат қилади, хомашёни қабул қилиб олиш чоғида ва топширилган хомашё учун узаро ҳисоб-китоблар олиб боришда давлат стандартларининг ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг тўғри қўлланилишини текширади, хомашёни сақлаш ҳолати устидан доимий равишда назорат олиб боради, корхонадан ташқарида жойлашган тайёрлов масканларидан корхонага хомашё ташиб келтиришни ташкил этади, бўлим ходимларига раҳбарлик қилади.

Билиши лозим: пахта тайёрлаш, сақлаш, уруглик пахта ва чигит тайёрлаш ва етказиб бериш бўйича ҳукумат қарор ва фармойишлари, юқори ташкилотларнинг бўйруқлари, услубий, меъёрий ва бошқа курсатма берувчи ҳужжатларни, ҳужаликлар билан контрактация шартномалари тузиш тартибини ва уларнинг бажарилишини назорат қилишни, корхонанинг техникавий жиҳатдан ривожланиш истиқболларини, унинг ишлаб чиқариш қувватини, хомашё ва уни сақлаш воситаларига ҳамда ташиш воситаларига қўйиладиган техникавий талабларни, иқтисодиёт ҳамда бозор муносабатлари асосларини, ИСО-9001 стандартини, меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгинага қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда муҳандис-техник ва раҳбар лавозимларда 3 йилдан кам бўлмаган иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ТАЙЁР МАҲСУЛОТ БЎЛИМИ БОШЛИГИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4385
КМСК бўйича код	1222
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Пахта хомашёсини қайта ишлаш натижасида ишлаб чиқарилган пахта маҳсулотларини терминаллар ва истеъмолчиларга шартномаларда белгиланган муддатларда ва ҳажмларда жўнатишни ташкил этади. Маҳсулот етказиш режасини бажариш бўйича чоралар кўради. Маҳсулотнинг ташқи кўринишини стандарт талаблари даражасида бўлишини назорат қилади. Маҳсулотни корхона бўлиmlаридан омборхоналарга қабул қилишни, мақсадга мувофиқ сақлашни ва истеъмолчиларга жўнатиш учун тайёрлашни, тайёр маҳсулотни жўнатиш учун транспорт воситаларига, механизациялаштирилган ортиш воситаларига, тарага, ишчи кучига бўлган эҳтиёжни аниқлашни ташкил қилади. Етказилган маҳсулот учун маблағлар ўз вақтида келиб тушишини таъминлаш бўйича чоралар кўради. Корхонага истеъмолчилар томонидан келиб тушаётган даъволарни кўриб чиқишда ва жавоб тайёрлашда, шунингдек истеъмолчилар томонидан шартнома талаблари бузилган ҳолда уларга даъволар тайёрлашда қатнашади. Тайёр маҳсулотлар омборхоналари фаолиятини мувофиқлаштиради, бўлим ходимларига раҳбарлик қилади.

Билиши лозим: тайёр маҳсулотни сотиш ва етказиб беришни ташкил этиш бўйича ҳукумат қарор, фармойиш ва юқори ташкилотлар буйруқ ва кўрсатмаларини, услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма берувчи ҳужжатларни, корхона маҳсулотига тегишли улгуржи ва чакана нархлар прејскурантини, корхона маҳсулотига бўлган талабни ўрганиб чиқиш усулларини, маҳсулотни етказиб бериш, сақлаш ва ташиш шартлари ва шароитларини, истеъмолчиларга даъволар тайёрлаш ва келиб тушаётган даъволарга жавоблар тайёрлаш тартибини, пахта ва пахта маҳсулотларига оид стандартлар ва техникавий шартларни, омборхона ҳўжалигини ташкил этишни, бозор иқтисодиёти ва меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника

хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши химоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда мутахассислиги бўйича маҳсулот етказиш соҳасидаги 5 йилдан кам бўлмаган иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

РЕЖА-ИҚТИСОД БУЛИМИ БОШЛИГИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4398
КМСК бўйича код	1231
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Корхонада юқори иқтисодий самарага эришиш мақсадида истиқболлини белгилашга, хужалик фаолиятини ташкил этишга, корхонанинг резервларини аниқлашга ва фойдаланишга йўналтирилган иқтисодий режалаштириш ишларига раҳбарлик қилади. Корхона бўлимларига барча фаолият турлари бўйича йиллик, чорак ва ойлик истиқболли режаларини ишлаб чиқишга бошчилик қилади. Бизнес-режани тузишга раҳбарлик қилади. Пахта маҳсулотлари (тола, чигит, момик) ишлаб чиқариш бўйича моддий ва меҳнат сарфларининг техникавий иқтисодий меъёрларини таъминланишини назорат қилади. Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва фойданинг ортишини, маҳсулотни сотиш ва фойда олиш режаси бажарилиши устидан назорат ўрнатишни таъминлайди. Иқтисодий кўрсаткичларни таҳлил қилиб боради ва тегишли таклифларни киритади, рағбатлантириш фондларини сарфлаш сметаси лойиҳасини ишлаб чиқишни таъминлайди. Бўлимларда иқтисодий ишларни ташкил этишга услубий раҳбарлик қилади. Бизнес-режа кўрсаткичларининг бажарилишини назорат қилиб боради. Қайта ишлашга бериладиган пахта хомашёсига ишлаб чиқариш топшириқларини ўз вақтида ва тўғри расмийлаштириб боришни таъминлайди. Бўлим ходимларига раҳбарлик қилади.

Билиши лозим: иқтисодиёт бўйича Ҳукумат қарорларини, фармойишларини, юқори ташкилотларнинг буйруқларини ва кўрсатмаларини, услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма

берувчи ҳужжатларни, корхона фаолиятини ҳисоб-китоб ва таҳлил қилишни, унинг ривожланиш истиқболларини, режалаштириш ишларини ташкил этишни, корхонанинг ишлаб чиқариш-ҳўжалик фаолияти ва ижтимоий ривожланишининг истиқболдаги ва ҳар йиллик бизнес режаларини ишлаб чиқиш тартибини, статистик ҳисоб-китобни ташкил этишни, ҳисобот тузиш муддати ва тартибини; миқдор ва сифат кўрсаткичларини иқтисодий жиҳатдан таҳлил қилиш усулларини, товар маҳсулотларининг таннархини аниқлаш, материаллар ва меҳнат сарфларининг меъёрларини, улгуржи ва чакана нархларни ишлаб чиқиш тартибини, корхона иқтисодий фаолиятини ташкил этиш ва такомиллаштиришдаги маҳаллий ва хориж илгор тажрибасини, иқтисодиётни ҳамда ишлаб чиқаришни, меҳнатни ва бошқаришни ташкил этишни, ишлаб чиқариш технологияси асосларини, замонавий ташкилий ва ҳисоблаш техникасидан фойдаланиш имкониятларини, бозор иқтисодиёти ва меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда мутахассислиги бўйича техник-иқтисодий соҳада 5 йилдан кам бўлмаган иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

МЕҲНАТНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ВА ИШ ҲАҚИ БЎЛИМИ БОШЛИГИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4398
КМСК бўйича код	1231
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Меҳнатни ташкиллаштириш, ишлаб чиқаришни бошқариш, иш ҳақи шакллари ва тизимларини, корхона ходимларини моддий ва маънавий рағбатлантириш ишларини такомиллаштиради. Меҳнат ва иш ҳақи бўйича истиқболли ва йиллик режаларни тайёрлаш, бизнес-режанинг меҳнатни илмий асосда ташкиллаштириш бўлимини тузиш,

маҳсулот ишлаб чиқаришда меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқади. Меҳнат сарфи бўйича меъёрларни куриб чиқади. Меҳнатни илмий асосда ташкиллаштириш бўйича чора-тадбирларни тадбиқ этилишидан олинадиган иқтисодий самарадорликни аниқлайди. Иш ҳақининг амалдаги шакл ва тизимларини, моддий ва маънавий рағбатлантириш чораларини қўллашнинг самарадорлигини таҳлил қилади. Уларни такомиллаштириш бўйича таклифлар, шунингдек корхона ходимларини мукофотлаш ҳақида Низом лойиҳаларини ишлаб чиқади. Корхонадаги иш жараёнларини, меҳнатни ташкиллаштириш ва унинг шароитларини ўрганиш ҳамда меҳнат унумдорлигини ошириш омилларини аниқлаш, иш вақтидан фойдаланишни яхшилаш, иш жойларини аттестация ва рационализация қилиш, иш усул ва услублари, жисмоний меҳнатни камайтириш, муқобил меҳнат шароитларини яратиш ва меҳнатни илмий асосда ташкил қилишнинг бошқа йўналишлари бўйича олиб бориладиган ишларга бошчилик қилади. Меҳнатни меъёрлаш, ўз вақтида меъёрларни қайта кўриб чиқиш, техник асосланган меъёрларни жорий этиш, меҳнат бўйича тармоқлараро, тармоқ ва бошқа прогрессив меъёрларни қўллаш асосида меъёрлаштириш, вақтбай ишчилар ва хизматчиларнинг меҳнатларини меъёрлаштириш доирасини кенгайтириш каби ишларни ташкиллаштиради.

Иш ҳақи фондининг ишлатилишини назорат қилади. Иш ҳақи шакл ва тизимларининг қўлланилиши, тариф ставкалари, мансаб окладлари, ишчилар разрядлари ва мутахассислар тоифаларининг белгиланишининг тўғрилигини таъминлайди. Иш ҳақи харажатларининг белгиланган меъёрдан ошиб кетмаслигини назорат қилади. Корхонанинг тааллуқли бўлимлари, касаба уюшмаси ташкилоти ва меҳнат жамоаси билан биргаликда ижтимоий-маданий тадбирларни ўтказишга йўналтирилган харажатлар сметаси, жамоа шартномаси лойиҳаларини тузади. Уларнинг бажарилишини назорат қилади. Корхонада меҳнат қонунчилигига, юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш ва меҳнатни ташкиллаштириш масалалари бўйича бошқа меъерий ҳужжатларига риоя этилишининг назоратини ташкиллаштиради.

Билиши лозим: меҳнат қонунчилигини, меҳнатни ташкиллаштириш, иш ҳақи ва ишлаб чиқаришни бошқариш бўйича

юқори ташкилотларнинг қарорларини, фермойишларини, буйруқларини, услубий, меъёрий ва бошқа курсатма берувчи материалларни, меҳнат ва иш ҳақи, меҳнатни илмий асосда ташкиллаштириш, иш унумдорлигини ошириш юзасидан ташкилий-техникадбирлар буйича истиқболли ва йиллик режаларни тузиш тартибини, меъёрларни қайта кўриб чиқиш календарь режаларини, моддий рағбатлантириш жамғармаларидан фойдаланиш сметаларини тузишни, иш ҳақининг шакл ва тизимларини, моддий ва маънавий рағбатлантиришни самарали қўллашни, меҳнатни меъёрлаштириш услубларини, мукофотлаш тўғрисидаги низомларни, иш ва ишчиларни тарификациялаш тартибини, меҳнатни меъёрлаштириш буйича меъёрий ҳужжатларни, меҳнат ҳамда иш ҳақи кўрсаткичларини таҳлил қилишни, бўлимлар тўғрисида низомларни, ходимларнинг мансаб йўриқномаларини ишлаб чиқиш ва уни тасдиқлашни, иш вақтидан қандай фойдаланилганликни ўрганиш усулларини, меҳнатни ташкиллаштириш, ҳақ тўлаш ва ишлаб чиқаришни бошқариш буйича маҳаллий ва хорижий ташкилотларнинг илғор тажрибаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда мутахассислиги буйича 5 йилдан кам бўлмаган иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

БОШ ҲИСОБЧИ УРИНБОСАРИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	1974
КМСК буйича код	1231
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Корхонанинг бухгалтерлик ҳисобини, молиявий ҳўжалик фаолиятини ташкил этишни ва барча турдаги моддий ва молиявий ресурслардан фойдаланишни назорат қилишни амалга оширади. Пул маблағларини, товар-моддий бойликларни ва асосий воситаларни, уларнинг ҳаракати билан боғлиқ бўлган операцияларни ўз вақтида бухгалтерлик ҳисоби

ёзувларида акс эттиришни, ишлаб чиқариш харажатларини ҳисобга олишни, смета харажатларининг бажарилишини, маҳсулот сотишни, молиявий хўжалик фаолият натижаларини, шунингдек молиявий, ҳисоб-китоб ва кредит операцияларини, уларни расмийлаштиришнинг қонунийлигини назорат қилишни ва уларнинг тўғри расмийлаштирилишини, маҳсулот (ишлар, хизматлар)нинг таннархи калькуляциясини тузишни, корхона ишчилари билан иш ҳақи ҳисоб-китобларини, давлат бюджетига тўловларни тўғри ҳисоблаш ва ўтказишни ташкил этади. Дастлабки ва ҳисобот ҳужжатларини расмийлаштириш тартибининг амал қилаётганини, ҳисоб-китоблар ва тўлов балансларининг, иш ҳақи фондининг сарфланишини, мансаб маошларини белгилашни, инвентаризация ўтказишни назорат қилади. Камомад ва ўғирликлар бўйича материалларни расмийлаштиришда қатнашади. Штат, молия ва касса интизоми, харажатлар сметаси ва бошқа ишларни олиб боради. Бухгалтерия балансларини уз вақтида тўғри тузиш ва юқори ташкилотларга топширади. Бош ҳисобчи йўқлигида унинг вазифаларини бажаради. Ўз вазифаси ва ҳуқуқ доирасида бухгалтерлик ишига раҳбарлик қилади.

Билишилозим: бухгалтериятўғрисидаги қонунни, бухгалтерия ҳисоби миллий стандартини, юқори ташкилотларнинг фармойиш, қарор ҳамда буйруқларини, молия ва назорат-тафтиш органларининг бухгалтерлик ҳисоб-китоби ва ҳисоботлар тузишни ташкил этиш бўйича услубий, меъёрий ва бошқа материалларини, операцияларни расмийлаштириш тартибини ва ҳисоб-китоб участкалари бўйича ҳужжатлар айланишини ташкил этишни, текширишлар ўтказиш ва ҳужжатлар бўйича тафтиш утказиш қоидаларини, замонавий компьютер воситаларини ва уларни қўллаш имкониятларини, иқтисодиёт, ишлаб чиқариш, меҳнат ва бошқаришни ташкил этишни, бозор муносабатлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли ва молия-бухгалтерлик ишидаги стажи 5 йилдан кам бўлмаслиги лозим, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

БОШ ЭНЕРГЕТИК

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	1273
КМСК буйича код	1229
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Энергетика асбоб-ускуналарини ва энергия тизимини техникавий жиҳатдан тўғри ишлатишни, ишлаб чиқаришни электр энергияси, газ, қуёш ва бошқа хил энергия билан узлуксиз таъминлашни, энергетика ресурслари мақсадга мувофиқ сарфланиши устидан назорат ўрнатишни, тежамкорлик режими изчил риоя этилишини ташкил қилади. Энергетика участкаларининг режалаштириш, энергетик асбоб-ускуналарни ва энергия тармоқларини таъмирлаш графикларини, барча турдаги энергияни сарфлаш ва истеъмол қилиш меъёрларининг бажарилишини таъминлайди. Электр қурилмаларининг пухтароқ, тежамлироқ ва хавфсизроқ ишлашига имконият яратади. Ер ости иншоотлари ва коммуникацияларини ҳимоя қилиш ишларини бажаришни таъминлайди, алоқа воситаларини, сигнализацияни, ҳимоя қилишни ва автоматикани текширишни, шунингдек босим остида ишловчи қозонларни Давлат техника назоратига ўз вақтида курсатишни ташкил этади. Ёқилги-энергетика ресурсларидан фойдаланишнинг самарадорлигини ошириш, энергетика қурилмаларидан ишончли ва тежамли фойдаланиш, электр энергияни тежайдиган ускуна ва асбобларни ўрнатиш, электр энергияни тежовчи замонавий технологияларни жорий этиш, фалокатларнинг олдини олиш, уларни ишлатиш пайтида хавфсиз ва қулай меҳнат шароитларини яратиш бўйича тадбирлар ишлаб чиқишни ташкил қилади. Меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидаларига, электр қурилмалари ва тармоқларини ишлатиш бўйича йўриқномаларга риоя этиш устидан назорат ўрнатади. Корхонада мавжуд электр асбоб-ускуналарини сақлашни, шунингдек фойдаланилган электр қуввати ва ёқилгини ҳисобга олиш ҳамда таҳлил қилишни ташкил қилади. Электр асбоб-ускуналарини, электр таъминотини такомиллаштиришга оид рационализаторлик таклифларига

ва ихтироларга хулоса беради. Ишлаб чиқаришга энергетика хизмати кўрсатувчи бўлим ходимларига раҳбарлик қилади.

Билиши лозим: ишлаб чиқаришга энергетика хизмати кўрсатиш бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш ва буйруқларини, шунингдек бошқа кўрсатма берувчи, услубий ва меъёрий материалларни, корхонанинг йўналишини, ихтисослигини ва структурасининг ўзига хослигини, унинг ривожланиш истиқболларини, тола ишлаб чиқариш технологиясининг асосларини, ишлаб чиқаришга энергетика хизмати кўрсатишнинг ташкил этилишини, режа бўйича — жорий таъмирлаш ишлари ва асбоб-ускуналарни мақсадга мувофиқ ишлатишнинг ягона тизимини, энергетика асбоб-ускуналарининг, энергиядан фойдаланувчи қурилмаларнинг ишлаб чиқариш қувватини, техникавий тавсифномасини, конструктив хусусиятларини ва ишлаш режимларини, уларни ишлатиш қоидаларини, асбоб-ускуналарнинг ишлашини ва таъмирлаш ишларини бажаришни режалаштириш тартиби ва усулларини, техникавий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва расмийлаштириш бўйича қоидаларни, йуриқномаларни ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни, асбоб-ускуналарни монтаж қилинган ва таъмирлангандан сўнг қабул қилиб олиш ва топшириш қоидаларини ҳамда меъёрларини, иқтисодиётни, ишлаб чиқаришни, меҳнатни ва бошқаришни ташкил этишнинг асосларини, меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ва мутахассислиги бўйича муҳандис-энергетик ва энергетика йўналиши бўйича раҳбар лавозимлардаги 4 йилдан кам булмаган иш стажы, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

БОШ МЕХАНИК

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1141
КМСК бўйича код	1222
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Технологик ва ёрдамчи асбоб-ускуналарнинг бетухтов ва техник жиҳатдан тугри ва пухта ишлашини, улардан фойдаланиш муддатини узайтириш, талаб этиладиган даражада ишлашга қобилиятли ҳолда сақлаш, ишлаб чиқариш, бино ва иншоотларнинг мақсадга мувофиқ ишлатилишини таъминлайди. Асбоб-ускуналарни жорий ва капитал таъмирлаш учун сарфланадиган эҳтиёт қисмларнинг белгиланган меъёрлардан ошиб кетмаслигини таъминлайди. Асбоб-ускуналарни кўриқдан ўтказиш, жорий ва капитал таъмирлаш режаларини ишлаб чиқаришни ташкил қилади, бу режаларни тасдиқлайди ва уларнинг бажарилишини назорат қилади, ишлаб чиқаришни техник жиҳатдан тайёрлашни таъминлайди. Капитал таъмирлаш ишларининг рўйхатини тузишда қатнашади. Асбоб-ускуналарнинг мавжудлигини ва ҳаракатини ҳисобга олиш, техникавий ҳужжатларни тузиш ва расмийлаштириш ишларини ташкил қилади. Асбоб-ускуналарни таъмирлаш, таъмирлаш-ишлатиш эҳтиёжлари учун материаллар сарфи бўйича меъёрий ҳужжатлар ишлаб чиқишга, улардан фойдаланиш кўрсаткичларини таҳлил қилишга, асбоб-ускуналарни ишлатиш ва таъмирлаш пайтида зарур материаллар ва эҳтиёт қисмлар сотиб олиш учун талабномаларни расмийлаштиришга раҳбарлик қилади. Асбоб-ускуналарга таъмирлашлар орасида хизмат кўрсатишни, уларни ўз вақтида ва сифатли таъмирлашни ва янгилашни (шу жумладан ҳар йилги), унинг пухталиги ва купга чидаши бўйича ишларни, бино ва иншоотларнинг ҳолати, сақланиш ва таъмирланиши устидан техникавий назорат ўрнатилишини ташкил қилади, таъмирлаш ишларини бажариш учун материаллар мақсадга мувофиқ ишлатилишини таъминлайди. Асбоб-ускуналарни янгилаш, корхонани техник қайта жиҳозлаш, янги замонавий асбоб-ускуналар билан қуролантириш, технологик жараёнларга комплекс автоматизация воситаларини жорий этиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича таклифлар тайёрлашда қатнашади. Асосий ишлаб чиқариш фондларини инвентаризациядан ўтказишни ташкил қилади, маънавий ва жисмоний жиҳатдан эскириб қолган асбоб-ускуналарни, капитал таъмирлашни талаб қилган объектларни аниқлайди ҳамда таъмирлаш ишларини бажариш навбатини белгилайди. Янги техникани жорий этиш ва ўзлаштириш бўйича тажрибаларни

оммалаштиради, созлаш ва бошқа ишларда, асбоб-ускуналарни синаб кўришда, янги ва таъмирлашдан чиққан асбоб-ускуналарни қабул қилиб олишда қатнашади. Асбоб-ускуналар, айрим узел ва деталларнинг ишлаш шароитларини ўрганиб чиқади, асбоб-ускуналарнинг режадан ташқари тўхтаб қолишининг олдини олиш, узел ва деталларнинг хизмат муддатларини узайтириш, таъмирлашлараро муддатларини узайтириш, асбоб-ускуналарнинг сақланишини яхшилаш, уни ишлатиш пайтида ишончлигини ошириш бўйича тадбирлар ишлаб чиқади ва амалга оширади, корхонада (имкони бўлганда) ихтисослаштирилган таъмирлаш ишларини, эҳтиёт қисмларни марказлаштирилган ҳолда тайёрлашни ташкил қилади. Асбоб-ускуналарнинг ортиқча ишдан чиқиш, уларнинг бекор туриб қолиш сабабларини ўрганиб чиқишда, фалокатларни текширишда, уларни бартараф этиш ва олдини олиш бўйича тадбирлар ишлаб чиқишда ва жорий этишда иштирок этади. Таъмирлаш ишларини бажариш пайтида меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги талабларига риоя этилишини таъминлайди. Корхона асбоб-ускуналарига, биноларига ва иншоотларига таъмирлаш хизмати кўрсатувчи бўлим ва қисмларининг ишчиларига раҳбарлик қилади.

Билиши лозим: юқори органларнинг қарор, фармойиш ва буйруқларини, саноат хизматига молик асбоб-ускуналарни, бино ва иншоотларни таъмирлашни ташкил этиш бўйича услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни, пахта толаси ишлаб чиқариш технологиясининг асосларини, корхонада таъмирлаш хизмати ташкил қилишни, асбоб-ускуналарнинг ишлашини ва таъмирлаш ишларини бажаришни режалаштириш тартиби ва қоидаларини, асбоб-ускуналарни режали-жорий таъмирлаш ишлари ва мақсадга мувофиқ ишлатишнинг ягона тизимини, корхона асбоб-ускуналарининг техникавий тавсифномасини, конструктив хусусиятларини, вазифасини ва ишлаш режимини, уларни ишлатиш қоидаларини, асбоб-ускуналарни монтаж қилиш ва таъмирлаш усулларини, таъмирлаш ишларини ташкил этишни ва технологиясини, нуқсонлар рўйхатини, паспортларни, эҳтиёт қисмлар чизмалари альбомларини, асбоб-ускуналарни ишлатиш бўйича йўриқномаларни ва бошқа ҳужжатларни тузиш тартибини, асбоб-ускуналарни таъмирлангандан сўнг қабул қилиб олиш ва топшириш қоидаларини, таъмирлаш бўйича

хизмат кўрсатишнинг илгор тажрибасини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва метёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли муҳандис-техник ҳамда пахта тозалаш саноатида асбоб-ускуналарни таъмирлаш ва ишлатиш бўйича муҳандис-техник лавозимларида мутахассислиги бўйича 5 йиллик иш стажи ҳамда замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

БОШ ТЕХНОЛОГ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1246
КМСК бўйича код	1229
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Корхона асосий ва ёрдамчи цехларининг ишлаб чиқариш технологик тайёргарлигини таъминлайди. Ишлаб чиқариш бўйича ишлаб чиқилган технологик жараёнларни жорий қилишга раҳбарлик қилади. Меҳнат унумдорлигини ошириш, қайта ишланадиган хомашёга меҳнат сарфини камайтириш, материалларни тежаш, иш жойларини ташкил этишни яхшилаш, сифатсиз маҳсулот чиқишининг олдини олиш мақсадида амал қилаётган технологик жараёнларни таҳлил қилади ва такомиллаштиради. Ишлаб чиқариш участкаларини зарур техникавий ҳужжатлар билан ўз вақтида таъминлашни ташкил қилади. Цехларда технологик жараёнлар ва ишлаб чиқариш режимига қатъий риоя этилишини кўздан кечириб туради. Ишлаб чиқаришга берилётган хомашёнинг сифатини, материаллар сарфланиши тўғри бажарилишини назорат қилади. Сермеҳнат ва қўл билан бажариладиган жараёнларни механизациялаш ва автоматлаштириш тадбирларини жорий этиш бўйича чоралар кўради. Цехдаги асбоб-ускуналарни жой-жойига қўйиш, иш жойларини ташкил этиш, уларни аттестациядан ўтказиш ва мақсадга мувофиқлаштириш, ишлаб чиқариш қувватларини ва асбоб-ускуналарни иш билан банд қилиш ҳисоб-китобларини бажариш ишларига раҳбарлик қилади. Маҳсулот сифатини яхшилаш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш бўйича тадбирлар ишлаб чиқиш ва амалга оширишда қатнашади.

Билиши лозим: ишлаб чиқаришни технологик жиҳатдан тайёрлаш бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш ва буйруқларини; услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни; корхонанинг техникавий жиҳатдан ривожланиш истиқболларини; тола ишлаб чиқариш технологиясини; цехнинг технологик асбоб-ускуналарини ва уларнинг ишлаш принципини; хомашёга, материалларга ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотга қўйиладиган техникавий талабларни; стандартларни ва техникавий шартларни; техникавий ҳужжатларни ишлаб чиқиш ва расмийлаштириш тартибини; хомашё, материаллар, ёқилги, энергия сарфлаш меъёрларини; сифатсиз маҳсулот чиқишининг олдини олиш усуларини; пахтани қайта ишлаш соҳасидаги маҳаллий ва хориж корхоналарининг илгор тажрибаларини; иқтисодиётни, меҳнатни, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этиш асосларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ва мутахассислиги бўйича 3 йилдан кам бўлмаган иш стажы, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ТАЙЁРЛОВ МАСКАНИ МУДИРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1749
КМСК бўйича код	1226
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Тайёрлов маскани ишларига раҳбарлик қилади. Намлиги ва ифлослиги бўйича тасдиқланган техникавий шартлар ва стандартларга мувофиқ хужаликлардан пахтани қабул қилиб олиш, сақлаш ва уни қайта ишлаш учун пахта тозалаш корхоналарига ўз вақтида етказиб беришни ташкил қилади. Тарози хужалиги ва назорат-улчов техникасининг ишчи ҳолатини кўздан кечириб туради. Пахта хомашёсини туғри гарамлаш ва сақлашни назорат қилади. Юқори даражадаги, намлик ва ифлосликка эга пахтани гарамлашга йул қўймайди, аввал уни қуритиш-тозалаш цехидан ўтказилади. Гарам ва омборларда пахтани сифатли сақлаш учун профилактик

тадбирларни ўз вақтида ўтказиш ишларини ташкил қилади. Туннел ва вентиляция шохобчаларини ўтказишни, усти ёпилмаган майдончаларда жойлашган гарамларни махсус брезентлар билан ёпиш ишларини ташкил қилади. Пахта хомашёсини стандарт талаблар асосида ва товар-моддий бойликларнинг сақланиши ҳамда тайёрлов масканининг барча молия-хўжалик фаолияти учун тўла жавобгардир. Ёнгинга қарши ҳимоя ишларини ташкил қилади.

Билиши лозим: Тайёрлов масканларида пахтани қабул қилиш ва сақлаш бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, буйруқ ва фармойишларини, давлат ва тармоқ стандартларини, техникавий ва бошқа меъёрий ҳужжатларни ҳамда уни сақлаш қоидаларини, хомашёни қуритиш ва тозалаш технологияси асосларини, қабул қилувчи-узатиб берувчи механизация воситаларининг, гарам бузгичларнинг ишлашини, меҳнатни, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этиш асосларини, пахтани қабул қилиб олиш ва сақлаш, жўнатиш (ишлаб чиқаришга бериш) ҳужжатларини юритиш қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёrlарини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда пахта тозалаш саноати тармоғида иш стажи 3 йилдан кам бўлмаслиги ёки ўрта махсус маълумотли ва 5 йилдан кам бўлмаган иш стажига эга мутахассис.

ТЕХНОЛОГИК ЛАБОРАТОРИЯ МУДИРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1773
КМСК бўйича код	1229
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Пахтани қайта ишлаш технологиясининг меъёрий ҳужжатларини, стандартларини, техникавий шартларини такомиллаштириш бўйича ишларни бажаришга ёрдам беради. Корхонада янги стандартларни ва техникавий шартларни жорий этишни, тежамлироқ ва самаралироқ назорат қилиш усуллари қидириб топади. Корхонага келиб тушаётган хомашё ва материалларнинг, шунингдек тайёр

маҳсулотни, уларнинг амалдаги стандартлар ва техникавий шартлар талабларига мос келишини аниқлаш мақсадида технологик жараёнларнинг кечиши юзасидан, лаборатория таҳлилларини ўз вақтида ва сифатли ўтказилишини назорат қилиш усулларини таъминлайди. Тайёр маҳсулотнинг сифатини текширишни, технологик асбоб-ускуналарнинг ва иш қуролларининг сифатини ва ҳолатини текширишни, маҳсулот ишлаб чиқариш шароитларини, упаковка қилиш, сақлаш, ортиш, ташиш, тушириш ва тахлашни ташкил қилади. Паст сифатли маҳсулот чиқаришнинг олдини олиш мақсадида ишлаб чиқаришнинг бутун цикли бўйича тасдиқланган технологик жараёнларнинг тўғрилигини ва уларга риоя этилишини доимий равишда текшириб туради.

Билиши лозим: тармоқнинг ва корxonанинг ривожланишига таалуқли меъёрий, услубий ва кўрсатма берувчи материалларни, тайёр маҳсулот ва хомашё сифатига, синаб куриш усулларига оид давлат ҳамда тармоқ стандартларини ва техникавий шартларни, ишлаб чиқариш технологиясини, технологик асбоб-ускуналарни, шунингдек лаборатория асбоб-ускуналарини ҳамда уларни ишлатиш усулларини, лаборатория тадқиқотлари натижалари бўйича техникавий ҳужжатларни расмийлаштириш қоидаларини, пахтани қайта ишлаш технологияси соҳасидаги хорижий тажрибаларни.

Малака талаблари: олий муҳандис-техник маълумотли мутахассис ва мутахассислиги бўйича 3 йилдан кам бўлмаган иш стажы, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

МАТЕРИАЛЛАР ОМБОРИ МУДИРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1828
КМСК бўйича код	1226
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Омборда товар-моддий бойликларни қабул қилиб олиш, жўнатиш ва уларни жойлаштириш ишларига бошчилик қилади. Омборларга жойланадиган товар-моддий бойликларнинг бут сақланишини, сақлаш тартибига амал

қилишни таъминлайди, омборда бажариладиган операцияларнинг ҳисоб-китобини олиб боради. Кирим-чиқим ҳужжатларини расмийлаштириш ва топшириш қоидаларига амал қилишни таъминлайди, белгиланган ҳисоботни тузади. Омборда юк ортиш-тушириш ишларини ташкил қилади. Товар-моддий бойликларни инвентаризациядан ўтказишда қатнашади.

Билиши лозим: омборхона ҳужалигини ташкил этиш бўйича қоидаларни, йўриқномаларни ва бошқа кўрсатма ва меъёрий ҳужжатларни; товар-моддий бойликларига оид стандартларни ва техникавий шартларни, мулкни сақлаш қоидалари ва тартибини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: Урта махсус маълумотли ва ҳисоб-китоб ҳамда назорат бўйича 2 йилдан кам бўлмаган иш стажи.

ХУЖАЛИК МУДИРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1853
КМСК бўйича код	1239
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Корхона ва унинг бўлимларига ҳўжалик хизмати кўрсатиш бўйича ишларни амалга оширади. Хўжалик ашё ва анжомларининг бут сақланишини, уларни тиклашни ва тўлдириб туришни, шунингдек биноларда ва унга ёндашган ҳудудларда тозаликка риоя этишни таъминлайди. Биноларнинг ҳолатини кўздан кечириб туради ва уларни ўз вақтида таъмирлаш чораларини кўради. Ходимларни канцелярия жиҳозлари, буюмлари ва хўжалик ашё-анжомлари билан таъминлайди. Фаррошларнинг, ҳовли супурувчи ишчиларнинг, боғбонларнинг ва бошқаларнинг ишларига бошчилик килади.

Билиши лозим: хўжалик хизмати кўрсатиш бўйича ишларнинг бажарилишини ташкил этишни, меҳнатни механизациялаш воситаларини, бинолардан фойдаланиш қоидаларини, ички меҳнат тартиби қоидаларини, меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: ўрта махсус маълумот ва хўжалик таъминоти бўйича 1 йилдан кам бўлмаган иш стажи ёки умумий ўрта маълумот ҳамда хўжалик таъминоти бўйича 2 йилдан кам бўлмаган иш стажи.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БРИГАДАСИ УСТАСИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	3255
КМСК бўйича код	1222
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Узи бошчилик қиладиган бригада ишини ташкил қилади ва унга раҳбарлик қилади. Белгиланган номенклатура бўйича юқори сифатли маҳсулотни белгиланган ҳажм ва муддатларда ишлаб чиқаришни таъминлайди. Ишлаб чиқаришни ўз вақтида тайёрлайди, бригадада ишчиларни иш жойларига жойлаштиришни таъминлайди, тола ишлаб чиқариш режасининг бажарилишини таъминлайди, технологик ва ишлаб чиқариш интизомига риоя этилишини назорат қилади. Ишлаб чиқариладиган тола сифатини текширади. Тайёр маҳсулотни қабул қилиб олишда иштирок этади. Ишлаб чиқариш топшириқларини белгилайди ва ўз вақтида бажарувчиларга маълум қилади. Ишчиларга ишлаб чиқаришга оид йуриқномаларни етказилади. Ишларни тарификация қилишда иштирок этади. Ишчиларнинг малакасини ошириш ишларини ташкил этади.

Билиши лозим: бригада ишлаб чиқариш фаолиятига оид юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш, буйруқларини, услубий ва меъёрий курсатма берувчи материалларни, толанинг техникавий тавсифномаси ва толага қўйиладиган талабларни, унинг ишлаб чиқариш технологиясини, маҳсулот ишлаб чиқариш режасини, участкадаги асбоб-ускуналарни ва уларни техникавий жиҳатдан ишлатиш қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: ўрта махсус маълумотли мутахассис ҳамда пахта тозалаш корхонасида ишлаб чиқаришда 2 йилдан кам бўлмаган иш стажи. Махсус маълумоти бўлмаганда — корхонадаги иш стажи 5 йилдан кам бўлмаслиги лозим.

ТАЙЁРЛОВ МАСКАНИ ЛАБОРАТОРИЯСИНИНГ МУДИРИ (КАТТА ЛАБОРАНТ)

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1773
КМСК бўйича код	1229
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта хомашё тайёрлов масканига келиб тушган пайтда ва уни корхонага жўнатиш пайтида хомашёни лаборатория таҳлилларини тўғри утказишни таъминлайди. Гарамлардаги пахта хомашёсининг сақланиш ҳолатини текшириб боради ва профилактик тадбирларнинг ўз вақтида утказиб борилишини таъминлайди. Дастлаб ҳавосўргич ўрнатиладиган жойни белгилаб олиб, унга ҳавосўргичнинг қўйилишини ҳамда I зона классификаторининг ишини назорат қилиш ва III зона классификаторидан гарамларга жойланаётган хомашёнинг тўғри жойланиши ва сақланишини талаб қилади. Лаборатория жиҳозларининг бутлигини таъминлайди. Пахта-нинг гарамларда сифатли сақланаётганини доимий равишда назорат қилади.

Билиши лозим: пахта хомашёсининг ифлослиги, намлиги, нави, синфи, типи ва уларни таҳлил қилиш қоидаларини, келиб тушаётган пахта хомашёсидан таҳлил утказиш учун танлаб олиш жойи ва миқдорини, таҳлил утказиш учун меъёрий ҳужжатлар, стандартлар ва техникавий шартларни, қабул қилиб олиш таҳлилий ҳужжатларини расмийлаштиришни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Олий маълумотли мутахассис ва мутахассислиги бўйича 3 йилдан кам бўлмаган иш стаж.

МУТАХАССИСЛАР МАНСАБЛАРИ

ХОДИМЛАР БЎЙИЧА НОЗИР

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2496
КМСК бўйича код	3423
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари: Корхонанинг, унинг бўлимларининг шахсий таркибини ҳамда кадрлар бўйича белгиланган ҳужжатларнинг ҳисобини олиб боради. Меҳнат қонунларига, қоидаларига, йўриқномаларига ҳамда корхона раҳбарининг буйруқларига мувофиқ ходимларни ишга олишни, ишдан ишга ўтказишни ва ишдан бўшатишни расмийлаштиради. Ходимларнинг шахсий ҳужжатлар йиғмажилдини ташкил қилади ва компьютер маълумотини олиб боради, уларга меҳнат фаолияти билан боғлиқ бўлган ўзгартиришларни киритади. Меҳнат ва кадрлар бўйича истиқболдаги ва йиллик режаларни ишлаб чиқишда қатнашади. Малака ва аттестация комиссиясига зарур ҳужжатларни ҳамда ишчи ва мутахассисларни мукофотлаш учун зарур материалларни тайёрлайди. Меҳнат дафттарчаларини тўлдиради, ҳисобга олади ва сақлайди, меҳнат стажларини ҳисоблаб чиқади, ходимларнинг ҳозирги ва ўтган даврдаги меҳнат фаолиятлари тўғрисида маълумотномалар беради. Ходимлар малакасини ошириш, тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ишлари билан шугулланади. Ходимларга таътилар беришнинг ҳисобини олиб боради, навбатдаги таътилар жадвали тузилишини ва унга амал қилинишини назорат қилади. Ходимларга нафақа белгилаш учун зарур ҳужжатларни расмийлаштиради. Ходимларнинг ишдан ишга сурилиши ва қўнимсизлиги сабабларини ўрганиб туради. Шахсий ҳужжатлар йиғмажилди архивини олиб боради ҳамда ҳужжатларни давлат сақловига топшириш учун тайёрлайди. Бўлимларда меҳнат интизоми аҳволини назорат қилади. Меҳнат интизоми бузилишларини ҳисобга олиб боради. Кадрлар тайёрлаш дастурининг бажарилишини таъминлайди. Корхонада раҳбар лавозимларга захира кадрларни тайёрлаб боради ва ёш кадрлар билан ишлашни ташкил қилади. Корхонада кадрлар

қўнимсизлигига йўл қўймаслик бўйича доимий равишда иш олиб боради ва мутахассис кадрлар билан ўз вақтида таъминлаш чораларини кўради. Кадрлар билан ишлаш тўғрисида белгиланган ҳисоботни тузади.

Билиши лозим: меҳнат қонунлари асосларини, кадрлар тайёрлаш бўйича юқори ташкилотлар буйруқ, фармойиш ва кўрсатмаларини, шахсий таркибни ҳисобга олиш, нафақаларни расмийлаштириш, ходимларнинг меҳнат дафтарчаларини ва шахсий ҳужжатлар йиғмажилдини тутиш ва сақлашни ҳисобга олиш бўйича қоидаларни, низомларни, йўриқномаларни ва бошқа кўрсатма берувчи ҳамда меъёрий ҳужжатларни, ходимларни ишга қабул қилиш, ишдан-ишга ўтказиш ва ишдан бўшатиш тўғрисидаги амалдаги қонунларни, кадрларнинг ишдан ишга сурилишини ҳисобга олиш тартибини ва меҳнат интизоми аҳволи тўғрисида ҳисобот тузишни, ишчилар касбларининг ва хизматчилар лавозимларининг номларини белгилаш тартибини, муайян ишларнинг умумий ва узлуксиз стажини белгилаш тартибини, ички меҳнат тартиби қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумот ҳамда ходимлар бўйича мутахассис лавозимида 3 йилдан кам бўлмаган иш стажини, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиши.

ҲУҚУҚШУНОС-МАСЛАҲАТЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7822
КМСК бўйича код	2421
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Бошқа бўлимлар билан биргаликда қонунларни тўғри қўллашга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқади ва амалга оширади, ҳуқуқий характерга эга ҳужжатларни ишлаб чиқишда қатнашади ҳамда амалдаги қонунларга хилоф ҳолда чиқарилган ҳужжатларини бекор қилиш чораларини кўради. Корхонада ҳуқуқ бўйича ишларга услубий раҳбарлик қилади ва юридик хизмат фаолиятини такомиллаштириш бўйича таклифлар киритади, тузилма бўлимларига ҳуқуқий

ёрдам кўрсатади, корхонада ҳужалик ичидаги ўзаро даъво қилиш ва уни кўриб чиқишнинг белгиланган тартибига риоя этилишини назорат қилади, қилинган даъволар рад этилганда асосланган жавоблар тайёрлашда қатнашади. Ўғирликлар, талон-тарождликлар, камомадлар ва бошқа қонунбузарликлар тўғрисидаги материалларни суд-тергов органларига топшириш учун расмийлаштиради, кўриб чиқиш босқичидаги ва кўриб чиқилиши тугалланган суд ва ҳужалик ишларини ҳисобга олади ва сақлайди. Эътироз ва даъво ишларининг ҳолатини ва унинг амалий тажрибасини таҳлил қилади ва умумлаштиради, ҳужалик судлари томонидан низомларни кўриб чиқиш бўйича корхоналар фаолиятида аниқланган камчиликларни бартараф этиш чораларини кўради. Белгиланган тартибга мувофиқ ходимларни интизомий ва моддий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги ҳужжатларни расмийлаштиради. Бошқа корхоналар билан ҳужалик шартномаларини тузиш ишларини тайёрлашда ва ҳужалик шартномаларининг бажарилишини назорат қилишда, шунингдек хорижий компаниялар ва фирмалар билан контракт тузишда иштирок этади, лойиҳалар, шартномалар ва контрактларга, жўнатиш учун бериладиган нарядларга қонунийлиги бўйича виза қўяди, жамоа шартномаларини тайёрлашда ва тузишда қатнашади, жамоа меҳнат кенгашига, касаба уюшмаси қўмитасига ва бошқаларга ўзларининг фаолиятларини амалга оширишда ёрдам кўрсатади. Бошқа бўлимлар билан биргаликда корхонада чиқарилган амалдаги буйруқларга ва бошқа меъёрий ҳужжатларга ўзгартишлар киритиш ёки ўз кучини йўқотган буйруқларни ва бошқа меъёрий ҳужжатларни бекор қилиш тўғрисидаги таклифларни тайёрлайди. Ҳозирги замон техникавий воситаларидан фойдаланиб, қонунлар бўйича маълумот-ахборот ишларини олиб боради, корхонани янги амалга киритилган ҳуқуқий ҳужжатлар, Адлия Вазирлиги кўрсатмалари ва Ҳужалик судларининг амалий тажрибалари тўғрисида зудлик билан хабардор қилади, раҳбариятга қонунлар бўйича маълумот ва материаллар тайёрлайди, корхона фаолиятдан келиб чиқадиган ҳуқуқий масалалар бўйича хулосалар тайёрлайди. Қонунларни тушунтириш, корхонадаги мансабдор шахсларга уларнинг фаолиятига тааллуқли меъёрий ҳужжатлар билан таништириш ишларини олиб боради, ҳуқуқий масалалар бўйича

корхона ходимларига маълумотлар ва маслаҳатлар (шунингдек ташкилий-ҳуқуқий ва бошқа юридик масалалар бўйича) беради, мулкӣ-ҳуқуқӣ характерга эга бўлган ҳужжатлар ва далолатномаларни расмийлаштиришда ёрдам беради. Иқтисод, молия, ҳисобчилик хизмати ва бошқа бўлимлар билан биргаликда корхона ҳужалик фаолияти натижаларини иқтисодий-ҳуқуқӣ жиҳатдан таҳлил қилади, самарасиз харажатлар пайдо бўлиши сабабларини, дебиторлик ва кредиторлик қарзлари ҳолатини ўрганади, белгиланган муддатларда дебитор қарздорликни ундириш юзасидан эътироз билдириш-даъво ишларини олиб боради, ҳуқуқӣ масалалар судда, ҳужалик судида, шунингдек бошқа органларда кўрилаётган пайтда корхона манфаатларига белгиланган тартибда вакиллик қилади. Агар эътироз билдириш ишлари бошқа бўлимлар томонидан олиб борилаётган бўлса, у ҳолда бу ишларга раҳбарлик қилади. Моддий бойликларни ҳисобдан чиқариш ҳужжатлари, тафтиш ва инвентаризация ўтказиш пайтида аниқланган ҳуқуқӣ бузилишлар бўйича тузилган далолатномаларга ҳуқуқӣ жиҳатдан ҳулосалар беради. Раҳбариятга имзо қўйиш учун берилаётган лойиҳалар, буйруқлар ва бошқа ҳуқуқӣ ҳужжатларга имзо қўяди, уларнинг қонунларга тўғри келиши учун жавоб беради. Ҳужалик шартномаларининг ролини ошириш ва уларнинг бажарилиши учун жавобгарликни ошириш учун ҳуқуқ воситалари тизимидан фойдаланишни яхшилаш бўйича чоралар кўради.

Билиши лозим: амалдаги қонунларни, фуқаролик-муомала, меҳнат, молия, маъмурий ҳуқуқларни, корхонанинг ҳуқуқӣ фаолияти бўйича қарорларни, фармойишларни, буйруқларни, услубий, меъерий ва бошқа курсатма берувчи материалларни, ҳисоб олиб бориш ва ҳисобот тузиш тартибини, ҳужалик шартномаларини тузиш ва расмийлаштириш тартибини, иқтисодиёт асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий юридик маълумот ҳамда ҳуқуқӣ маслаҳатчи лавозимида иш стажига эга бўлган шахс ёки юридик бўлими бошлиги лавозимини эгаллаш учун — 5 йилдан кам бўлмаган иш стаж, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ТАЙЁР МАҲСУЛОТ БҲЙИЧА ТОВАРШУНОС

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7151
КМСК бўйича код	2419
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Ҳар бир сменадан маркасига мувофиқ равишда тайёр маҳсулот (тола ва бошқа тойланадиган маҳсулотлар)ни қабул қилиб олиш ишларини амалга оширади. Маҳсулотни сақлаш учун маълум жойга жунатади. Тайёр маҳсулотларни қабул қилиб олиш ва ортиб жунатиш бўйича бирламчи ҳужжатларни расмийлаштиради.

Билиши дозим: тайёр маҳсулотни қабул қилиш ва ҳисобга олиш шакллари ва усулларини, маркалаш усуллари ва принципларини, тайёр маҳсулотни сақлаш жойларини, тайёр маҳсулотни қабул қилиб олишни ва жунатишни ҳужжатлар билан расмийлаштиришни.

Малака талаблари: ўрта махсус касб-ҳунар маълумотли ва мутахассислиги бўйича 2 йилдан кам бўлмаган иш стажи.

ҲИСОБЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	766
КМСК бўйича код	3433
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Бухгалтерлик ҳисоб-китобининг турли участкалари (асосий воситаларни, айланма маблағларни, ишлаб чиқариш товар-моддий бойликларини, ишлаб чиқаришга сарфланадиган харажатларни, маҳсулот сотишни, молия-ҳўжалик фаолияти натижаларини, мол етказиб берувчилар ва буюртмачилар билан ҳисоб-китобларни, шунингдек кўрсатилган хизматлар ва ҳоказоларни ҳисобга олишдаги) ишларини бажаради. Меҳнат интизомига амал қилишга ва корхона ҳисоб-китоби тизимини такомиллаштиришга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқишда ва амалга оширишда иштирок этади. Ҳисоб-китобга тегишли участкалари бўйича дастлабки ҳужжатларни

қабул қилиб олади ва назорат қилади ҳамда уларни ҳисоб-китоб қилиш учун тайёрлайди. Пул маблағлари ва товар моддий бойликларнинг утиб юриши билан боғлиқ бўлган операцияларни бухгалтерлик ҳисобида акс эттиради. Маҳсулот (ишлар, хизматлар)нинг ҳисобот таннархи калькуляциясини тузади, ишчи ва хизматчилар иш ҳақларини, солиқларни ва бошқа туловларни ҳисоблаб чиқади ва ўтказади. Хужаликнинг ички резервларини аниқлаш мақсадида бухгалтерлик ҳисоб-китоби ва ҳисоботи маълумотлари буйича корхонанинг хужалик-молиявий фаолиятини иқтисодий жиҳатдан таҳлил қилишда, тежамкорлик тартибини амалга оширишда ва ҳужжатлар айланишини такомиллаштириш буйича тадбирларни амалга оширишда, ҳисоблаш техникасини қўллаш асосида бухгалтерлик ҳисоб-китобининг илғор шакл ва усулларини ишлаб чиқишда ва жорий этишда, шунингдек пул маблағларини, товар-моддий бойликларни инвентаризациядан ўтказишда, ҳисоб-китобларни ва тулов мажбуриятларини бажаришда қатнашади. Ҳисобот тузиш учун ҳисоб-китобнинг тегишли участкалари буйича маълумотлар тайёрлайди, бухгалтерлик ҳужжатлари бут сақланишини назорат қилади, белгиланган тартибга мувофиқ уларни архивга топшириш учун расмийлаштиради.

Билиши лозим: бухгалтерия тўғрисида қонунларни, бухгалтерия ҳисоби миллий стандартини, пахта тозалаш корхоналарида бухгалтерлик ҳисоб-китобини ташкил этиш буйича юқори ташкилотнинг қарор, фармойиш, буйруқларини, услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни, ҳисоб режасини ва счёт хат-хабарларини, бириктириб қўйилган ҳисоб-китоб участкаси буйича ҳужжатлар айланишини ташкил этишни, бухгалтерлик ҳисоб-китоби тизимида хужалик воситаларини ҳужжатлар буйича расмийлаштириш ва акс эттириш тартибини ва уларнинг ҳаракатини, корхонанинг молиявий хужалик фаолиятини иқтисодий жиҳатдан таҳлил қилиш усулларини, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасини ишлатиш қоидаларини, иқтисодиётни ҳамда меҳнат ва бошқаришни ташкил этиш асосларини, ички меҳнат тартиби қоидаларини, бозор муносабатлари ва меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари:

- I тоифадаги ҳисобчи: урта махсус маълумот ва II тоифадаги ҳисобчи лавозимида 3 йилдан кам бўлмаган иш стажи;
- II тоифадаги ҳисобчи: иш стажига талаблар қўйилмайдиган урта махсус (иқтисодий) маълумот ҳамда ҳисобчи лавозимида 3 йилдан кам бўлмаган иш стажи;
- Ҳисобчи: иш стажига талаблар қўйилмайдиган белгиланган дастур бўйича махсус тайёргарлик ва ҳисоб-китоб ҳамда назорат бўйича 3 йилдан кам бўлмаган иш стажи.

ИЧКИ АУДИТОР

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	658
КМСК бўйича код	2411
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Корхона хўжалик-молия фаолиятини, шунингдек уларнинг мустақил балансга эга бўлимларида амалдаги йўриқномаларга ва қоидаларга мувофиқ режа бўйича ва махсус топшириқлар асосида ҳужжатлар бўйича тафтишлар ўтказиши. Тафтиш қилинаётган корхоналарнинг раҳбарларига текшириш давомида бухгалтерлик ҳисоб-китобини юритиш бўйича аниқланган қонунлар ва белгиланган талаблар бузилиши фактларини бартараф этиш тўғрисида ҳамда тегишлича молия ҳисоботи бўйича бажарилган ишларни назоратдан ўтказишда тезкор маълумот кўрсатмалар беради. Келиб тушаётган пул маблағларининг ҳисоб-китоби тўғрилигини, товар-моддий бойликлар ва асосий фондларнинг тўғрилигини, уларнинг ҳаракати билан боғлиқ бўлган операцияларнинг бухгалтерлик ҳисоб-китобида ўз вақтида акс эттирилишини, материаллар, ёқилги, электр энергияси, пул маблағларининг тўғри сарфланишини, харажатлар сметасига риоя этилишини, дастлабки ҳужжатлар асосида ҳисобот тузиш тартибини, шунингдек корхона бўлимларида инвентаризация ўтказиш ва бухгалтерлик ҳисоб-китоби олиб борилишининг ташкил этилишини назорат қилади. Маблағлардан фойдаланишнинг самарадорлигини оширишга қаратилган, уларни ҳар тарафлама тежашга, корхона хўжалик-молия фаолиятини назорат қилишни кучайтиришга, мулкнинг яхши сақланишини таъминлашга, бухгалтерлик ҳисоб-китобини

тўғри ташкил этишга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқишда ҳамда уларни амалга оширишда иштирок этади. Корхона ходимларининг бухгалтерлик ҳисоб-китоби ва ҳисоботини олиб бориш масалаларини ташкил этишларини назорат қилади.

Билиши лозим: бухгалтерия тўғрисида қонунларни, бухгалтерия ҳисоби миллий стандартини, Ўзбекистон Республикасининг аудиторлик фаолияти тўғрисидаги қонунларини, бухгалтерлик ҳисоб-китоби ва ҳисоботи тузишни ташкил этиш бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш, буйруқларини, услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни, бухгалтерлик ҳисоб-китобини ва корхона хўжалик фаолиятини таҳлил қилиш шакллари ва усулларини, бозор иқтисодиёти муносабатларини, ҳозирги замон талабларини ҳисобга олган ҳолда ҳужжатлар асосида тафтишлар ва текширувлар утказиш тартибини, ҳужжатлар айланишини ва хўжалик воситаларини ҳамда унинг ҳаракатини бухгалтерлик ҳисоб-китобида ҳужжатлар асосида расмийлаштириш ва акс эттириш тартибини, режаларни ва ҳисоб рақами корреспонденциясини, молия ва хўжалик қонунларини, иқтисодиётни ҳамда ишлаб чиқаришни, меҳнатни ва бошқарувни ташкил этишнинг асосларини, иқтисодий ахборотни механизациялашган усулда ишлаб чиқишни ташкил этиш асосларини, ҳисоблаш техникасини ишлатиш қоидаларини, ички меҳнат тартиби қоидаларини, бозор муносабатлари ва меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда бухгалтерлик ҳисоб-китоби соҳасида ва молия-назорат фаолиятида 5 йилдан кам бўлмаган иш стажы, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ ВА ХАВФСИЗЛИК ТЕХНИКАСИ БҲЙИЧА МУТАХАССИС

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2318
КМСК бўйича код	2149
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси тўғрисидаги йўриқномаларга, қоидаларга ва меъёрларга риоя этилишини, меҳнат шароитлари бўйича белгиланган имтиёзлар берилишини ва товонлар тўланишини назорат қилади. Ходимларнинг меҳнат шароитларини ва меҳнат муҳофазасини яхшилаш, соғлиқларини мустаҳкамлаш бўйича истиқболдаги ва йиллик режаларининг лойиҳаларини ишлаб чиқишда қатнашади. Иш жойларида меҳнат шароитларини ўрганади, тўсиқ мосламаларининг ва бошқа ҳимоя воситаларининг янада такомиллашган конструкцияларини, хавфсиз меҳнат шароитлари яратиш бўйича тадбирлар ишлаб чиқишда ва жорий этишда қатнашади. Асбоб-ускуналарнинг техникавий ҳолатини текширишда, уларнинг ишларни хавфсиз олиб бориш талабларига тўғри келишини аниқлашда қатнашади. Вентиляция ва аспирация тизимларининг самарали ишлашини, эҳтиётлаш мосламалари ва ҳимоя қурилмаларининг ҳолатини назорат қилади. Ишлаб чиқариш жараёнида меҳнат муҳофазаси бўйича амалдаги қоидалар ва меҳнат хавфсизлиги стандартларига риоя этилиши тўғрисидаги давлат, тармоқлараро ва идора назоратларининг ёзма кўрсатмаларини бажаради. Корхона бўлимларига меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги бўйича йўриқномалар ишлаб чиқишда услубий ёрдам кўрсатади. Ишчиларга кириш йўриқномалари беради. Жамоа шартномасининг меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги бўлимини тузишда иштирок этади. Ишлаб чиқаришдаги жароҳатланиш, касб касаллиги ҳодисаларини текширишда иштирок этади, уларнинг олдини олиш бўйича ўтказилаётган тадбирларнинг самарадорлигини ўрганади ва таҳлил қилади. Махсус иш кийимига, махсус овқатларга, ҳимоя мосламаларига ва бошқаларга талабномалар тузилишини назорат қилади. Меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидаларини корхона ишчи-хизматчиларига тушунтириб беради, белгиланган муддатларда ва белгиланган шакл бўйича ҳисобот тузади.

Билиши лозим: меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ишлаб чиқариш санитарияси бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш, буйруқларини, услубий, меъерий ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни, пахта толаси ишлаб чиқаришнинг асосий технологик жараёнларини, иш жойларида меҳнат шароитларини ўрганиш усулларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ишлаб чиқариш санитарияси бўйича

ишларни ташкил этишни, меҳнат хавфсизлиги стандартлари тизимини, қўлланиладиган асбоб-ускуналарни ишлатишнинг ўзига хос хусусиятларини, асбоб-ускуналарнинг техникавий ҳолати мослигини, ишларни хавфсиз бажаришнинг қоидаларини ва назорат воситаларини, ҳисобот тузиш тартиби ва муддатларини, иқтисодиёт, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишни; меҳнат қонунлари асосларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги бўйича мутахассис лавозимида ёки кичик мутахассислар лавозимларида камида 3 йиллик иш стажи, замонавий компьютар ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ҚУРИЛИШ БЎЙИЧА МУТАХАССИС

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2445
КМСК бўйича код	2142
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазибалари. Қурилиш-монтаж ишларининг бажарилиши устидан техникавий назорат олиб боради ва пудратчи қурилиш ташкилотлари томонидан қурилиб битказилган объектларни қабул қилиб олади. Капитал қурилиш ишлари бажарилиши ҳамда бино ва иншоотлар таъмирланиши суръатини назорат қилади. Харажатлар сметасини кўриб чиқишда ва келишиб олишда иштирок этади. Қурилиши тугалланган қурилиш-монтаж ишлари ва объектларни техникавий жиҳатдан қабул қилиб олади, зарур техникавий ҳужжатларни расмийлаштиради. Тугалланган қурилиш-монтаж ва таъмирлаш ишларининг ҳисоб-китобини олиб боради ҳамда капитал ва таъмирлаш қурилиши режаларининг бажарилиши тўғрисида ҳисобот тузиш учун зарур маълумотларни тайёрлайди.

Билиши лозим: қурилиш-монтаж ва таъмирлаш ишларини бажариш бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш ҳамда буйруқларини, услубий, меъёрий ва бошқа курсатма берувчи материалларни, корхонанинг техникавий жиҳатдан ривожланиш истиқболларини, ишлаб чиқариш технологияси асосларини ва қурилиш-монтаж ва таъмирлаш ишларини олиб бориш усулларини, қурилиши тугалланган объектларни қабул

қилиб олиш тартибини, бозор иқтисодиётини, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этиш асосларини, меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда қурилиш мутахассиси лавозимида ёки бошқа техникавий лавозимда камида 3 йиллик иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

МОДДИЙ-ТЕХНИКА ТАЪМИНОТИ БЎЙИЧА МУТАХАССИС (ЭКСПЕДИТОР)

ХАЛ ва ИҚК бўйича тартиб рақами	7643
КМСК бўйича код	3422
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Корхона моддий-техника таъминотининг истиқболдаги ва йил режалари лойиҳасини ишлаб чиқади, уларга ҳисоб-китоблар ва асослар тайёрлайди, тасдиқланган режаларни корхона бўлимларига ахборот учун етказиб беради. Бўлимларнинг ва бутун корxonанинг моддий ресурсларга мавжуд эҳтиёжини аниқлайди, моддий-техника таъминоти балансларини, хомашё, материаллар турлари бўйича йиғма жадваллар тузади, уларни қоплаш имкониятларини қидириб топади. Бўлимларга моддий ресурслар бериш лимитларини ишлаб чиқади, улардан тўғри фойдаланишни назорат қилади, белгиланган лимитларга риоя этилмаслик сабабларини аниқлайди. Мол етказиб берувчилар билан шартномалар лойиҳасини тайёрлайди, шартнома мажбуриятлари бузилган ҳолларда мол етказиб берувчиларга нисбатан эътирозлар бўйича материаллар тайёрлайди. Мол етказиб берувчилар томонидан шартнома мажбуриятлари бажарилиши устидан, келиб тушаётган материалларнинг ва бошқа моддий ресурсларнинг миқдори ва сифати юзасидан назорат олиб боради. Моддий ресурсларнинг бир бўлимдан бошқаларига ўтишининг тезкор ҳисоб-китобини олиб боради. Ресурсларни тежаш бўйича ишларда қатнашади. Белгиланган ҳисоботни тузади.

Билиши лозим: моддий-техника таъминоти бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш ҳамда буйруқларини, услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни; ишлаб чиқариш иқтисодиётини, моддий-техника таъминотининг истиқболдаги режаларини ишлаб чиқиш усулларини ва тартибини, амалдаги стандартларини, моддий-техника таъминоти бўйича техникавий шартларни, истеъмол қилинадиган материаллар ва эҳтиёт қисмлар номенклатураси бўйича улгуржи нархлар прејскурантини, таъминот операцияларини тезкор ҳисобга олишни ташкил этишни ва ҳисобот тузиш тартибини, пахтага дастлабки ишлов бериш технологияси асосларини, ишлаб чиқаришни ва бошқаришни ташкил этиш асосларини, омборхона хўжалигини ташкил этишни, бозор иқтисодиёти ва меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумотли мутахассис ҳамда моддий техника таъминоти бўйича техник лавозимида 3 йилдан кам бўлмаган иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ТРАНСПОРТ БҲЙИЧА МУТАХАССИС

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	2368
КМСК бўйича код	2145
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Ҳаракатланувчи таркиблар (автомобиллар, тракторлар, юклагичлар)нинг агрегатлари ва шиналарини, эҳтиёт қисмлар ва деталларини тайёрлаш ҳамда тиклашда техникавий хизмат кўрсатиш ва таъмирлашни бажаришга раҳбарлик қилади. Транспортнинг техникавий ҳолатини назорат қилади ва уни гараждан ишга чиқишини ташкил этади. Ҳайдовчиларнинг (трактор ҳайдовчиларининг) ишини назорат қилади, зарур бўлган ҳолларда транспортга техникавий ёрдам кўрсатишни таъминлайди. Автомобилларни белгиланган муддатларга мувофиқ техникавий хизмат кўрсатиш учун жўнатилишини назорат қилади. Ишлатиш учун келадиган транспорт воситаларини қабул қилиб олишни ташкил этади.

Ҳайдовчиларга (трактор ҳайдовчиларига) корхона йўриқномаси ўтказади, улар томонидан ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомига риоя этилишини, йўл ҳаракати, меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидаларининг риоя этилишини назорат қилади.

Билиши лозим: ҳаракатланувчи таркибнинг тузилишини, вазифасини, конструкциясининг ўзига хос хусусиятларини, техник жиҳатдан ишлатиш кўрсаткичларини, бозор иқтисоди шароитида автотранспортнинг ишлаб чиқариш-ҳўжалик фаолиятига тегишли қоидаларни, йўриқномаларни, меъёрий ҳужжатларни ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни; юкларни ташиниш қоидаларини; меҳнат қонунлари асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумот ҳамда транспорт соҳасида 2 йиллик иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ФУҚАРО МУҲОФАЗАСИ БЎЙИЧА МУТАХАССИС

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2272
КМСК бўйича код	2149
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ва мутахассис

Лавозим вазифалари: Корхонанинг фуқароларни муҳофаза қилиш бўйича режаси ҳамда буйруқ, фармойиш, йўриқнома ва фуқароларнинг муҳофазаси билан боғлиқ бошқа ҳужжатларни ишлаб чиқади. Корхона ходимларини фуқаролар муҳофазаси масаласи бўйича тайёрлашни ташкиллаштиради. Корхона объектларида фуқаролар муҳофазаси ҳолатини мунтазам равишда назорат қилади. Корхона омборидаги шахсий ҳимоя, разведка ва дозиметрик назорат асбобларининг мавжудигини ҳисобга олади. Корхонанинг таркибий бўлимларида фуқаролар муҳофазасининг тузилиши, гуруҳланиши ва тайёргарчиликни ташкиллаштиради. Корхона бўлимларида фуқаролар муҳофазаси ҳимоя қурилмаларининг сақланишини назорат қилади, фуқаролар муҳофазаси масалалари бўйича янги ҳужжатлар, талаб ва кўрсатмалар билан корхона ходимларини ўз вақтида таништиради. Табiiй ёки техноген тавсифдаги фавқулоддаги

вазият хавфи ҳақида сигнал олинганда раҳбариятни огоҳлантиради ва фуқаролар муҳофазаси ҳимоя қуришларини корхона шахсий таркибининг беркиниши учун тайёр ҳолатда туришини назорат қилади. Корхона объектларида сақланаётган портловчи-ёнувчи моддаларнинг ҳолати устидан назоратни ташкиллаштиради. Фавқулодда вазият юзага келган шароитларда, маъмурий таълим доирасида фуқаролар муҳофазаси бўйича ўқишлар олиб борилганда:

- корхона комиссияси ишида қатнашади;
- комиссия ва ходимларни керакли ҳужжатлар билан таъминлайди;
- объект ва корхона бўлимларидаги аҳвол ҳақида маълумот йиғишни ташкиллаштиради;
- қутқарув ва тиклаш ишларини олиб бориш ҳақида қарор тайёрлайди;
- фуқаролар муҳофазаси бошқармасига ахборот ва маълумотларни тақдим этади.

Фуқаролар муҳофазаси ва ёнгин хавфсизлиги бўйича команда-штаб ўқув машқларининг ўтказилишини режалаштиради ва ташкиллаштиради. Фуқаролар муҳофазаси ва фавқулодда вазиятлар масалалари бўйича илгир тажрибаларни тўплаш ва тарқатишни ташкиллаштиради. Корхонанинг ёнгин хавфсизлиги бўйича мутахассисининг иш фаолиятининг услубини назорат қилади. Худуднинг радиоактив ва кимёвий зарарланиш ҳолати, фавқулодда вазиятларни бартараф этиш бўйича йўналтирилаётган куч ва воситалар тўғрисида фуқаролар муҳофазаси ва фавқулодда вазиятлар раҳбариятига бошқарув қарорини қабул қилиш учун маълумот йиғиш ва умумлаштиришни ташкиллаштиради. Корхона ходимлари томонидан меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси, ёнгинга қарши муҳофаза қоидалари, махфийлик тартиби, хизмат, коммерция ва давлат сирларини сақлашни, конфиденциал характердаги маълумотларни фош этмаслик тартиб қоидаларининг бажарилишини таъминлайди.

Билиши лозим: Фуқаролар муҳофазаси ва фавқулодда вазиятлар масаласи билан боғлиқ қарор, фармойиш, буйруқ ва бошқа кўрсатма берувчи услубий ҳамда меъёрий ҳужжатларни, корхонанинг фуқаролар муҳофазаси режаларини ва корхонанинг фаолият кўрсатишини мустаҳкамлигини

ошириш бўйича талабларни, ички меҳнат тартибини, корхона раҳбарияти, фуқаролар муҳофазаси ва фавқулодда вазиятлар тизимидаги фуқаролар ташкилоти ва бошқа ходимларни ўқитишни ташкиллаштиришни ва тайёрлаш услубиятини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси, ёнгина қарши муҳофаза қоидалари, махфийлик тартиби, хизмат, коммерция ва давлат сирларини сақлашни, конфиденциал характердаги маълумотларни фoш этмаслик тартиб қоидаларини.

Малака талаблари: олий маълумотли муҳандис-техник, махсус дастур бўйича тайёргарликдан утган бўлиши ва замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олишни билиши.

АТРОФ-МУҲИТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА ЭКОЛОГИЯ БЎЙИЧА МУТАХАССИС

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2319
КМСК бўйича код	2149
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Корхонада ва унинг тузилма бўлимларида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича амалдаги қонунлар, йўриқномалар, қоидалар ва меъёрларнинг риоя этилишини назорат қилади. Атроф-муҳит экологиясига зарар етказувчи оқова сувлар ва ишлаб чиқариш чиқиндиларининг зарарли ҳолда чиқариб ташланишининг олдини олиш ва ифлосланишига йўл қўймаслик бўйича тадбирлар ишлаб чиқади. Табиатни муҳофаза қилиш объектларининг технологик режимларига амал қилинишини назорат қилади, уларнинг ишлаш пини таҳлил қилади, корхона атрофида табиатни муҳофаза қилиш қоидаларига амал қилинишини, атроф-муҳит экологияси ҳолатини назорат қилиб туради. Технологик регламентлар, таҳлилий назорат графиклари, паспортлар, йўриқномалар ва бошқа техникавий ҳужжатлар тузади. Асбоб-ускуналарнинг ҳолати атроф-муҳитни муҳофаза қилиш талабларига тўғри келишини текширишда иштирок этади. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича тадбирларнинг бажарилиши тўғрисида белгиланган ҳисоботни тузади, корхонанинг бу соҳадаги фаолиятини текшириш бўйича тузилган комиссия ишида қатнашади.

Билиши лозим: атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш бўйича Ўзбекистон Республикаси қонунларини, юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш ҳамда буйруқларини, услубий, меъёрий ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни, корxonанинг ишлаб чиқариш ва ташкилий жиҳатдан тузилишини ва унинг ривожланиш истиқболларини, корxonанинг маҳсулот ишлаб чиқариш технологик жараёнларини ва тартибларини, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича белгиланган талабларга амал қилинишини назорат қилиш тартиби ва усулларини, корхона асбоб-ускуналарининг техник ҳолати атроф-муҳитни муҳофаза қилиш талабларига тўғри келишини назорат қилиш воситаларини, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланилишининг амалдаги меъёрлари ва қоидаларини; атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги хориж тажрибасини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малақа талаблари: олий маълумотли мутахассис (олий техникавий маълумот) ҳамда мутахассислиги бўйича 3 йилдан кам бўлмаган иш стажи, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

МЕЪЁРЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4511
КМСК бўйича код	2149
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Меҳнатни ташкил этишни ва меъёрлашни такомиллаштириш бўйича комплекс ишларни бажаради, меҳнатни ташкил этиш ва меъёрлаш ҳолатини урганади. Меҳнат бўйича тармоқлараро ва бошқа меъёрлардан фойдаланиш асосида корхонада бажариладиган турли хил ишлар бўйича, меҳнат сарфлари меъёрларини ишлаб чиқади ва жорий этади. Технологик жараёнлардан четга чиқиш билан боғлиқ бўлган бир марталик ва қўшимча ишлар учун вақт (ишлаб чиқариш) меъёрларини белгилайди. Аслида сарфланган вақтнинг меъёрда кўзда тутилган вақтга тўғри келмаслиги даражаси ва сабабларини урганади. Амалдаги меҳнат сарфлари

меъёрларини таҳлил қилади. Ишлаб чиқаришнинг ташкилий-техникавий шароитлари ўзгарган ҳолларда меҳнат сарфлари меъёрларини тўғрилаб туради.

Билиши лозим: меҳнатни ташкил этиш, меъёрлаш ва меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича кўрсатма берувчи ва меъёрий материалларни, иқтисодий ва ҳамда меҳнатни, ишлаб чиқариш ва бошқаришни ташкил этишни, тола ишлаб чиқариш технологияси асосларини, меҳнат жараёнларини лойиҳалашни, иш вақтидан фойдаланишни ўрганиш усулларини, ташкилий ва ҳисоблаш техникаси воситаларини, меҳнат қонунлари ва бозор иқтисодий асосларини, меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: олий маълумот ҳамда меҳнатни ташкил этиш ва меъёрлаш соҳасида 1 йилдан кам бўлмаган яқка тартибда ўқиб-ўрганиш ишлари.

ИҚТИСОДЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7635
КМСК бўйича код	2441
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга қаратилган молия-иқтисодий фаолиятини ташкил қилади. Корхонада пахта хомашёсини тайёрлаш, қайта ишлаш ҳужжатларини расмийлаштириш ишларида қатнашади. Ўзига қарашли ташкилий ишларни бажаради ва мувофиқлаштиради. Истиқболни белгилаш бўйича иқтисодий ҳисоб-китобларни амалга оширади, молия-иқтисод фаолиятини, ҳисоб-китоб ва таҳлил қилиш учун замонавий техника воситалардан фойдаланиш бўйича мақсадга мувофиқ ҳисоб-китоб ва ҳисобот ҳужжатлари шаклларини ишлаб чиқишни ташкил қилади. Иш ҳақи фондиди ва ишчилар сонини ҳисоблаб чиқади, иш кучига эҳтиёжни аниқлашда қатнашади. Иш ҳақи ва моддий рағбатлантириш тизимлари ва шаклларини қўллашнинг самарадорлигини ўрганади. Корхонада иқтисодий кўрсаткичларни ҳисобга олишни ва таҳлил қилишни таъминлайди. Ходимларнинг иқтисодий билимлари даражасини ошириш бўйича ишларни ташкил этади. Штатларни ҳисоблаб чиқади, штат жадвалини

тузади. Мукофот бериш тўғрисида низомнинг бажарилишини таъминлайди, мукофотларни қўшиб ҳисоблаш учун буйруқлар лойиҳасини тузиб чиқади. Меҳнатга ҳақ тўлашни, моддий ва маънавий рағбатлантиришни такомиллаштириш бўйича таклифлар ишлаб чиқади. Барча иқтисодий кўрсаткичлар бўйича таҳлилар сифатли ва ўз вақтида бажарилиши учун жавоб беради, буйруқларни ўз вақтида ва сифатли тузади.

Билиши лозим: меҳнатни ташкил этиш, иш ҳақи ва молия ишлари бўйича юқори ташкилотларнинг қарор, фармойиш ва буйруқларини, услубий, меъёрий ҳужжатларни, ишлаб чиқариш иқтисодиётини, ҳисоботлар тузиш тартибини, айланма маблағларни меъёрга солишни, ишларни ва ишчиларни тарификациядан ўтказиш ва уларга ягона тариф сеткаси (ЯТС) бўйича тегишли разрядлар белгилаш, қўшимча тўловлар ва устама ҳақ тўлаш тартибини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малаха талаблари. Олий иқтисодий ёки муҳандислик-иқтисодиёти маълумотига эга мутахассис ҳамда мутахассислиги бўйича 3 йилдан кам бўлмаган иш стажы.

ИЖРО НАЗОРАТИ БҲЙИЧА НОЗИР

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2500
КМСК бўйича код	3431
Ходимлар тоифаси	Мутахассис

Лавозим вазифалари. Корхонага кириш қилинган Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, қарорлари, фармойишлари топшириқлари, ҳукумат қарор, баён ва топшириқлари, соҳа юқори органлари қарор ва буйруқлари ва бошқа корхона ташкилотларнинг хатларини ўрганиб чиқиб, раҳбар топшириқномаси (резолүцияси) лойиҳасини тайёрлайди ва ҳужжатларни раҳбарга тақдим этади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган (2009 йил 30 августдаги 11-10-сонли) Тартибга асосан Президент қарор ва фармойишларига (16-назорат карточкаси) ва Вазирлар Маҳкамасининг қарор, баён ва топшириқларига 26-назорат карточкаларини тайёрлаб, қарор ва

фармойишларга асосан бошқарув қарори ёки буйругининг белгиланган муддатларда ишлаб чиқилишини назоратга олади;

Ҳукумат қарорлари ижроси бўйича чиқарилган жамият бошқаруви раисининг буйруқлари, чора-тадбирлар ёки бошқарув қарорларига 36-назорат карточкасини тузади ва уларни юритиш орқали ижросини назоратга олади;

Президент фармон ва қарорлари, ҳукумат қарор ва баён қарорлари ижроси юзасидан мониторинг юритади. Корхона раҳбар, мутахассис-ҳодимлари томонидан Президент қарор ва фармойишлари, топшириқлари, ҳукумат қарор, баён ва топшириқлари, бошқарув қарорлари ва буйруқларининг бажарилишини, бажарилиши таъминланган буйруқларнинг билдиришномалар киритилиб, назоратдан чиқарилишини назорат қилади.

Юқори ташкилотлар ("Ўзпахтасаноат" уюшмаси ва бирлашма) қарор, буйруқ ва топшириқларининг бажарилишини, талаб этилган ҳолларда ўз вақтида жавоблар юборилишини назорат қилади.

Жамиятга фуқаролардан тушган мурожаатлар, ариза ва шикоятларнинг кўриб чиқилиши ва қонунда белгиланган муддатларда ариза муаллифига жавоб қайтарилишини ташкил ва назорат қилади;

Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 28 августдаги 11-10-сонли топширигига асосан жамиятда ҳукумат қарорларининг бажарилиши ва ижро интизомининг ҳолати тўғрисида 1- ва 2-жадвалларга асосан ҳар ойлик ҳисоботларни тайёрлайди, жамият раисига ва бирлашмага тақдим қилади;

Ҳар йили, йил бошида девонхонада сақланадиган ҳужжатлар йиғма жилди номенклатурасини тузади, иш юритувчи томонидан ҳужжатларнинг журналда қайд этилиши ва белгиланган тартибда жилдларга тикилиб борилиши ва сақланишини назорат қилади.

Билиши лозим: Ўзбекистон Республикаси Президенти ва ҳукуматининг ижро интизомига оид қарор ва кўрсатмаларини, ҳужжатлар билан ишлаш, ижро интизомини юритиш бўйича тартиб-қоидаларни, иш юритиш услублари, қоида ва йўриқномаларини.

Малака талаблари. Олий маълумот, иш юритиш бўйича камида 1 йилдан кам бўлмаган иш стажи, компьютерда ҳамда "Девонхона" компьютер дастурида ва электрон ҳужжат айланиши тизимида ишлай олиш.

ХИЗМАТЧИЛАР

ИШ ЮРИТУВЧИ

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	2441
КМСК буйича код	4115
Ходимлар тоифаси	Техник

Лавозим вазифалари. Канцелярия ишларини олиб боради. Келиб тушаётган хат ва аризаларни қабул қилиб олади, шунингдек журналда ва компьютер дастурида рўйхатдан ўтказлади, раҳбар резолюциясига мувофиқ уларни тузилма бўлимларига йўллайди. Корхона раҳбарининг қарорига асосан ҳужжатларни ижро этиш учун топширади, рўйхатга олиш картасини расмийлаштиради, ҳужжатлар бир бўлимдан иккинчи бўлимга ўтишини ҳисобга олиш карточкасини юритади, уларнинг бажарилиши устидан назорат олиб боради, рўйхатга олинган ҳужжатлар буйича маълумотлар беради. Ижро этилган, ҳужжатларни тегишли манзилгоҳларга жўнатади. Келиб тушаётган ва жўнатилаётган хат-хабарларнинг ҳисобини олиб боради, тартибга солади ва жорий архив ҳужжатларини сақлайди. Иш юритилиши тугалланган ҳужжат материалларини ва рўйхатга олиш картотекасини тайёрлайди ва корхона архивига топширади. Бўлимдан бўлимга ўтадиган ҳужжатларнинг бут сақланиб қолишини таъминлайди.

Билиши лозим: иш юритиш буйича ҳукумат қарорлари, қоидалар ва давлат ягона иш юритиш тизимининг асосий қоидаларини, ташкилий-фармойиш берувчи ҳужжатлар тизимининг унификация қилинган стандартларини, корхона ва унинг бўлимлари тузилмаларини, хизмат ҳужжатларнинг бир бўлимдан бошқасига ўтишини назорат қилиш тартибини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: урта махсус маълумот ҳамда 5 ойдан кам бўлмаган яқка тартибда ўқиб ўрганиш ишлари, компьютерда ишлай олиш.

КОТИБА

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6494
КМСК бўйича код	4115
Ходимлар тоифаси	Техник

Лавозим вазифалари: Корхона ёки унинг бўлимлари раҳбарларининг ишларини таъминлаш ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича техник функцияларни бажаради. Раҳбар учун бўлим ёки ижрочилардан маълумотлар йиғади, раҳбарнинг топшириғи бўйича ходимларни чақиради. Раҳбарнинг телефон орқали сўзлашувини ташкиллаштиради, телефонограммаларни жунатади ва қабул қилиб олади. Раҳбар йўқлигида тушган хабарларни қабул қилиб олади ва уларнинг мазмунини раҳбарга етказилади. Раҳбар томонидан ўтказиладиган мажлис ва йиғилишларга тайёргарлик кўради (керакли материалларни йиғиш, қатнашчиларни мажлис ўтказиладиган жой, вақти ва кун тартиби ҳақида хабардор қилади, рўйхатдан ўтказилади). Корхона раҳбарини канцелярия моллари билан таъминлайди, унинг самарали ишлаши учун қулай шароит яратди. Раҳбарнинг топшириғи бўйича турли материалларни чоп этади. Раҳбар номига келган корреспонденцияларни қабул қилади ва корхона тартибига мувофиқ равишда уларни тизимлаштиради, раҳбар томонидан кўриб чиқилган ҳужжат ва материалларни иш юритувчига топширади. Раҳбар имзолаши керак бўлган ҳужжатлар ва ходимларнинг шахсий аризаларини қабул қилади. Ташриф буюрувчилар қабулини хушмуомалалик ва сергаклик билан ташкиллаштиради. Ходимларнинг илтимослари ва таклифларини тезкор ҳал этилишида ҳамкорлик қилади.

Билиши лозим: иш юритиш бўйича низом ва йуриқномаларни, корхонанинг бошқарув таркиби ва бўлимларини, замонавий компьютер техникаси билан ишлашни, имло қоидаларини, расмий шаклларда ҳужжатларни чоп этиш қоидаларини, овоз ёзиш қурилмаларидан фойдаланишни, қабул қилиш-сўзлашув аппаратларидан фойдаланиш қоидаларини, ички меҳнат тартиби қоидаларини, меҳнатни илмий ташкиллаштириш асосларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши муҳофаза қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: ўрта махсус маълумот ва белгиланган дастур бўйича махсус тайёргарлик, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

ҒАЗНАЧИ-ҲИСОБЧИ (КАССИР)

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2700
КМСК бўйича код	4212
Ходимлар тоифаси	Техник

Лавозим вазифалари. Пул маблағлари ва қимматбаҳо қоғозларни қабул қилиб олиш, ҳисобга олиш, бериш ва сақлаш бўйича операцияларни қоидаларга албатта риоя этган ҳолда, уларнинг сақланишини таъминлаб бажаради. Белгиланган тартибга мувофиқ расмийлаштирилган ҳужжатлар бўйича ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи, мукофотлар бериш, сафар, меҳнат таътили ва бошқа харажатларни тулаш учун банк муассасаларидан пул маблағлари ва қимматбаҳо қоғозлар олади. Кирим ва чиқим ҳужжатлари асосида касса дафтарини юритади, пул маблағлари суммаси ва қимматбаҳо қоғозларнинг ҳақиқий жиҳатдан мавжудлигини дафтардаги қолдиқлар билан солиштириб кўради, касса ҳисоботини тузади.

Билиши лозим: касса операцияларини бажариш бўйича қоидаларни, йўриқномаларни, кўрсатма берувчи ва бошқа меъёрий ҳужжатларни, касса ва банк ҳужжатлари шаклларини, пул маблағларини ва қимматбаҳо қоғозларни қабул қилиб олиш, бериш, қабул қилиш ва сақлаш қоидаларини, кирим ва чиқим ҳужжатларини расмийлаштириш тартибини, банк томонидан корхоналар учун белгиланган кассадаги нақд қолдиқлар лимитини, уларни бут сақлаш қоидаларини, касса дафтарини тутиш, касса ҳисоботини тузиш тартибини, пластик карточкалар билан ишлаш тартибини, ҳисоблаш техникасини ишлатиш қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: ўрта махсус маълумот ҳамда 5 ойдан кам бўлмаган муддатда яқка тартибда ўқиб ўрганиш ишлари, замонавий компьютер ва ҳисоблаш техникасида ишлай олиш.

КОМПЬЮТЕР ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4775
КМСК бўйича код	4114
Ходимлар тоифаси	Техник

Ишларнинг тавсифномаси. Корхонанинг иш жараёнида зарур буладиган ҳужжатларни компьютерда техник жиҳатдан тайёрлаб беради. Ксероксда ҳужжат ва материаллардан нусха кўчиради. Орфография ва имло тартибларига, шунингдек ташкилий-тарқатма ҳужжатларни расмийлаштириш стандартларига риоя қилган ҳолда турли матнларни тиради. Электрон почта билан боғлиқ ишларни бажаради, корхонага келадиган электрон хатларни қабул қилади ва жўнатиладиган хат ва маълумотларнинг ўз вақтида амалга оширилишини назорат қилади. Керакли материалларни чоп қилади ва тизимлаштиради. Компьютер базасига корхона учун керакли турли ахборот ва маълумотларни киритади. Компьютер ва нусха кўчириш техникасининг ҳолатини назорат қилади. Ишлаб чиқариш жараёнига бевосита зарур материалларни сотиб олиш ҳақида раҳбариятни ўз вақтида огоҳлантиради. Ўзининг касбий йўналиши бўйича корхона ходимларига компьютерда ишлаш, компьютер дастурларидан фойдаланиш бўйича ёрдам беради, уларнинг сўровларига ўз вақтида жавоб беради, талаб қилинаётган маълумотни тўла ҳажмда тақдим этади. Электрон ахборот тизимини ташкил этиш бўйича ҳукумат қарорлари, раҳбарият буйруқ ва топшириқларини бажаришни таъминлайди. Топшириқ ва вазифаларни белгиланган муддатларда бажарилишига қатъий амал қилади. Хизмат сирларини сақлайди.

Билиши лозим. ЭХМ операторининг ишини мувофиқлаштирувчи буйруқ, фармойиш, йуриқнома ва бошқа меъёрий ҳамда кўрсатма берувчи материалларни, ЭХМ ва ксероксни ишлатиш ҳамда хизмат кўрсатишни, ҳужжатларни, шунингдек расмий шакллардан фойдаланилган ҳолда иш ҳужжатларини ёзиш ва тўлдириш қоидаларини, орфография ва имло қоидаларини, иш юритиш тартибларини, дастурлашни таъминлашни (Windows, Microsoft Office ва бошқалар билан ишлаш), ҳисоблаш техникаси, коммуникация ва алоқа воситаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидаларини.

Малака талаблари: махсус олий ёки ўрта махсус маълумот, компьютерлаштириш бўйича алоҳида тайёргарликдан ўтган бўлиши лозим.

ТАБЕЛЧИ-ҲИСОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6996
КМСК бўйича код	4121
Ходимлар тоифаси	Техник

Лавозим вазифалари. Ишчи ва хизматчиларнинг корхонада бўлишининг ҳақиқий вақтини аниқлаш мақсадида табел ҳисоб-китоби олиб боради, уларнинг ўз вақтида ишга келишини ва ишдан кетишини, иш жойида бўлишини назорат қилади. Табелда тегишли белгилар қўйиб чиқади ва ҳар куни ишга келишлар, кечикишлар ва келмаганликлар тўғрисида уларнинг сабаблари кўрсатилган ҳолда билдирги (маълумот)лар тузади, ишловчиларнинг рўйхатдаги таркибининг ҳисоб-китобини олиб боради, корхона ходимларининг ишга қабул қилинишини расмийлаштириш, ишдан ишга кўчириш, бушатиш, меҳнат таътили бериш ва ҳоказо билан боғлиқ бўлган ўзгартишларни мунтазам равишда киритиб боради. Ходимлар томонидан вақтинчалик ишга қобилиятсизлик тўғрисидаги варақаларни, уларнинг ишда бўлмаслик ҳуқуқларини тасдиқловчи касалга қараб туриш тўғрисидаги маълумотлар ва бошқа ҳужжатлар ўз вақтида топширилишини назорат қилади. Белгиланган тартибда ишланган вақт, хизмат вақтидан ташқари иш вақти, меҳнат интизоми бузилганлиги тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олувчи табелни тузади.

Билиши лозим: табел ҳисоб-китобини олиб бориш ва қодаларни, йўриқномаларни ва бошқа кўрсатма берувчи материалларни ҳамда меъёрий ҳужжатларни, корхонадаги ва унинг бўлимларидаги ишнинг смена графигини ва иш вақти тартибини, иш юритишни ташкил этишни, ички меҳнат тартиби қодаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қодалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: ўрта махсус маълумот, 1 ойдан кам бўлмаган муддатда яқка тартибда ўқиб ўрганиш ишлари.

**ПАХТА ТОЗАЛАШ ҚОРҶОНАЛАРИ ВА ТАЙЁРЛОВ
МАСКАНЛАРИНИНГ ИШЛАРИ ВА ИШЧИ КАСБЛАРИ
ТАРИФ-МАЛАКА МАЪЛУМОТНОМАСИ
АСОСИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БҲЙИЧА
ИШЧИЛАРНИНГ КАСБЛАРИ**

УМУМИЙ КАСБЛАР

ТАРОЗИБОН

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	852
КМСК буйича код	9322
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси.

Пахта толаси тойи ва бошқа пахта маҳсулотларини, ҳамда турли юкларни юк, электрон, автомат ва автомобил тарозиларида тортиш натижасида аниқланган маълумотларни қайд қилиш дафтарига ёзиб қуйиш, илова қилинадиган ҳужжатларни белгиланган тартибга мувофиқ, расмийлаштириш.

Билиши лозим: турли марқадаги ва турли вазифалар учун мулжалланган тарозиларнинг тузилиши ва фойдаланиш қоидаларини, тарозиларни созлаш ва ростлаш асосларини, тарозиларни тўғрилашни ва тарозиларни давлат текширувига топшириш ва қабул қилиш қоидаларини.

Малака талаблари: иш стажи талаб этилмайди ва ўрта умумий маълумот.

КИМӨВИЙ ЭРИТМАЛАР ТАЙЁРЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	1902
КМСК буйича код	8229
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш

Ишларнинг тавсифномаси. Уруғлик пахта чигитини дорилаш учун берилган рецептларга (хусусиятларга) ва

техникавий шартларга мувофиқ кимёвий эритмалар тайёрлаш. Эритмаларнинг сифатини текшириб кўриш. Эритмаларнинг берилган меъёردа ишлатилишини кузатиб туриш. Эритмаларнинг зарур ҳароратини, сатҳини ва концентрациясини сақлаб туриш. Аппаратлар, асбоблар, идишлар, тукиш қурилмаларининг ҳолатини назорат қилиш. Эритмалар ва чигитларни кимёвий таҳлил қилиш учун намуна ажратиб олиш ва уларни лабораторияга топшириш. Эритмалар тайёрлаш учун омборхонадан кимёвий препаратлар олиш ҳамда уларнинг тўғри сақланиши ва ҳисобга олинишини таъминлаш. Идишларни вақти-вақти билан ювиб тозалаб туриш ва алоҳида хоналарда сақлаш.

Билиши лозим: эритмалар тайёрлаш учун ишлатиладиган кимёвий материалларнинг вазифалари ва уларнинг сифатига қўйиладиган талабларни, кимёвий эритмалар тайёрлашнинг рецептурасини ва техникавий шароитларини, кимёвий моддалар сарфлаш меъёрларини, кимёвий эритмалар тайёрлаш учун зарур механизм ва мосламаларнинг тузилишини, эритманинг техникавий шартлар ва рецептурага мос келишини таҳлил қилиш учун намуналар олиш қоидалари ва меъёрларини, кимёвий материалларни сақлаш ва ҳисобга олиш тартибини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, корхона ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини, шахсий ҳимоя воситаларини.

Малака талаблари. Мутахассислиги бўйича ўрта махсус маълумот, иш стажы камида 2 йил бўлиши лозим.

ХОМАШЁ УЗАТУВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1921
КМСК бўйича код	8269
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахтани қўл билан пневмотранспортёр қувурига ёки бункернинг хомашё камераларидан транспортёрга, таъминлагичга юклаш (узатиш). Ускунанинг технологик жараён билан берилган иш унумини таъминлайдиган

миқдорда пахтани пневмотранспортёр қувурига бир меъёрда бериш. Қувур, транспортёр ва таъминлагич-бункерларнинг тиқилиб қолган жойларини кераклигича бартараф этиш. Қувур, транспортёр, таъминлагич-бункер, сепаратор ва бошқа ускуналарни профилактик артиб тозалаш ишларида қатнашиш.

Билиши лозим: пневмотранспортёрнинг вазифаси ва тузилишини, пневмотранспортёр ёки транспортёрга хомашё бериш тартибини, пахта билан муомалада бўлиш қоидаларини, пневмотранспортёрнинг ёки пахта етказиб берувчи транспортёрнинг вазифаси ва ишлаш принципини, ўрнатилган сигнализациянинг ишлашини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши муҳофаза қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ХОМАШЁ УЗАТУВЧИ

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	1921
КМСК буйича код	8269
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахтани дастлабки титиш, ифлосланган пахта ва бегона нарсаларни чиқариб ташлаш, пахтани омборлардан, гарамлардан, бостирмалардан пневмотранспорт ёки транспортёрга юклаш. Ортиқча намлик ва ифлосликка эга хомашёни ажратиб олиш ва четлатиш орқали хомашёни машина ва механизмларга бир текис, узлуксиз ва баб-баравар берилишини бетухтов шакллантиришни таъминлаш. Хом-ашёни тақсимлаш ёки таъминлагич транспортларида бир текис қилиб тақсимлаш. Пневмотранспорт қувурларини узайтириш ва уринларини алмаштириш. Таъминлагичнинг ишлашини кузатиб туриш, юк ортиш ва тушириш агрегати ва транспортёрга хизмат кўрсатиш. Ускуналарнинг ишлашида сезилган нуқсонларни бартараф этиш. Хизмат кўрсатилаётган ускуналарда тиқилиб қолишларни бартараф этишда қатнашиш.

Билиши лозим: Пахтани машина ва механизмларга узатиш қоидаларини, хомашёнинг асосий сифат белгиларини, ишлаб чиқариладиган маҳсулот сифатига қўйиладиган талабларни, турли хоссага эга хомашёга ишлов беришнинг технологик тартибини, хизмат кўрсатиладиган машина ва механизмларнинг тузилиши ва ишлатиш қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидаларини.

Малақа талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ХОМАШЁ УЗАТУВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	1921
КМСК буйича код	8269
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Технологик жараёни мустақил бошқариш. Пахтани пневмотранспортга ёки лентали кучма транспортёрга бузгич-таъминлагич ёрдамида юклаш. Хомашё қатлами қалинлигини, ишлов берилаётган хомашёнинг сифатини ҳисобга олган ҳолда, унинг технологик хусусиятлари, бузгич-таъминлагич ва кучма транспортёрнинг ишлаш тартибига боғлиқ ҳолда ростлаб туриш. Хизмат кўрсатилаётган асбоб-ускуналарнинг ишлашини кузатиб туриш ва тиклиб қолишларни бартараф этиш. Ўзидан пастроқ малақага эга юкловчиларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: Машина ва механизмларга пахта юклаш қоидаларини, бузгич-таъминлагичнинг тузилишини, пахтани тақсимловчи қурилманинг тузилишини ва пахта узатувчи ускуналарни созлаш ва ростлаш қоидаларини. Меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидаларини.

Малақа талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ТОЙ ТИКУВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	2081
КМСК буйича код	9322
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Материални, тикув ипини тайёрлаш. Тола, момиқ ёки толали чиқиндилар тойини, давлат стандартлари талаблари ва техникавий шартларга мувофиқ тикиш ва тарозида тортиш учун узатиш.

Билиши лозим: тойларни тикиш буйича давлат стандартлари ва техникавий шартлар талабларини.

Малака талаблари. Ўрта умумий маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ТЕХНОЛОГИК УСКУНАЛАРНИ (ЖИН ВА ЛИНТЕР) СОЗЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	4189
КМСК буйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта толаси ва момиқ ишлаб чиқариш буйича жин ва линтерларни созлаш ҳамда жорий таъмирлаш, пахта толаси ишлаб чиқариш тизимига кирувчи агрегатлар, машина ва механизмлар, асбоб-ускуналар, пневмотранспортнинг барча ишчи органларида созлик ҳолатини кўздан кечирish ва уларнинг белгиланган иш тартибларини таъминлаш. Агрегат ва машиналарнинг айрим қисм ва узелларини алмаштириш. Ускуналарнинг ишлашини тўғрилаб туриш, зарур бўлган ҳолларда, ишга яроқсиз бўлиб қолган понасимон тасмаларини алмаштириш. Ускуна ва механизмларни созлаш технологик жараёнларида давлат ва тармоқ стандартларини ҳисобга олган ҳолда риоя қилиш. Созланган ускунани уста (смена бошлиғига) ёки бевосита операторнинг ўзига топшириш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатилаётган асбоб-ускуналарнинг тузилиши ва созлаш усулларини, пахтага ишлов бериш технологик жараёнларини, машина ва агрегатларнинг ишлаш тартибини, ишланаётган хомашёнинг хусусиятларига қараб, машиналар ишчи органларининг оралиги ва тортилиб чўзиладиган (разводка) меъёрини, ускуна ишлашида пайдо бўлган носозликларнинг олдини олиш ва бартараф этиш усулларини ҳамда тиқилиб қолишларга барҳам беришни, хизмат кўрсатилаётган асбоб-ускуналарни профилактик кўздан кечириш ва таъмирлаш графикларини, таъмирлаш ва созлаш ишларида қўлланиладиган эҳтиёт қисмларга тааллуқли давлат ва тармоқ стандартларини, уларнинг физик-механик хусусиятлари, айрим деталь ва узелларнинг энг кўп ишлатиш даврини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ишлаб чиқариш санитарияси қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Мутахассислиги бўйича ўрта махсус маълумот. Технологик ускуналарни созловчи касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ТЕХНОЛОГИК УСКУНАЛАРНИ (ЖИН ВА ЛИНТЕР) СОЗЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4189
КМСК бўйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта толаси, момиқ ва бошқа пахта маҳсулоти ишлаб чиқариш бўйича аррали ва гўлали жинларни созлаш ҳамда жорий таъмирлаш, ишлов берилаётган хомашёнинг намлиги ва морфологик хусусиятларига боғлиқ ҳолда хомашёга ишлов бериш учун белгиланган тартибни, ускуналар ва пневмотранспорт тизимининг тўхтовсиз ишлашини таъминлаш, ускуналарнинг ишлашидаги носозликларни бартараф этиш. Ишдан чиққан айрим деталь ва узелларни алмаштириш. Ўзидан пастроқ малакага эга созловчиларнинг ишига бошчилик қилиши, уларга иш ўргатиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган ускунанинг тузилишини, уларни созлаш ва тўғрилаш усуллари, назорат ва тортиш-ўлчаш асбобларини ҳамда толага ишлов бериш жараёнини созлаш воситаларининг тузилишини ва ишлатиш қоидаларини, хомашёга ишлов бериш технологик жараёнини ва тартибини, бутун технологик занжир бўйича ишлаб чиқариладиган маҳсулотга қўлланиладиган давлат ва тармоқ стандартларини, машина ва агрегатлар деталларининг техник-механик хусусиятларини, уларнинг сифатини тегишли асбоблар ёрдамида текшириб кўришни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ишлаб чиқариш санитарияси қоидалари ҳамда меъёрларини.

Малака талаблари. Мутахассислиги бўйича ўрта махсус маълумот. Технологик ускуналарни созловчи касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ҚУРИТИШ-ТОЗАЛАШ УСКУНАЛАРИНИ СОЗЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4189
КМСК бўйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Қуритиш-тозалаш ускуналарига хизмат кўрсатиш ва созлаш ишларини олиб бориш. Хизмат кўрсатадиган асбоб-ускуналарнинг тўғри ишлашини кўздан кечириб туриш ва уни пахта намлигига қараб тегишли иш унумдорлиги ва қуритиш тартибига мослаш, тозалаш самарадорлиги, ишчи органларнинг (таъминлагич, гўлаларнинг, чигит барабанларининг ва бошқаларнинг) айланиш тезлигини, майдаловчи ва тўр орасидаги, аррасимон барабан тишлари учлари ва колосниклар орасидаги аррасимон ва олинадиган барабан орасидаги чўзилишлар ва оралиқларни назорат қилиб туриш.

Билиши лозим: қуритиш-тозалаш ускуналарининг тузилишини, ишлатиш ва созлаш қоидаларини, қуритиш-тозалаш технологик жараёнининг иш тартибини белгилаш, ускуналарни

мўлжалланган иш унумдорлиги ва маҳсулот сифатига тўғрилаб ростлаш усулларини, шунингдек, 1 тонна пахтани қуритиш учун сарфланадиган ёқилги меъёрини. Меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ишлаб чиқариш санитарияси қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Мутахассислиги бўйича ўрта махсус маълумот. Технологик ускуналарни соловчи касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ПРЕССЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5624
КМСК бўйича код	7431
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта толасини пресслашдан ёки момиқни механик усулда шиббалашдан аввал дастлабки зичлаш. Пресс камераларини тола ёки момиқ билан тўлдириш. Шиббалаш ишларини бошқариш. Шиббалашган тола ёки момиқ вазнини аниқловчи назорат асбоблари ишини кўздан кечириб туриш. Конденсордаги тиқилиб қолишлар ва шиббалаш ишидаги техник носозликларни бартараф қилиш, уни таъмирлашда қатнашиш. Тола ва момиқнинг ифлосланиши (ёғ тегиб доғ бўлиши) эҳтимолигини ва унга бегона нарсалар тушишини бартараф этиш. Тола ва бошқа пахта маҳсулотларини пресслаш пайтида тармоқ стандартлари ва техникавий шартларга риоя қилиш.

Билиши лозим: пресс қурилмасининг вазифаси, тузилиши ва ишлаш принципини; шу типдаги механик шиббалаш учун белгиланган прессланувчи маҳсулот турлари бўйича тойлар вазнини; прессланадиган маҳсулот учун техникавий шартларни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Прессловчи касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ПРЕССЛОВЧИ

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	5624
КМСК буйича код	7431
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юқорироқ малакага эга прессловчи бошчилигида гидравлик прессларда белгиланган габаритда ва вазнда пахта толаси ва бошқа пахта маҳсулотларини тойларга пресслаш. Гидравлик шиббалаш қурилмасида пахта толаси ёки момигини пресслашдан аввал дастлабки зичлаш. Тола ва чиқиндиларни прессга жойлаш ва пресс камерасига тахлашни қабул қилинган схема буйича амалга ошириш. Ҳраш ва боғлаш материалларини тайёрлаш. Упаковкани прессга киритиш, уларни давлат ва техникавий шартлар талабларига мувофиқ боғлаш, тойларни ташиш. Телфер ёки электр юклагич ёрдамида белгиланган жойга транспортёрга ёки тахламларга жойлаштириб ташиш. Пресс, унинг узатмалари, гидронасос назорат қилувчи асбобларнинг созлигини текшириш. Пресс ва конденсорларнинг, тойларни кўтарувчи механизмларнинг ишлашидаги техникавий носозликларни бартараф этиш. Пресслар ва бошқа хизмат кўрсатиладиган механизмларнинг узелларини жорий таъмирлаш, ишлашини ростлаш. Тасдиқланган технологик жараёнга мувофиқ пресслашнинг барча тартибига риоя қилиш. Ҳзидан пастроқ, малакага эга прессловчилар ишига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатадиган асбоб-ускуналарнинг ва механизмларнинг тузилишини ва ишлаш принципини, тола, момик ва чиқиндиларни пресслаш қоидаларини, тола ва маҳсулот турига қараб тойларнинг белгиланган зичланиши ва ташқи ўлчамларини ҳамда вазнини, тойларни ўраб боғлаш ва маркалаш қоидаларини, ўраб боғлаш учун сарфланадиган материаллар меъёри, маҳсулотни ташиш ва сақлаш қоидаларини, ўраб боғланадиган материалларни тайёрлаш усулларини, уларни прессларга жойлаш тизимини, прессланувчи тола учун қўлланиладиган тармоқ стандартлари ва техникавий шартларни, тойларни маркалаш қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника

хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Прессловчи касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ПРЕССЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5624
КМСК бўйича код	7431
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ураб боғлаш бўйича тасдиқланган Давлат ва тармоқ қоидалари ҳамда талабларига мувофиқ, механик прессларда пахта толаси, момиги, толали чиқиндиларни белгиланган ўлчам ва вазндаги тойларга пресслаш. Прессларда ўрнатилган ўлчов ва қайд қилиш асбоблари бўйича пресслаш жараёни параметрларини кўздан кечириб туриш. Ўлчами, вазни ва упаковка қилиш сифати бўйича тегишли Давлат стандартлари талабларига тўғри келувчи тойлар чиқаришни таъминлаш. Пресснинг юритмасини бошқариш. Пресс, унинг юритмаси ишлашидаги техникавий носозликларни бартараф этиш, уларни таъмирлашда қатнашиш. Меъёрга мувофиқ тойларни пресслаш, боғлаш ва маркалаш сифатини назорат қилиш, хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг иш маромини таъминлаш. Ўздан пастроқ малакага эга прессловчиларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг вазифасини, тузилишини, уларнинг ишлатиш ва уларга қараб туриш қоидаларини, тойларни упаковка қилиш бўйича давлат стандартлари талабларини, пресс, унинг юритмаси ишлашидаги техникавий нуқсонларни бартараф этиш усулларини, асбоб-ускуналарнинг мойланадиган жойларини ва бу мақсадлар учун қўлланадиган мойларнинг маркаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ҳамда ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Прессловчи касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ПРЕССЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	5624
КМСК буйича код	7431
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Тармоқ стандартлари ва техникавий шартларни ҳисобга олган ҳолда гидропресс қурилмаларида ва ярим автоматлаштирилган прессларда пахта толаси, момиқни белгиланган габарит ва вазнларда тойларга пресслаш. Гидропресс қурилмаларини ва ярим автоматлаштирилган прессларни созлаш. Механизациялаштирилган прессларнинг юритмаларини бошқариш, технологик асбоб-ускуналарни жорий таъмирлаш ва созлаш ишларини бажаришда қатнашиш, ўздан пастроқ малакага эга прессловчилар ишига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган ускуналарни ва уларни созлаш усулларини, прессланаётган толага таалуқли давлат ва тармоқ стандартларини ва техникавий шартларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Гидропресс ускуналари буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ПРЕССЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	5624
КМСК буйича код	7431
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

6-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта тозалаш корхонасининг технологик тизимига уланган гидравлик прессларда пахта толаси ва момигини белгиланган ўлчам ва вазндаги тойларга пресслаш, босимни монومتر буйича кузатиб туриш ўлчами, вазни ва ўраш (упаковка) қилиш сифати буйича давлат

стандартлари ва техникавий шартларга тўғри келувчи тойлар ишлаб чиқаришни таъминлаш. Пресс ва гидронасосларнинг ишлашидаги техникавий носозликларни бартараф этиш. Пресс, гидронасос ва бошқа асбоб-ускуналарни таъмирлаш ишларида қатнашиш. Гидронасос ва пресс юритмасини бошқариш. Тойларни пресслаш ва боғлаш сифатини назорат қилиш. Прессларга хизмат кўрсатувчи ишчилар меҳнатини ташкил этиш. Ўздан пастроқ малакага эга прессловчилар ишига бошчилик қилиш. Пресслаш қурилмасининг жами асосини ва ёрдамчи асбоб-ускуналари комплексини кўздан кечириб чиқиш ва жорий таъмирлаш ишларини ўз вақтида ўтказиш.

Билиши лозим: пресс, гидронасос ва бошқа асбоб-ускуналарнинг тузилишини, тола ёки момиқни пресслаш қоидаларини, тойнинг белгиланган ўлчамлари ва вазнини, тойни упаковка қилиш бўйича давлат ва тармоқ стандартлари талабларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Прессловчи касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

ЧИҚИНДИЛАРНИ ЙИГУВЧИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	6394
КМСК бўйича код	9322
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Агрегатлар, машиналар, циклонлар ва бошқа ишлаб чиқариш асбоб-ускуналарининг тагидан ишлаб чиқариш чиқиндиларини йиғиш. Циклон ва чанг камераларини тозалаш. Циклонлар остидаги шнекли транспортёр қурилмаларини тозалаш. Йиғувчи бункерларни бўшатиш, чиқиндиларни кейинги қайта ишлаш учун (тола чиқиндилари регенерациясига) узатиш. Девор ва шипларни супуриб чиқиш. Тола чиқиндилари регенерациясида қайта ишлаш йули билан чиқиндиларни бўлақларга ажратиш ва улардан яроқли толани ажратиб олиш. Чиқиндиларни белгиланган жойга элтиб қуйиш. Полни супуриш.

Билиши лозим: чиқиндиларнинг турларини ва уларни йиғиш қоидаларини, циклонларнинг тузилишини, регенераторларнинг тузилишини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта умумий маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ГАРАМЛАРДА ТУННЕЛ ОЧУВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	7215
КМСК буйича код	8269
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Туннел қазувчи машинани ишлатиш учун тайёрлаш, гарамларда туннел қазувчи машина билан белгиланган тартиб ва ўлчамда туннеллар очиш. Машинани гарамнинг ичига суриш, пахтани сидириб туловчи шнек билан сиқиб олиш ва уни бошқа томонга буриб юборадиган транспортёр билан прицепга ёки қайта ишланадиган жойга етказиб бериш. Машина ишлаётганида пайдо булган носозликларни бартараф этиш. Туннел қазуш ишлари технологиясига риоя этиш.

Билиши лозим: туннел қазуш ишлари технологиясини, унга қўйилган талабларни ва туннел ўлчамларини, туннел қазуш машинасининг тузилишини ва унга хизмат кўрсатиш қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидаларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиш керак.

УРУГЛИК ЧИГИТНИ ҚОПЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	7254
КМСК буйича код	9322
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Қопларни тўлдириш учун мулжалланган қурилмада уруғлик чигитни қопларга жойлаш. Давлат стандартлари талабларига мувофиқ чигит солинган қопларни тикув машиналарида тикиб чиқиш. Тикув ипини ва бошқа упаковкага керакли материалларни тайёрлаб қуйиш. Тўлдирилган қопларни белгиланган жойга ташиш, уларни тарозида тортиш ва давлат стандартлари бўйича маркалаш. Тукилган чигитларни йигиш ва тикув машиналарининг носозликларини бартараф этиш.

Билиши лозим: қопларни тўлдириш учун мулжалланган қурилманинг вазифасини ва ишлаш принципини, тойларни тикиш бўйича Давлат стандартлари ва техникавий шартлар талабларини, қопларни тўлдириш меъёрларини, қопларни (тойларни) маркалашни, тикув машиналари хизматидан фойдаланишни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта умумий маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

УСКУНАЛАРНИ ТОЗАЛОВЧИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7498
КМСК бўйича код	7241
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Вентиляция, пневмотранспорт ва шнекли қурилмалар, циклонлар, енгил филтрлар, тўпон ва чанг камералари, траншеялар ва бошқа чанг тутгич қурилмаларни юқорироқ малакага эга тозаловчи бошчилигида чанг ва чиқиндилардан тозалаш. Технологик асбоб-ускуналар ва транспорт воситалари тагидан ишлаб чиқариш чиқиндилари ва чангни йигиш. Йиғма бункерларни бўшатиш, чиқиндиларни кейинги қайта ишлашга узатиб бериш. Чиқиндиларни ажратиш ва улардан яроқли маҳсулотни териб олиш. Девор ва шиплардаги чангни супуриб чиқиш. Ишлаб чиқариш биноларининг полини супуриб тозалаш. Чиқиндиларни белгиланган жойга ташиб келтириш ва тўплаш.

Билиши лозим: чиқиндиларнинг турлари ва уларни йигиш усулларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

УСКУНАЛАРНИ ТОЗАЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7498
КМСК бўйича код	7241
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Вентиляция, пневмотранспорт ва шнекли қурилмаларни, циклонларни, энгли филтрларни, тупон ва чанг камераларини, траншеяларни ва бошқа чанг тутгич қурилмаларни чангдан ва чиқиндилардан тозалаш. Ўзидан паст малакадаги ходим ишига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: циклонлар, тўзон ва чанг камералар ҳамда бошқа чанг тутгич қурилмаларнинг вазифалари ва ишлаш принципларини, хизмат кўрсатиладиган қурилмаларнинг тозалаш ва ишлатиш тартибини, ёнгиндан ва портлашдан хавфли қурилмаларни бехатар ишлатиш қоидаларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

УСКУНАЛАРНИ ТОЗАЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7498
КМСК бўйича код	7241
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Бутун технологик занжир (тизим) бўйича ҳамма турдаги ускуналарни (вентиляция қувурлари, пневмотранспорт ва шнекли транспортёрларни, циклонларни,

енгли филтёрларни, чанг камералари ва траншеяларни) чангдан ва чиқиндилардан тозалаш ўзидан пастроқ малакага эга тозаловчи ишчиларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: чиқиндиларнинг турларини ва уларни йигиш усулларини, пахта тозаловчи ускуналарнинг вазифалари ва ишлаш принципларини, тозалашни такрорлаб туриш вақтини, сурков мойларининг хилларини, ишқаланувчи қисмларнинг мойлаш жойлари ва усулларини, меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидалари ва меъёрларини.

Малаха талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ҚУРИТИШ УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	5015
КМСК буйича код	8261
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ускуналарнинг ишлатиш учун тайёрлигини, назорат-ўлчов асбобларининг, инвентарларнинг, мосламаларнинг ҳолатини текшириб чиқиш. Ўрнатиш аппаратларини юк билан тулдиришнинг белгиланган намлик режимига, ундаги ҳароратга, қуритиш режимини таъминлаш, қуритиш зоналаридаги ҳаво ҳароратини, намлаш қурилмасининг ишлашини, ўзидан юқорироқ малакага эга оператор бошчилигида қуритиш ускунасининг транспортёрини хомашё билан бетўхтов таъминлаш. Хом-ашёни пневмотранспорт ёрдамида қуритишга бериш пайтида қуритгичнинг таъминловчи транспортёрида хомашё миқдорининг белгиланган қалинлигини назорат қилиш ва таъминлаш, қуритиш ускунаси билан бирга потоқда ўрнатилган машиналарга хизмат кўрсатиш. Қуритиш агрегатлари ичидаги ҳароратни ростлаш, амалдаги стандартлар ва техникавий шартларни ҳисобга олган ҳолда қуритиш сифатини назорат қилиш. Бригададаги (мавжуд бўлган ҳолларда) ишчиларнинг ишларини ташкил этиш, ўзидан пастроқ малакага эга операторларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналар ва механизмларнинг тузилишини ва ростилаш қоидаларини, пахтанинг асосий хусусиятлари ва сифат белгиларини, уларни қуритиш технологик жараёнини, хомашёни юклаш зичлигини, пахта юкловчи механизмларни бошқариш ва ростилаш қоидаларини, қуритиш пайтида рўй берган носозликларни ҳамда уларнинг олдини олиш ва бартараф этиш усулларини, ишларни мақсадга мувофиқ равишда ташкил этишни, назорат-ўлчов асбобларидан ва транспортёрлардан фойдаланиш қоидаларини, ишлов бериладиган хомашё ва тайёр маҳсулотга тааллуқли давлат ҳамда тармоқ стандартларини ва техникавий шартларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ҚУРИТИШ УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5015
КМСК бўйича код	8261
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Асбоблар бўйича белгиланган тартибларга мувофиқ пахтани қуритиш машиналарида қуритиш жараёнини мустақил бошқариш. Қуритиш машиналарига хомашё юклашда қатнашиш, хомашёнинг намлиги ҳамда хусусиятларига қараб қуритиш ускунасининг қандай ҳароратда ишлатилишини белгилаш, назорат-ўлчов асбобларига хизмат кўрсатиш зонасидаги ишларни кузатиб туриш. Қуритиш тартибини назорат-ўлчов асбоблари бўйича назорат қилиш ва ростилаб туриш. Қуритиш ускуналари, филтрлар, ҳаво қувурлари, вентиляторлар, камералар ва транспортёрларнинг нормал ишлашини таъминлаш. Хомашёни қуритиш бўйича тармоқ стандартлари ва техникавий шартларни ҳисобга олган ҳолда қуритилгандан сўнг назорат кўригидан ўтказиш. Қуритиш ускунасини ишга тушириш ва тухтатиш. Техникавий

носозликларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш, технологик асбоб-ускуналарни таъмирлашда қатнашиш. Смена-ни қабул қилиб олиш ва топшириш. Узидан пастроқ малакага эга операторларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг конструктив хусусиятларини ва уларни созлаш қоидаларини, назорат-ўлчов асбобларининг вазифаси ва ишлаш принцип-ларини, юритмага ўрнатилган асбобларнинг тузилиши ва вазифасини, хомашё ва бошқа маҳсулотларнинг сифатига қўйиладиган асосий талабларни, қуритишнинг технологик ва ҳарорат режимини, технологик жараёнини ростлаш қои-даларини, хомашёнинг қуритиш жараёнидан кейинги намли-гини текширишни, қуритиш ускунасининг бошқариш юрит-маси ишлашини назорат қилишни, пахтани қуритишга тааллуқли давлат ҳамда тармоқ стандартларини ва техникавий шартларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларни.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ҚУРИТИШ УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5015
КМСК бўйича код	8261
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ёқилгини (газ, суюқ ёқилги) бериш меъёрларини назорат қилиш ва ростлаш тизими билан жиҳозланган ускуналарда қуритиш жараёнини белгиланган тартибга мувофиқ мустақил бошқариш. Пахтанинг транспор-тёрга бир текис юкланишини ҳамда қуритиш ускунасини хомашё билан юклаш зичлигини ростлашни, колориферларнинг тозаллигини назорат қилиш. Қуритиш ускунаси ва бошқариш юритмаси, филтрлар, ҳаво қувурлари, вентиляторлар, камералар, шунингдек транспортёрларнинг ишлашини кузатиб туриш. Қуритиш жараёнини бошқариш тизими ёрдамида назорат қилиш

ва ростлаш. Техникавий носозликларнинг олдини олиш ва уларни бартараф этиш, қуритиш ускунаси ва бошқа механизмларни таъмирлашда қатнашиш, амалдаги тармоқ стандартлари ва техникавий шартларга мувофиқ технологик интизомга риоя қилиш. Ўзидан пастроқ малакага эга операторларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: бутун технологик жараёнини ва хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг кинематик чизмасини, қуритиш ва ёқилги бериш жараёни параметрларини бошқаришни, ростлаш ва назорат қилиш тизимига кирувчи назорат-ўлчов асбобларининг тузилишини ва уларга хизмат кўрсатиш қоидаларини, қуритиш жараёнидаги камчиликларни ва уларнинг олдини олиш ва бартараф этиш усуларини, хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарни таъмирлаш қоидаларини, хомашёни қуритишга тааллуқли давлат ҳамда тармоқ стандартларини ва техникавий шартларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТОЗАЛАШ УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	5074
КМСК буйича код	8264
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахтани органик ва бошқа аралашмалардан (майда ва йирик ифлосликлардан) тозалаш агрегатларида юқорироқ малакага эга машинист бошчилигида тозалаш. Ишлаб чиқариш чиқиндиларини махсус тозалагичларда тозалаш ва ишлаб чиқариш чиқиндиларидан толани тола ажратувчи машиналарда ажратиб олиш. Чиқиндиларни белгиланган жойга ташиб етказиш. Хизмат кўрсатилаётган машиналарга хомашёни бир текис юклашни таъминлаш. Белгиланган технологик жараёнга риоя этишни таъминлаш мақсадида машина ва механизмларнинг ишлашини назорат

қилиш. Машина ва механизмларнинг ишлашидаги носозликларни бартараф этишда қатнашиш. Хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуна ва механизмларда тиқилиб қолишларни бартараф этиш.

Билиши лозим: майда ва йирик ифлосликларни тозалагичлар ва улар билан туташтирилган технологик ва ёрдамчи асбоб-ускуналарнинг вазифасини ва ишлаш принципини, пахта хомашёси ва ишлаб чиқариш чиқиндиларини тозалаш технологик жараёнини, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати бўйича тармоқ стандартларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва метёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ТОЗАЛАШ УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5074
КМСК бўйича код	8264
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахтани органик ва бошқа аралашмалардан колосникили аррасимон тозалагичларда тозалаш. Хизмат кўрсатилаётган механизмларни хомашё билан бир текис юкланишини таъминлаш. Келиб тушаётган пахтани текшириб туриш. Технология талабларини ҳисобга олган ҳолда машиналарнинг ишлаш тартибини белгилаш. Пахтани сифатли тозалашни таъминлаш. Машиналар ишлаб чиқарган маҳсулотларни ва уларнинг бекор туриб қолган вақтларининг ҳисобини олиб бориш. Машина ва механизмларнинг ишлашини кўздан кечириб туриш. Хизмат кўрсатилаётган асбоб-ускуналардаги тиқилиб қолишларни бартараф этиш. Зарур бўлган ҳолларда ишга яроқсиз бўлиб қолган понасимон тасмаларни алмаштириш. Ўзидан пастроқ малакага эга операторларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: тозалагичлар ва улар билан туташган технологик ва ёрдамчи асбоб-ускуналарнинг тузилишини ҳамда

ишлатиш қоидаларини, хизмат курсатиладиган машиналар ишчи органлари ўртасидаги оралиқлар ва чўзилишлар меъёрини, пахтанинг ифлосланиш хусусиятини, ифлосланиш бўйича пахтага тегишли стандартларни, ўтказилган тозалашни таҳлил қилиш учун тозаланган хом ашё намунасини танлаб олиш қоидаларини, тозалашга тааллуқли Давлат стандартлари ва техникавий шартларни, асбоб-ускуналар ва механизмларнинг вазифалари ва ишлаш принципларини, уларни созлаш усулларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича камида бир йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТОЗАЛАШ УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	5074
КМСК бўйича код	8264
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Тозалагичларда пахтани органик ва бошқа аралашмалардан тозалаш. Технологик ускуналарни хомашё билан бир текис таъминлаш. Технологик жараён ускуналарига пахта келиб тушишини таъминлаб туриш. Тозалагич ускуналарининг ишлашидаги носозликларни аниқлаш ва бартараф этиш ҳамда жорий таъмирлашда қатнашиш, машина ва механизмларнинг ишлашини кўздан кечириб туриш. Ўздан пастроқ малакага эга операторларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: тозалагичлар ва улар билан туташган технологик ва ёрдамчи асбоб-ускуналарнинг тузилишини, уларнинг ишлашини созлаш қоидаларини ва жорий таъмирлашни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ИССИҚЛИК ГЕНЕРАТОРИ ОПЕРАТОРИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	2097
КМСК бўйича код	8231
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

Ишлар тавсифномаси. Қуритиш барабанларининг турли русумдаги иссиқлик генераторларида суяқ ёқилги ва газнинг ёниш жараёнини олиб бориш. Иссиқлик генератори ўтхонасида ёниш, ҳавонинг юборилиши, дуднинг тортилиши ва ҳарорат режимини соzлаш. Ускуна ва ёқилгини ишга тайёрлаш, ўтхона, форсунка, мазут филътрларини тозалаш, учқунтуғич қурилмалар, форсунка, вентиляторлар, соzлаш ва назорат-ўлчов аппаратураларининг соz ҳолатда эканлиги текшириш. Иссиқлик генератори ўтхонасининг ишлаш тартибини танлаш. Ўтхона, насос, мотор, газ коммуникацияси, ҳавопуфлагич, эксгаустерларнинг ишлашини назорат қилиш. Хизмат кўрсатаётган ускунани жорий таъмирлаш.

Билиши лозим. Қуритиш барабанларининг турли русумдаги иссиқлик генераторлари, вентилятор, насос, мотор, ҳавопуфлагич, эксгаустер, назорат-ўлчов асбобларининг тузилишини, самарали фойдаланиш усуларини, ёқилгининг хусусиятларини, меъёрий технологик тартиб ва ёқилги ёнишини соzлаш қоидаларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ЖИН УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	4744
КМСК бўйича код	8261
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта толасини чигитдан аррали ва гўлали жинларда ажратиш технологик жараёнини белгиланган тартибда олиб бориш. Жинлар қатори ва у билан туташган технологик ва ёрдамчи асбоб-ускуналарга хизмат кўрсатиш.

Давлат ва тармоқ стандартлари меъёрлари талабларига мувофиқ пахта толаси олишни таъминлаш. Хизмат кўрсатиладиган машина ва механизмлар ишлашидаги техникавий носозликларни бартараф этиш. Таъминлагичлар, тола шохобчалари, ифлослик ва чигит конвейерлари, улюк ва чангни сўриб олувчи асбоб-ускуналарда тиқилиб қолишларга барҳам бериш. Вақти-вақти билан хомашё гўласини ташлаб юбориш, маҳсулотдан бўшатиш, арраларни, аррала жинлардаги колосник панжараси ёки ишчи гўлалардаги ариқчаларни тозалаш, ишчи гўлаларни ўрнатишда қатнашиш. Арраларни алмаштиришда, технологик оралиқлар ва чўзилишларни ростлашда, хизмат кўрсатиладиган машиналарни таъмирлашда қатнашиш, иш жойини намунавий тартибда сақлаш, ишқаланувчи қисмларни вақти-вақти билан мойлаб туриш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг тузилиши ва ишлатиш қоидаларини, хизмат кўрсатиладиган машиналарнинг ишчи органлари ўртасидаги оралиқ меъёрини, тола ажратишнинг технологик жараёнини, пахта, тола, чигит ва чиқиндиларга тааллуқли стандартларни, хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг айрим узелларини созлаш усулларини, мойлаш усуллари ва ишқаланувчи қисмларни мойлаш учун керакли мойларнинг хилларини, ишлаб чиқариладиган маҳсулотга тааллуқли давлат ва тармоқ стандартларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЖИН УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4744
КМСК бўйича код	8261
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта толасини чигитдан аррала ва гўлали жинларда ажратиш технологик жараёнини белгиланган тартибда, тармоқ стандартларига риоя этилган ҳолда бошқариш. Ишчи (хомашё) камералари, колосник панжаралари, аррала ва гўлали цилиндрлар, тола тозолагичлар, пахтани тақсимлаш

транспорт қурилмалари, тола шохобчасининг, чигит, улюк ва ифлосликлар конденсорларининг ишлашини кўздан кечириб туриш. Жинларни хомашё билан талаб даражасида таъминлаш. Машиналар ишлашида пайдо буладиган тиқилиб қолишлар ва бошқа носозликларга барҳам бериш ва уларнинг нормал ишлашлари тартибини таъминлаш. Пахтанинг бир текис келиб тушишини назорат қилиш. Аррали жинлардаги хомашё ғўлаларининг зичлигини ва чигитнинг толаси ажратилгандан сўнг қолдиқ толадорлигини текшириш. Улюк ажратилишини сошлаш. Ишлаб чиқариш чиқиндиларини ўз вақтида чиқариб ташланишини ташкил этиш. Технологик асбоб-ускуналарни ва назорат асбобларини профилактик артиб-тозалаш ва сошлаш ишларини амалга ошириш. Ўтмас бўлиб қолган ёки ишга яроқсиз бўлиб қолган арраларни алмаштиришда, технологик ораликлар ва чўзилишларни ростлашда, технологик асбоб-ускуналарни таъмирлашда қатнашиш. Ўздан пастроқ малакага эга тола ажратувчи ишчиларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг тузилишини ва ишлатиш қоидаларини, уларнинг узел ва деталарининг вазифаларини, асбоб-ускуналарнинг бошқариш схемасини, тола ажратиш цеҳи технологик асбоб-ускуналарини сошлаш қоидаларини, пахта толаси сифатига қўйиладиган талабларни, ишлаб чиқариладиган маҳсулот (пахта, тола, чигит ва чиқиндилар)га тааллуқли давлат ва тармоқ стандартлари ҳамда техникавий шартларни, бутун технологик занжир бўйича ҳамма иш турларини, корхона ички транспорт ишини, хизмат кўрсатиладиган машиналарнинг ишчи органлари ўртасидаги ораликлар меъёрларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЛИНТЕР УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	4808
КМСК бўйича код	8269
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Линтерларда чигитни линтерлаш (чигитдан момиқни ажратиш) жараёнини бошқариш. Линтерлар ва улар билан туташтирилган технологик ва ёрдамчи асбоб-ускуналарнинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаш. Сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлаш учун линтерлар қаторига хизмат кўрсатиш. Хизмат кўрсатиладиган машина ва механизмларнинг ишлашида пайдо бўлган носозликларни бартараф этиш. Линтерларни таъмирлашда ва аррали цилиндрларини алмаштиришда қатнашиш. Арралар ва колосник панжараларини артиб тозалаш. Линтерлаш цехининг асбоб-ускуналарини профилактик артиб тозалаш. Хизмат кўрсатиладиган машиналардаги тўсиқлар ва говларнинг ҳолатини кўздан кечириб туриш. Механизмларнинг ишқаланувчи қисмларини вақти-вақти билан мойлаб туриш. Момиқ ажратиш технологик жараёнини давлат ҳамда тармоқ стандартларига ва техникавий шартларга қатъий равишда риоя этган ҳолда бошқариш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг тузилишини ва ишлатиш қоидаларини, хизмат кўрсатиладиган машиналарнинг ишчи органлари ўртасидаги оралиқлар меъёрини, чигитдан момиқ ажратиш технологик жараёнини, момиқ ва чигитга оид стандартларни, чигитни линтерлаш цехи барча машина ва механизмларининг вазифаларини, асбоб-ускуналарни созлаш усулларини, маҳсулотга қўйиладиган техникавий шартларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЛИНТЕР УСКУНАЛАРИНИНГ ОПЕРАТОРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4808
КМСК бўйича код	8269
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Аррали линтерларда чигитдан момиқ ажратиш жараёнини бошқариш. Линтерлаш цехининг асбоб-ускуналари ишчи ҳолатини назорат қилиш. Линтерларни хомашё билан таъминлашни кўздан кечириб туриш. Машиналарнинг ишлашида пайдо бўлган тиқилиб қолишлар ва бошқа носозликларга барҳам бериш ва уларнинг нормал ишлаш режимини таъминлаш. Технологик асбоб-ускуналарни профилактик артиб тозалаш ва таъмирлаш. Ишчи (хомашё) камераси, колосник панжараси, тўзгитгич, аррали цилиндр, момиқни арралардан чиқариб олувчи аппарат ва импульсли вариаторнинг ишлашида пайдо бўлган носозликларни бартараф этиш. Момиқ ажратишдан сўнг қолган қолдиқ тукдорликни ва арралар ҳолатини текшириш ҳамда ўтмас бўлиб қолган арраларни муддатидан илгари алмаштириш заруратини аниқлаш. Арраларни алмаштириш ишларида ва линтерларни таъмирлашда қатнашиш. Ишлаб чиқариш чиқиндиларини ўз вақтида чиқариб ташланишини ташкил этиш. Линтерлаш цехининг технологик асбоб-ускуналарининг бир маромда ишлашини таъминлаб туриш. Ўзидан пастроқ разрядли малакага эга линтер операторларининг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналарнинг тузилишини ва ишлатиш қоидаларини, барча деталь ва узелларнинг вазифасини, асбоб-ускуналарни бошқариш чизмасини, линтерлаш цехи технологик асбоб-ускуналарини созлаш қоидаларини, момиқ сифатига қўйиладиган талабларни, цех. поток линиясига кирувчи бошқа машина ва механизмларнинг тузилиши ва вазифасини, хизмат кўрсатиладиган машиналарининг ишчи органлари ўртасидаги оралиқ меъёрларини, момиқ ажратиш технологик жараёнини, момиқ ва чигитга таалуқли стандартлар ва техникавий шартларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЧИГИТ ДОРИЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5897
КМСК бўйича код	6111
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Тасдиқланган технологик жараён ва техникавий шартларга мувофиқ уруғлик чигитни дорилаш машинасида дорилаш бўйича ёрдамчи ишларни бажариш, чигитни белгиланган ритмда ва миқдорда дорилаш машинасининг таъминлагич транспортёрига бериш. Махсус станоклар ёрдамида қопларни дориланган чигитлар билан тўндириш ва уларни тарозида тортиш. Тўкилган чигитларни йигиб олиш. Машина таъминлагичининг транспортёри соз ҳолда эканини кузатиш, уни артиб-тозалаш ва мойлаш. Қопларни тикиш, маркалаш ва белгиланган жойга элтиб тахлаш.

Билиш лозим: хизмат кўрсатиладиган асбоб-ускуналар (таъминлагич-транспортёр, станок ва қопларни тўндириш учун мосламалар)нинг вазифалари ва ишлаш принципларини, препаратнинг (дорилловчи модда) заҳарловчи хусусиятларидан сақланадиган шахсий ҳимоя воситаларини, дорилаш жараёнини бошқаришга тааллуқли тармоқ стандартлари ва техникавий шартларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажы талаб этилмайди.

ЧИГИТ ДОРИЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5897
КМСК бўйича код	6111
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўзидан юқорироқ малакага эга дорилловчи ишчи бошчилигида дорилаш машинасида уруғлик

чигитни дорилаш. Дориловчи моддани (препаратни) дорилаш машинасининг таъминлагич бункерига тўлдириш. Машинага дориловчи модда ва чигит маълум нисбатда бир текис келиб тушишини ростлаб туриш, қопларни дориланган чигитлар билан тўлдириш, маркалаш ва сақлаш жойларига етказиб бериш. Узидан пастроқ малакага эга дориловчи ишчиларнинг ишларига бошчилик қилиш.

Билиши лозим: дорилаш машинасининг тузилиши ва унга хизмат кўрсатиш қоидаларини, дорилаш моддасини сарфлаш меъёрини, чигитни дорилаш технологик жараёнини, препаратнинг заҳарлаш даражасини, заҳарловчи модда билан муомалада бўлиш қоидаларини ва шахсий ҳимоя воситаларини, дорилаш жараёнини бошқаришга тааллуқли тармоқ стандартлари ва техникавий шартларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби бўйича бир йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЧИГИТ ДОРИЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	5897
КМСК бўйича код	6111
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Уруғлик чигитни дорилаш машинасида дорилаш жараёнини мустақил равишда бошқариш. Агрегатни ишга солиш ва тўхтатиш. Дорилаш машинасининг ишлашини таъминлаб туриш. Техникавий шартлар ва стандартларга мувофиқ чигитга ишлов беришнинг технологик тартибига қатъий равишда риоя этиш. Дориланаётган чигитнинг сифатли тайёрланаётганини назорат қилиш. Дорилаш машинасини сошлаш. Асбоб-ускуналарнинг ишлашидаги техникавий носозликларни бартараф этиш. Дорилаш моддасини сарфлашни, шунингдек машиналар ишлашини ҳисоблаб бориш. Узидан пастроқ малакага эга дориловчи ишчиларнинг ишларига бошчилик қилиш ва улар томонидан препаратнинг заҳарлашига қарши шахсий ҳимоя воситаларидан фойдаланишларини назорат қилиш.

Билиши лозим: дорилаш машинасининг тузилишини ва вазифасини, дорилаш машинасининг ишлашини созлаш ва ростлаш қоидаларини, дориланган чигитларни тайёрлаш сифатини назорат қилиш тартибини, чигитни дорилашнинг технологик тартибини, препаратни дорилаш моддасини сарфлаш меъёрларини, препаратнинг заҳарловчи хусусиятини ва у билан муомалада бўлиш қоидаларини, препаратнинг заҳарловчи хусусиятидан сакланиш учун шахсий ҳимоя воситаларини, заҳарланишларда қандай қилиб биринчи ёрдам кўрсатишни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

I ЗОНА КЛАССИФИКАТОРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	2750
КМСК бўйича код	2146
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

Ишларнинг тавсифномаси. Фермер ва бошқа хўжаликлардан тайёрлов масканига келиб тушаётган пахта хомашёсини ташқарисидан кўздан кечириб чиқади. Ундан белгиланган тартибда намуналар олади ва пахта учун тайёрланган эталонга солиштириб кўради. Хўжалик вакили ва лаборант иштирокида лаборатория таҳлилини ўтказиш учун белгиланган тартибда намуналар танлаб олади. Ғарамлардан танлаб олинган пахтадан намуна олишда ва уни таҳлил қилишда қатнашади.

Билиши лозим: келиб тушаётган пахтанинг нави ва синфини кўз билан аниқлаш принциплари ва усулларини, кейинги таҳлиллар ўтказиш учун хомашё олинадиган жойларни ва унинг миқдорини, қабул қилиш-топширишга тегишли техникавий ва ҳисоб-китоб ҳужжатларини расмийлаштириш қоидаларини, пахтага тааллуқли стандартларни ва уни тайёрлаш бўйича йўриқномаларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича камида 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

II ЗОНА КЛАССИФИКАТОРИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	2750
КМСК буйича код	2146
Ходимлар тоифаси	Хизмат курсатиш ходими

Ишларнинг тавсифномаси. Пахта етиштирувчи фермер хўжаликлардан пахта хомашёсини бевосита қабул қилиб олади. Қабулқилинган пахтага тегишли хужжатларни расмийлаштиради, пахтани стандарт талабларида қабул қилиниши ва сақланиши буйича I ва III зона классификаторларининг ишларини назорат қилади. Қабул қилиб олинаётган пахта миқдорининг тўғри тартиб олинishiга ва пахта хомашёсини қайта ишлашда олинадиган пахта маҳсулотларининг белгиланган меъёрларда чиқишига жавоб беради.

Билиши лозим: пахтани тарозида тартиб олиш принципларини ва қабул қилиб олинадиган пахтанинг умумий вазнига киритилмайдиган меъёрларини, кўздан кечириб чиқиш усулларини ва пахтанинг ифлослигини аниқлашни, пахтага таалуқли стандартларни, уни тайёрлаш ва сақлаш буйича йуриқномаларни, пахтани қайта ишлаш технологиясини, пахтани селекцион навлари буйича чиқадиган маҳсулотлар миқдори ва асосий ишлаб чиқариш жараёнидаги куйиндиларнинг меъёрларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши ҳимоя қоидалари.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича камида 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

III ЗОНА КЛАССИФИКАТОРИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	2750
КМСК буйича код	2146
Ходимлар тоифаси	Хизмат курсатиш ходими

Ишларнинг тавсифномаси. Қабул қилинаётган пахтани навлари, синфлари, турлари буйича, пахта топширувчи хўжаликлар курсатилган ҳолда жойлаш буйича ишларни ташкил этади. Ғарамлардаги пахтанинг бут сақланиб қолиши учун жавоб беради.

Билиши лозим: пахтанинг нави, синфи ва турини кўз билан кўриб аниқлаш усулларини, пахтани гарамларга жойлаш ва уларда сақлаш принципларини, пахтага тааллуқли стандартларни ва уни тайёрлаш бўйича йуриқномаларни, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЛАБОРАНТ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	3048
КМСК бўйича код	7214
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

Ишларнинг тавсифномаси. Ўздан юқорироқ малакага эга мутахассис бошчилигида, стандартлар ва техникавий шартлар талабларига мувофиқ, хомашёнинг (пахта, тола) таркибини аниқлаш бўйича, унинг намлигини, ифлослигини таҳлил қилиш ва синаб кўриш ишларини бажаради. Технологик намуналарни таҳлил қилади ва синаб кўриш учун ажратиб олади. Толанинг узилишини синаб кўради. Толанинг йўғонлиги (қалинлигини) ва узунлигини, унинг навини аниқлайди. Таҳлиллар ва синаб кўришлар натижаларини расмийлаштиради, уларнинг ҳисоб-китобини олиб боради, лаборатория ишларини бажариш бўйича техникавий ҳужжатларни тузади. Корхонанинг тегишли бўлинмаларини таҳлиллар ва синаб куриш натижалари тугрисида уз вақтида хабардор қилади. Ўта мураккаб лаборатория ишларини ўтказиш бўйича ёрдамчи ва тайёргарлик жараёнларини амалга оширади. Янги кимёвий таҳлил ўтказиш усулларини, механик усулда синаб кўришларни, технологик намуналарни танлашни ишлаб чиқишда иштирок этади. Қурилмаларнинг, асбобларнинг, иш қуролларининг ва лаборатория бошқа асбоб-ускуналарининг ишчи ҳолатини кўздан кечириб туради, уларни оддий созлаш ишларини бажаради ва таҳлиллар ҳамда синаб кўришда олинган натижаларга мувофиқ техникавий ҳужжатларга зарур тузатишларни киритади.

Билиши лозим: лаборатория таҳлиллари ва синовлари ўтказиш бўйича ҳужжатларни, стандартларни, техникавий шартларни, низомларни, йўриқномаларни ва бошқа йўл-йўриқ кўрсатувчи материалларни, ишлаб чиқаришнинг асосий технологик жараёнларини ва тартибларини, лаборатория асбоб-ускуналарини ва уларни ишлатиш қоидаларини, ўтказилган лаборатория таҳлиллари ва синовларига техникавий ҳужжатлар расмийлаштириш қоидаларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЁРДАМЧИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИШЧИЛАРИНИНГ КАСЕЛАРИ

АВТОМАШИНА ҲАЙДОВЧИСИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	868
КМСК бўйича код	8322
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

Ишларнинг тавсифномаси. Турли русумдаги енгил (юк ташувчи) автомашиналарни ва автобусларни бошқаради. Исталган йўналишда маневрларни амалга оширади. Одамларнинг тўғри чиқиши ва тушишини, юкларнинг жойланиши, уларнинг тўғри маҳкамланганини ва махсус ҳимоя воситалари билан жиҳозланганини кузатиб боради.

Валиши лозим: двигателларнинг юргизадиган, бошқарадиган руль, узатувчи тизимларининг вазифасини ва тузилишини; ёнилги ва сурков материалларининг русумларини; автомобилга хизмат курсатиш қоидалари ва йўл ҳаракати қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 1 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

АВТОКАРА ҲАЙДОВЧИСИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	872
КМСК бўйича код	8333
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юкларни ортиш, тушириш, ўрнини алмаштириш ва штабелларга жойлаш ишларини бажаради. Юк ортувчи механизм ва унинг барча қисмларига техникавий хизмат кўрсатади ва жорий таъмирлайди. Юк ортувчи механизмнинг ва унинг қисмлари ишлашидаги бузилишларни аниқлайди ва уларни бартараф этади.

Билиши лозим: юк ортувчи механизмларнинг тузилишини; турли хил транспортга юк ортиш усулларини; юкларни кўтариш, суриш ва уларни жойлаш қоидаларини; кўча ҳаракати қоидаларини, корхона ҳудудида, станция ёнидаги йўлларда ҳаракатланиш қоидаларини ва ўрнатиб қўйилган сигнализацияни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

АВТОКАРА ҲАЙДОВЧИСИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	872
КМСК бўйича код	8333
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юкларни ортиш, тушириш, бошқа жойга кўчириш пайтида автомобиль, трактор ва вагонга юк ортувчи механизмлар ва барча махсус юк илинтириб кўтарувчи механизмлар ва мосламаларни бошқаради. Юк ортувчи механизмга ва унинг барча қисмларига техникавий хизмат кўрсатади ва жорий таъмирлаш ишларини бажаради. Юк ортувчи механизм ва юк илиб кўтарувчи ҳамда мосламаларни режали эҳтиёт таъмирлаш ишларини бажаришда қатнашади.

Билиши лозим: юк ортувчи механизмларнинг тузилишини; юкларни турли хил транспортга ортиш ва ундан тушириш усулларини; юкларни кўтариш ва жойлаш қоидаларини; кўча ҳаракати қоидаларини, корхона ҳудудида, станция олдидаги йўлларда ҳаракатланиш қоидалари ва ўрнатиб қўйилган сигнализацияни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ГАЗ БИЛАН ПАЙВАНДЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб раҳами	991
КМСК буйича код	7212
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўртача мураккабликка эга узел, деталь ва трубопроводларнинг карбонли, конструкцион ва бошқа турдаги пўлатлар билан оддий деталларни рангли металллар ва қотишмалар билан махсус қалайлаш металлари билан барча сатҳларда қалайлаш, чокларни газ билан пайвандлаш. Ўртача мураккабликка эга деталлардаги нуқсонларни ва ёриқларни эритиш усули билан бартараф этиш. Оддий деталларни қаттиқ қотишмалар билан эритиб пайвандлаш. Деталларни пайвандлаш пайтида белгиланган тартибга амал қилинган ҳолда ва уларнинг кимёвий хусусиятларини сақлаб қолган ҳолда деталлар ва узелларни дастлабки ва кетидан келадиган қиздиришни амалга ошириш.

Билиши лозим: металлни пайвандлаш ва кесиш учун керакли горелкалардан фойдаланишни; хизмат кўрсатадиган газ билан пайвандлаш аппаратларининг тузилишини; пайвандлаш чокларининг тузилишини ва уларни синаб кўриш усулларини; пайвандланадиган металлларнинг асосий хусусиятларини; деталлар ва узелларни пайвандлаш ва эритиш учун тайёрлаш қоидаларини; металлнинг маркаси ва қалинлигига қараб уни қиздириш тартибини танлаб олиш қоидаларини; пайвандланаётган буюм ичида пайдо бўлувчи тарангликлар ва деформациялар пайдо булишининг сабаблари ва уларнинг олдини олиш чораларини; пўлатдан, рангли металллардан ва чўяндан ясалган деталларни пайвандлаш ва эритишнинг асосий технологик усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга булиши керак.

ГАЗ БИЛАН ПАЙВАНДЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	991
КМСК буйича код	7212
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Мураккаб деталларни, конструкцияларни ва карбонли ҳамда конструкцион пулатлардан ясалган иншоот қувурларини ҳамда рангли металлдан ясалган мураккаб деталларнинг пайвандлаш чокларини турли фазовий ҳолатларда газ билан пайвандлаш. Деталь ва узелларни керамик флюсларни ҳимояловчи газ муҳитида қўлаб қаттиқ қотишмалар билан эритиб пайвандлаш. Механик усулда ишлов бериш учун йирик чўян ва алюминий қуйма деталларнинг нуқсонларини бартараф этиш ва эритиб пайвандлаш учун синов сифатида босим бериш. Ишлов берилган деталь ва узеллардаги нуқсон ва ёриқларни эритиб пайвандлаш йўли билан бартараф этиш. Муҳим ва мураккаб конструкцияларни иссиқлик усули билан тўғрилаш.

Билиши лозим: пайвандланадиган деталларнинг шакли ва қалинлигига қараб металлни пайвандлаш тартибини белгилаш усулларини; металл қотишмаларини, чўянни пайвандлаш усулларини; рангли металллар ва қотишмалардан бажарилган пайвандлаш чокларини синаб кўришни; металлларнинг пайвандлашга мойиллиги тўғрисидаги асосий маълумотларни; газ билан пайвандлашда ишлатиладиган, кенг тарқалган газлар (ацетилен, водород, кислород, пропан, бутан ва бошқалар) нинг олиниш ва сақланиш усуллари тўғрисидаги умумий маълумотларни; пайвандлаш чокларидаги нуқсонлар турларини ва уларнинг олдини олиш, бартараф этиш усулларини; чизмаларни ўқишни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТУНУКАСОЗ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	1693
КМСК буйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Мосламалар ва пневматик асбобларни қўллаб тунукадан ўрта мураккабликка эга буюмларни тайёрлаш ва таъмирлаш. Прессланган профилдаги металллардан ўрта мураккабликка эга деталларни тайёрлаш. Қопқоқларни валцовка машиналарида, прессларда ва қўл билан эгиш. Андозалар ва чизмалар буйича тунукадан мураккаб шаклга эга буюмларни букиш ва четини чиқариш. Зич-машинада фасонли ариқчаларнинг кесилган қисмининг четини чиқариш ва прокатка қилиш (ейишиш). Юритувчи валчалардаги пўлат тунукадан ясалган цилиндрик деталларни валцовкалаш (жувалаш). Турли металллардан ва қотишмалардан ясалган деталларни қалай, мис, кумуш ва бошқалар билан қалайлаш. Ўрта мураккабликка эга деталлар ва буюмларни плиткада контрол линейка буйича 1 кв. метрга 1 мм гача йул қўйиладиган оралиқ билан иссиқ ва совуқ ҳолатда тўғрилаш ва рихтовка қилиш. Барча маркадаги металл, тунука ва қотишмадан ясалган эгри чизиқли контурдаги ўрта мураккабликка эга деталлар ва буюмларни кесини. Чизмалар буйича чизгичлар, гуния (бурчакли чизгич)лар, циркуллар, андозалар, шкалалар ва зарур назорат-ўлчов асбобларидан фойдаланиб, деталларга разметка белги қўйиб чиқиш. Оддий андозаларни тайёрлаш.

Билиши лозим: хизмат курсатиладиган букиш ва валцовкалаш машиналарининг ҳамда юритмали қайчиларнинг тузилишини; тунукасозлик ишларида қўлланиладиган ўрта мураккабликка эга мосламалар ва назорат-ўлчов асбобларининг тузилишини; ўртача мураккабликка эга деталларни, буюмларни ва узелларни турли металллар билан қалайлаш усулларини; тунука ва сортли пўлатнинг, алюминийли, магнийли ва мисли қотишмаларнинг асосий хусусиятларини; металлга қиздириб ишлов бериш унинг механик хусусиятларига таъсир этишини; ўртача мураккабликка эга деталларни ва буюмларни разметка қилиш усулларини,

уларни ёйиш қоидаларини; ўртача мураккабликка эга деталларни бир-бирига улаш усулларини; геометрия асосларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТУНУКАСОЗ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1693
КМСК бўйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Металл тунука ва қувурлардан мураккаб деталларни, буюмларни ва узелларни ясаш, таъмирлаш ва ўрнатиш. Совуқ ва иссиқ ҳолатда металл тунукалардан валцовка машиналарида ва турли конструкциялардаги прессларда мураккаб ва йирик деталларни валцовка қилиш (жувалаш) ҳамда букиш. Валцовка машиналарида ва қўл билан тунука четларини аниқ букиш. Катта листларни, ҳар хил қувур ва буюмларни рихтовкалаш. Қийин чўзиладиган мураккаб деталларни қўл билан ясаш. Икки юзада эгилган мураккаб эгри чизиқли профилларни ясаш. Мураккаб деталларни разметка қилиш, мураккаб узелларни, деталларни ва буюмларни бичиш. Босим остида ишловчи мураккаб буюмларни, деталларни ва узелларни қалайлаш, қалайлаш учун ишлатиладиган қотишмаларни тайёрлаш. Валцовкаларни турли хил тўғрилаш, букиш ва валцовкалаш учун созлаш. Турли тизимдаги прессларни ва қайчили прессларни созлаш.

Билиши лозим: турли моделдаги асбоб-ускуналарнинг тузилишини; хизмат кўрсатилаётган асбоб-ускуналарни созлаш қоидаларини; мураккаб назорат-ўлчов мосламаларининг тузилишини, вазифасини ва уларни қўллаш қоидаларини; мураккаб разверткаларни бичиш ва тузиш қоидаларини ва уларни ҳисоблаб чиқишни; карбонли ва қотиштириб созланган пўлатларнинг, рангли металл ва қотишмаларнинг механик хусусиятларини; мураккаб деталларни ва узелларни улаш ва қалайлаш усулларини; турли хил қалайлаш учун ишлатиладиган

қотишмаларнинг вазифаларини ва рецептурасини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТУНУКАСОЗ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	1693
КМСК бўйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ута мураккаб деталларни, буюмларни ва металл узелларни, қувурларни ва бошқа тунука материалларни, турли хил кесим ва профилилар билан туташган кўп сонли шохобчаларни ясаш, таъмирлаш, монтаж қилиш ва урнатиш. Ҳар қандай қалинликка эга металл тунукадан ясалган цилиндрларни ва профилиларни, конуссимон буюмларни букиш. Катта ўлчамли сферик ва фигурали буюмларни ясаш. Оширилган босим шароитларида ишловчи буюмларни қалайлаш. Тайёрланган буюмларнинг ва узелларнинг зичлигини ва мустаҳкамлигини синаб куриш. Металл тунукалардан ва қувурлардан буюмлар тайёрлаш пайтида қўлланилаётган асбоб-ускуналарни созлаш ва майда таъмирлаш ишлари.

Билиши лозим: хизмат кўрсатилаётган станокларнинг конструкциясини ва аниқ ишлашини текшириб кўриш қоидаларини; тунукасозлик ишларини бажариш учун қўлланиладиган букиш мосламаларининг, андозаларнинг конструктив тузилишини; ҳар хил металл аралашмалари қотишмаси билан қалайлаш усулларини; турли хил улаш ишлари учун ишлатиладиган қотишмалар, флюслар ва ҳар хил аралашмаларнинг таркибини ҳамда тайёрлаш қоидаларини; геометрик шаклларнинг мураккаб развёрткаларини (ёйилган ҳолатини) ҳисоблаб чиқиш ва чизиш қоидаларини; зичлиги, мустаҳкамлиги бўйича, шу жумладан босим остида ҳам, турли синовларни ўтказиш қоидаларини; пайвандлаш, қоплаш ва улашнинг бошқа турлари учун техникавий шартларни; меҳнат

муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТЕМИРЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	3033
КМСК бўйича код	7221
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Кичик огирликдаги оддий деталларнинг ўлчамларига ва ишлов беришдаги припуск (қўйим) ларга риоя этган ҳолда қўлда болғалаш. Оддий конфигурацияга эга турли поковкаларни ва штампланган деталларни совуқ ва иссиқ ҳолатда чизмалари ва андозалари бўйича текшириб, платада, сондонда ва мосламада қўл билан тўғрилаш.

Билиши лозим: темирчилик ўчоғининг ва печининг тузилишини; металлларни темирчилик йўли билан лавандлаш асосларини; айрим турдаги деталларни болғалаб ясаш ва тўғрилаш пайтида металлларнинг хусусиятларини; турли рўсумдаги металлларни қиздириш тартибини; темирчилик асбобларининг вазифасини ва ишлатиш шароитларини; поковка учун припусклар (қўйимлар) тўғрисидаги асосий маълумотларни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажига талаб этилмайди.

ТЕМИРЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	3033
КМСК бўйича код	7221
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўртача мураккаб деталларининг юзасига тоза сайқал бериш ва ўлчамларига аниқ риюя этиш орқали эскизлар, андозалар ва намуналар бўйича қўлда болгалаб яшаш. Чизмалар ва андозалар бўйича қалинлиги 5 мм дан то 8 мм гача бўлган металл тунукадан турли конфигурацияга эга ўртача мураккаб буюмларни букиш, чўзиш, четини чиқариш ва кучириб ўтказиш. Чизмалар ва андозалар бўйича текшириб, металл тунукадан штампланган бўғизсиз деталларни совуқ ва иссиқ ҳолатда туғрилаш.

Билиши лозим: ҳаво пуфлагич қурилмаларининг тузилишини; асосий металлларнинг чукичланиш хусусиятларини; турли хил русумдаги пўлатдан, турли хил рессора тахталарини эгиш усулларини; темирчилик йўли билан пайвандлаш қоидалари ва усулларини, ишлов бериш ва болгалаш учун қўйимлар ўлчамларини; назорат-ўлчов асбобларининг вазифаларини ва қўлланиш шароитларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнтинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 1 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТЕМИРЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тарғиб рақами	3033
КМСК бўйича код	7221
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Чизмалар ва намуналар бўйича мураккаб деталларни қўлда болгалаб яшаш. Турли хил юзаларда деталларни эгиш ва болгалаб яшаш. Турли русумдаги пўлатдан деталларни болгалаб яшаш. Белгиланган ўлчамларга ва припускарга риюя этган ҳолда деталларга охирги сайқал бериш. Чизмалар, эскизлар ва андозалар бўйича 8 ммдан ортиқ то 12 мм гача бўлган темир тунукадан ва барча ўлчамдаги сортли металлдан мураккаб огир буюмларни букиш, туғрилаш,

бортларини чиқариш ва тушириш. Болғалаб чўкичлаш учун металлни қиздириш тартибини танлаш. Турли конфигурацияга эга штампланган буюмларни тўтрилаш.

Билиши лозим: темирчилик ўчоқларининг, печларнинг ва ҳаво қувурлари қурилмаларининг конструкцияларини; мураккаб деталларни болғалаб чўкичлашда бир жараёндан иккинчи жараёнга ўтиш кетма-кетлигини аниқлаш тартибини; рессора комплектларини йиғиш учун техникавий шартларни; поковкалардаги металл оғирлигини ҳисоблаб чиқиш усулларини; турли металлларнинг чўкичланиш хусусиятларини ва уларнинг чўкичлаш жараёнида ўзгаришини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТЕМИРЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	3033
КМСК бўйича код	7221
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юзаларига тоза сайқал бериш билан чизмалар ва намуналар бўйича ута мураккаб ва жуда муҳим деталларни қўл билан болғалаб ясаш, букиш ва тўтрилаш. 12 мм дан ортиқ қалинликка эга металл тунукадан булган йирик буюмларни эгиш, тўтрилаш ва болтларини чиқариш.

Билиши лозим: мураккаб темирчилик ишларини бажариш усулларини ва болғалаб ясашнинг мураккаб йўлларини, ишлов берилаётган металлларни қиздириш ва совитиш тартибларини; қиздириш тартибига қараб металл структурасининг ўзгаришини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

БҮЁҚЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	3159
КМСК буйича код	7133
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юзаларига турли буюқлар ва лаклар билан бир неча қатлам ва тусларда юқори сифатли буюқ бериш, юзаларни силлиқлаш, лаклаш, ялтиратиш билан сайқал бериш. Буюлган юзаларнинг кесилган томонларини юқорига қилиб қуйиш ва фляйцевка қилиш. Юзаларда трафаретлар буйича тўрт ва ундан ортиқ тус бериб расмлар тушириш. Юзаларни турли дарахт навларининг, мрамарнинг, тошларнинг мураккаб расмлари кўринишида ишлаш. Коллерларни мустақил равишда тузиш. Линолеум, поливинил, пенопласт, гул қоғозлар, пенопен ва бошқа материалларни ёпиштириш.

Билиши лозим: буюқчилик ишлари учун қўлланиладиган механизм ва мосламаларнинг тузилишини ва созлаш усулларини; юзаларни юқори сифатли пардозлаш буюқчилик ишларини бажариш усулларини, юзаларни турли хил дарахтлар, мрамарлар, тошларнинг мураккаб шакллари кўринишида пардозлаш жараёнини; юзаларни буюш ва уларни лаклашга оид техникавий шартларни ва талабларни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмади.

БҮЁҚЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	3159
КМСК буйича код	7133
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юзаларни турли хил буюқлар билан лаклаш, ялтиратиш, орнаментал ва куп рангли санъаткорона сайқал

бериш билан юқори сифатли бўяш. Юзаларни турли қимматбаҳо дарахтларнинг, тошларнинг, мрамрларнинг расмлари ва бошқа кўринишларда ишлаш. Буяладиган юзаларга ишлов берилгандан сунг совуқ ҳаво ёрдамида пуркаш усули билан юқори сифатли бўяш. Санъаткорона ёзувларни қайта тиклаш.

Билиши лозим: буюқчилик ишларини нафис ва орнаментал пардозлаш ва совуқ ҳаво ёрдамида пуркаб пардозлаш усулларини; юзаларни қимматбаҳо дарахт турлари шаклида ишлашни; турли хил бўяш материаллари ва санъаткорона бўяш ва пардоз бериш учун зарур таркибларнинг физик ва кимёвий хусусиятларини; юзаларни занглашга қарши, анод ва катодни ҳимоялаш талабларини, ишлов беришнинг ҳимоя чизмаларини; санъаткорона ёзувларни қайта тиклаш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

БУЁҚЧИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	3159
КМСК бўйича код	7133
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

6-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Янги буюқ моддалари ва сантехникавий материалларни жорий этиш пайтида буюмларни ва юзаларни тажриба сифатида бўяб ва пардозлаб кўриш. Санъаткорона ёзувларни ва расмларни қайта тиклаш. Ичкаридаги биноларнинг юзаларига манзарали кўринишда лак бериш ва сайқал бериш; аппаратлар ёрдамида қалинлашиб кетмайдиган термопластик буюқларни бериш; махсус схема бўйича қалинлашиб кетмайдиган буюқларни бузилишдан сақлаб қоладиган буюқларни топиб ишлатиш. Расмлар ва эскизлар бўйича қул билан нақшлар чизиш.

Билиши лозим: буюмларни ва юзаларни тажриба сифатида бўяш ва пардоз беришга қўйиладиган талабларни ва уларни бажариш усулларини; лак-буюқ материалларини пуркаб бериш қурилмаларининг ва термопластик буюқларни бериш

учун қўлланиладиган аппаратларнинг тузилишини ва солаш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

МОТОРИСТ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	4032
КМСК бўйича код	8311
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Компрессор ва ёрдамчи қурилмаларни ишга туширади ва тўхтатади. Шовқин, тақиллаш ва бошқа аломатлар бўйича компрессор ишлашидаги носозликларни аниқлайди; ёнгина қарши ишлатиладиган асбоб-ускуналарни жорий таъмирлаш ишларини бажаради ва профилактик ишларни амалга оширади. Назорат-ўлчов асбобларининг кўрсаткичларини назорат қилиб туради.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган компрессор қурилмаларининг тузилишини ва ишлаш принципини; фалокат ҳолатидаги йуриқнома талабларини; назорат-ўлчов асбобларининг вазифаларини ва ўрнатилган жойларини; чилангарлик ишларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажы талаб этилмайди.

ДУРАДГОР

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	5391
КМСК бўйича код	7124
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Турли хил шаклда мураккаб андозаларни, шитларни, эгри чизиқли шаклдаги қолипларни

(опалубкаларни) ва қолиплар элементларини тайёрлайди, деворларнинг ва ходалар, пластиналар ҳамда чорқирра ёғоч тўсинларнинг кесишган жойларини кесиб, чопиб тугирлайди. Девордаги эшик ва дераза ўринларини безайди, ёғоч ёндор ҳошиялар элементларини тайёрлайди, тўсинлар, ҳавозалар ва устунлардаги ҳалқасимон безакларни алмаштиради, деворларни қисқич мосламалар билан мустаҳкамлайди; мураккаб тешиб ўрнатишлар ва болтлар билан турли тизимдаги ҳавозаларни, оғир ҳавозаларни, эстакадаларни ва 12 м гача бўлган тахта супаларни йиғади ва ўрнатади.

Билиши лозим: мураккаб иншоотлар боғламаларининг (кашакларини) конструкциясини; мураккаб андозаларни қўллаш усулларини; барча дурадгорлик ишларининг технологик жараёнини; барча ёғоч материалларининг сифати, нави ва турини; иш қуроллари ва ўлчов асбобларини қўллаш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ДУРАДГОР

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	5391
КМСК бўйича код	7124
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Турли хил навли материалларнинг сифатини аниқлайди, мураккаб чизмаларни ўқийди ва улар бўйича ишлайди; материалларга белги қўйиб чиқади; сферик ва кўчма қолипларни ўрнатиш бўйича ишларни бажаради; оғир ёғоч тахталарини, эстакадаларни ва супаларни йиғади ва ўрнатади, металл стерженли фермаларни (шпонкали панжарасимон, олд тарафдаги узун қаваклардаги ва бошқаларни) йиғади ва монтаж қилади; махсус мураккаб андозаларни тайёрлайди.

Билиши лозим: ишлаб чиқаришдаги қурилиш-дурадгорлик ишларининг технологик жараёнини; ёғоч материалларнинг турлари, навлари ва сифатини; мураккаб иншоотларни бир-

лаштириш конструкцияларини; станокларга қараб туришни; турли иш қуроллари ва ўлчов асбобларини, меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

АРРАГА ТИШ ЧИҚАРУВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	4247
КМСК буйича код	7224
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Асбоб-ускуналарни ва иш қуролларини ишлаш учун тайёрлайди. Арра дискининг бутун айланаси буйича аррага тиш чиқарувчи станокда ишдан чиққан ва анчагина шикастланган тишларни кертиб чиқаради. Пуансон чиқадиган томондан рахини олиб ташлайди. Арра дискининг тўғри чизиqli эканини уларнинг андоза тирқишидан ўтказиб кўриш йўли билан текшириб кўради.

Билиши лозим: арра тишини кертитиш асбоб-ускуналарининг ишлаш принципини ва созлаш қоидаларини; арра тутқичларга дискларни жойлаштириш усуллари ва йуларини; арраларни ишлатиш ва алмаштириш муддатларини. Арраларнинг диаметрини, тишлари сонини ва қиялик бурчагини, қилинган кертиклар тўғрилигини ўлчаш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажига талаб этилмайди.

АРРА ЧАРХЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	7173
КМСК буйича код	7224
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Махсус чархлаш асбоб-ускуналарни чархлаш жараёнига тайёрлайди. Арра цилиндрига арралар тўпламини йигади, йигилганликнинг тўғрилигини текширади, ундан сўнг уларни кўп шпинделли автоматлар билан чархлайди. Арра тишларининг профиллари ва қиялиги тўғрилигини давлат стандартларига ва техникавий шартларга мувофиқ махсус ўлчов асбоблари билан текшириб кўради ва уларни ишлатиш учун топширади.

Билиши лозим: асбоб-ускуналарнинг ишлаш принципини, жинларнинг аррала цилиндридаги ва линтерларнинг аррала барабанидаги арралар сонини. Шарошкаларнинг тўғри жойлаштирилганини ва уларни суриш йўналишлари тўғрилигини. Шарошкаларни алмаштириш усуларини ва арралар орасидаги тороқларнинг жойлаштирилишини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, саноат санитарияси қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

АРРА ТЕКИСЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7562
КМСК бўйича код	7224
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Янги тишларни оралаб кесиб утилгандан ва кертиб ўтилгандан кейин гадир-будурларни йўқ қилиш ҳамда четларини профиллар ва тишларнинг ботиқ ерлари бўйича текислаш учун арраларни қум ваннасида силлиқлайди.

Билиши лозим: асбоб-ускуналарнинг ишлаш принципини, ванналарни тўлдириш учун зарур компонентларнинг тавсифномасини ва силлиқлаш вақтининг узунлигини; арраларни силлиқлангандан сўнг тозалаш усуллари ва йўлларини; сифатни назорат қилиш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши химоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайд.

АСБОБСОЗ-ЧИЛАНГАР

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	6629
КМСК буйича код	7222
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Деталларга 4-6 синфдаги аниқлик бўйича чилангарлик ишлови бериш; оддий мосламаларни, кесиш ва улчаш асбобларини йиғиш ва таъмирлаш. Оддий асбоблар ва мосламаларнинг деталларини тоблаш, қиздириб сифатини ўзгартириш, тобланган пўлатнинг мўртлигини йўқотиш учун унга термик ишлов бериш. Тобланмаган андозаларни, скобаларни, тиқинларни (пробкаларни) тайёрлаш ва уларни меъёрига етказиш. Калибрлари бўйича текшириб, метчиклар, плашкалар билан кертиклар (резбалар) кесиш. Ўзидан юқорироқ малакага эга асбобсоз чилангар бошчилиги остида технологик қуроллар ва андозаларни қўлаб ўртача мураккабликка эга мосламаларни тайёрлаш ва уларга чилангарлик ишлов бериш.

Билиши лозим: чилангарлик ишларини бажариш технологиясини; оддий чилангарлик ва назорат-ўлчов асбобларининг ва мосламаларининг тузилишини ва уларни қўллаш қоидаларини; металллар технологияси, қўйимлар ва ўтиришлар (допуска ва посадкалар), аниқлик синфи ва ишлов бериш софлиги тўғрисидаги асосий маълумотларни ҳамда уларнинг чизмалардаги белгиларини; ўртача мураккабликка эга чизмаларни ўқишни; оддий пармалаш станогини ва электр дрелларнинг ишлаш принципини ҳамда уларни бошқариш қоидаларини; кесиш асбобларини чархлаш қоидаларини ва уларни меъёрига етказишни; металлга термик ишлов бериш пайтида деформацияга учрашини ҳисобга олган ҳолда деталларга кейинги ишлов беришда қўйимларни белгилаш қоидаларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

АСБОБСОЗ-ЧИЛАНГАР

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	6929
КМСК буйича код	7222
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўртача мураккабликка эга турли чизиқли ва жимжимадор асбобларни ва мосламаларни ясаш ва таъмирлаш. Махсус асбоблар ва технологик қуролларни ҳамда андозаларни қўлаб мураккаб ва аниқ асбоблар ҳамда мосламаларни тайёрлаш. Турли хил конфигурациядаги деталларга чилангарлик ишлови бериш. Универсал қуролларни қўлаб 3-4 класс аниқлик буйича белгилар қўйиб чиқиш. Чизмалар буйича жимжимадор деталларни белгилаб ва чизиб чиқиш. Деталларга термик ишлов бериш билан бирга уларнинг қаттиқлигини текшириб кўриш асбобларни меъёрига етказиш ва тайёрланган деталларни тўғрилаш. Ўздан юқорироқ малакага эга асбобсоз чилангар билан биргаликда мураккаб асбобларни ва мосламаларни тайёрлаш.

Билиши лозим: оддий геометрик нисбатларни ва техникавий чизиш асосларини; қўлланиладиган металлга ишлов берувчи, аралаб тилувчи ва меъёрига етказувчи станокларнинг тузилишини; меъёрига етказувчи материалларни (пасталарни) қўллаш қоидаларини, турли хил русумдаги асбобсозлик ва конструкцион пулатларнинг хусусиятларини; назорат-ўлчов асбобларининг тузилишини ва қўллаш қоидаларини; турли хил русумдаги асбобсозлик ва конструкцион пулатларга термик ишлов бериш усулларини; асбобларнинг ва назорат аппаратларининг тузилишини ва уларни қўллаш қоидаларини; деталлар ҳароратининг ўлчаш аниқлигига таъсирини; турли хил материаллардан ясалган деталларга термик ишлов бериш усулларини; қўйимлар ва ўтиришлар, аниқлик классификацияси ва ишлов беришнинг софлигини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

АСБОВСОЗ-ЧИЛАНГАР

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	6629
КМСК буйича код	7222
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Йирик, мураккаб ва масъулиятли аниқ асбобларни ва мосламаларни (махсус бўлувчи қопқоқларни, пайвандлаш ускуналарни, ўлчов мосламаларни ва бошқаларни), 1-2-синф аниқлик буйича ишлов беришни талаб қиладиган, кўп миқдорда ўзаро бир-бири билан боғланган андозаларни тайёрлаш, ростлаш ва таъмирлаш. 1-синф аниқлик ва юзалари 0-13-синфдаги софликка эга жимжимадор шаклли деталларни меъёрига етказиш, ишқалаб мослаш, силлиқлаш ва тайёрлаш. Мосламаларни ишлаб турган шароитларида текшириб кўриш.

Вилиши лозим: мураккаб ва махсус нормалаштирилган асбобларнинг ва чилангарлик мосламаларининг конструктив хусусиятларини; мураккаб асбоблар, деталлар ва узелларни тайёрлаш пайтида зарур бўладиган барча турдаги ҳисоблаш ишларини ва геометрик чизмаларни чизишни; аниқ назорат асбобларига ва ишлатиладиган материалларга термик ишлов бериш усулларини; қароратнинг ўлчаш кўрсаткичларига таъсирини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

АСБОВСОЗ-ЧИЛАНГАР

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	6629
КМСК буйича код	7222
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

6-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўта аниқ муҳим ва мураккаб мосламаларни, асбобларни, иш қуролларини ва тажриба

аппаратларини йиғиш, меъёрига етказиш ва пухта пардозлаш; ўта мураккаб, аниқ ва муҳим лекалоларнинг юзаларини турли проекцияларда жойлаштириш билан бирга ўлчамларини 1-синф аниқлик бўйича ҳамда 12-14-синфлар бўйича ишлов бериш софлигида тайёрлаш; ҳар қандай мураккаб деталларни белгилаб чиқиш ва чизиб битириш; оптик асбобларни, мосламаларни ва ўртача мураккабликка эга назорат ўлчов асбобларини ростлаш.

Билиши лозим: мураккаб ва махсус нормаллаштирилган асбобларнинг ва чилангарлик мосламаларининг конструктив хусусиятларини; мураккаб асбоблар, деталлар ва узелларни тайёрлаш пайтида зарур бўладиган барча турдаги ҳисоблаш ишларини ва геометрик чизмаларни чизишини; аниқ назорат асбобларига ва ишлатиладиган материалларга термик ишлов бериш усулларини; ҳароратнинг ўлчаш кўрсаткичларига таъсирини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрлари.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТЕХНОЛОГИК УСКУНАЛАР ЧИЛАНГАРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6613
КМСК бўйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Мураккаб асбоб-ускуналарни, машина агрегатларини, кучланиш қурилмаларини капитал таъмирлаш, йиғиш, созлаш, монтаж қилиш. Асбоб-ускуналарни ва уларнинг узелларини таъмирлаш бўйича мураккаб, муҳим ва аниқ чилангарлик ишларини бажариш ҳамда асбоб-ускуналарни таъмирлашдан сўнг топшириш. Асбоб-ускуналарни йиғиш ва монтаж қилиш учун оддий мосламалар тайёрлаш. Таъмирлаш учун нуқсонлар рўйхатини тузиш.

Билиши лозим: таъмирланадиган асбоб-ускуналарнинг, машиналарнинг, кучланиш қурилмаларини ва бошқаларнинг

тузилишини; таъмирланадиган асбоб-ускуналарни синаб кўриш, ростлаш ва қабул қилиш учун техникавий шартларни; мураккаб назорат-ўлчов асбобларининг вазифасини ва ишлатиш қоидаларини; универсал ва махсус мосламаларнинг конструкциясини; мураккаб бўлмаган турли хил деталларни белгилаб чиқиш ва уларга ишлов бериш усулларини; нуқсонларни аниқлаш ва бартараф этишни; қўйимлар ва утиришлар, аниқлик синфлари ва ишлов бериш софлиги тизимини; асбоб-ускуналарни режа бўйича жорий таъмирлашнинг асосий қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТЕХНОЛОГИК УСКУНАЛАР ЧИЛАНГАРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6613
КМСК бўйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўта мураккаб асбоб-ускуналарни, машиналарни ва агрегатларни капитал ва ўрта таъмирлаш ишлари. Деталларга ва узелларга 1-2-синф аниқлиги бўйича чилангарлик ишлови бериш. Таъмирланган асбоб-ускуналарни монтаж қилиш, синаб кўриш, ростлаш ва топшириш.

Билиши лозим: таъмирланадиган асбоб-ускуналарнинг конструкцияси жиҳатидан тузилишини ва вазифасини; техникавий шартларга мувофиқ ҳолда асбоб-ускуналарнинг аниқлигини, қувватини ва тўғри ўрнатилганини синаб кўриш қоидаларини, шунингдек машинани статик ва динамик ҳолатда мувозанат сақлашини; асбоб-ускуналарни таъмирлашга оид техникавий шартларни; асбоб-ускуналарни таъмирлаш, йиғиш ва монтаж қилиш технологик кетма-кетлигини;

мураккаб белги қўйиб чиқиш пайтида геометрик чизмалар тузишни; деталларнинг муддатидан илгари ейилиб кетиши ва фалокатлар рўй бериши сабабларини аниқлаш усулларини; ейилиб кетган деталларни тиклаш ва мустаҳкам қилиш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб

чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТЕХНОЛОГИК УСКУНАЛАР ЧИЛАНГАРИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6613
КМСК бўйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат курсатиш ходими

6-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўта мураккаб йирик габаритли ноёб асбоб-ускуналарни ва мураккаб агрегатларга эга барча турдаги ишлов бериш автоматик линияларини капитал таъмирлаш ва ўрта таъмирлашдан чиқариш. Ўта мураккаб ва муҳим узелларни, механизмларни ва деталларни тиклаш ва алмаштириш. Асбоб-ускуналарни ишлатиш пайтида ва таъмирлаш жараёнида текшириб чиқиш пайтида нуқсонларни аниқлаш ва бартараф этиш. Таъмирлаб бўлинган асбоб-ускуналарнинг ишлаш аниқлигини ва иш унумдорлигини текшириш, синаб кўриш ва топшириш.

Билиши лозим: таъмирланаётган ўта мураккаб асбоб-ускуналарнинг конструктив хусусиятларини, тузилишини ва кинематик чизмаларини; таъмирланган асбоб-ускуналарнинг таъмирлаш, йигиш ва монтаж қилиш усулларини, аниқлигини текшириш ва синаб кўриш усулларини; ўта мураккаб ва муҳим деталлар ва узелларни қайта тиклаш усулларини; ишлаб турган деталларга: узелларга, асбоб-ускуналарнинг механизмларига тушадиган юкнинг йўл қўйиб бўладиган чегараларини ва бузилишларни, фалокатларнинг олдини олиш профилактик чораларини; ўта мураккаб, йирик ўлчамли, ноёб ва презентцион асбоб-ускуналарни таъмирлашга, синаб кўришга ва топширишга оид техникавий шартларни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши, ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ИССИҚЛИК ГЕНЕРАТОРЛАРИНИ ТАЪМИРЛОВЧИ ЧИЛАНГАР

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	6617
КМСК буйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Уртача мураккабликка эга ёқилги ва вентиляция тизимларини майда таъмирлаш ишлари ва ростлаш. Ёқилги аппаратлари тизимидаги бузилишларни аниқлаш ва бартараф этиш. Ёқилги тўлиқ ёниши учун ёнувчи аралашма концентрациясига эришиш мақсадида ёқилги ва ҳаво беришни ростлаб туриш. Назорат ўлчов асбобларининг ишлашини назорат қилиш, уларнинг профилактикасини амалга ошириш ва майда таъмирлаш ишларини амалга ошириш.

Билиши лозим: ўтхона булимининг ёқилги-вентиляция тизими ишлаши принципининг асосларини; печларнинг ва вентиляция тизимларининг тузилишини; ёқилги ҳаво аралашмасининг концентрациясини; ҳаво оқимининг босимини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Мадака талаблари. Урта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ИССИҚЛИК ГЕНЕРАТОРЛАРИНИ ТАЪМИРЛОВЧИ ЧИЛАНГАР

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	6617
КМСК буйича код	7233
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ёқилги-вентиляция тизимларини қисмларга ажратиш, таъмирлаш, йиғиш ва ростлаш. Ўтхона агрегатларини, ҳаво берувчи вентиляторларни ва ёқилги берувчи форсункалар бузилишининг оддини олиш чораларини

кўриш ва уларни таъмирлаш. Таъмирлангандан кейин синаб кўриш. Ёқилги аппаратларининг мураккаб нуқсонларини аниқлаш ва бартараф этиш.

Билиши лозим: ўтхона агрегатларининг ва ҳаво вентиляцияси тизимининг тузилишини, таъмирлаш тизимини ва узеллар ҳамда деталларнинг ишлашини; ёниш жараёни асосларини; ҳаво ва сув беришни тарировкалаш технологиясини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЭЛЕКТРИК-ЧИЛАНГАР

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6660
КМСК бўйича код	7241
Ходимлар тоифаси	Хизмат курсатиш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ўртача мураккабликка эга узелларни ва аппаратларни, электр ёритиш аппаратларини қисмларга ажратиш, таъмирлаш ва йиғиш. Электр машиналари, аппаратлари ва асбобларининг деталь ва узелларини чизмалар бўйича (ўртача мураккабликка эга) бир-бирига улаш. Электр симлари ва кабелларини оқартириш, қалайлаш, изоляция қилиш, ётқизиш ва улаш.

Билиши лозим: хизмат курсатиладиган ўзгармас ва ўзгарувчан ток билан ишлайдиган электр машиналарнинг тузилишини ва ишлаш принципини; электр монтаж чизмаларини ва ўртача мураккабликка эга ишга солиш-ростлаш аппаратларини; электр двигателларнинг чўткали механизмларини сошлаш усулларини; ишлов берилаётган материалларнинг асосий хусусиятларини; универсал ва махсус мосламаларнинг, монтаж қилиш қуролларининг ва ўртача мураккабликка эга назорат-улчов асбобларининг тузилишини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЭЛЕКТРИК-ЧИЛАНГАР

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	6660
КМСК буйича код	7241
Ходимлар тоифаси	Хизмат курсатиш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Электр машиналари, асбоблари ва аппаратларининг мураккаб деталларини таранг ва сирганувчан тушириш шароитларида қисмларга ажратиш, таъмирлаш ва йигиш. Мураккаб чизмалар буйича электр машиналари, асбоблари ва аппаратларининг деталь ва узелларини улаш. Электр кучига эга қурилмаларни ерга туташтириш ва нул фазасига улаш. Таъмирланган электр машиналари, асбоблари ва аппаратларини синаб қуриш. Нуқсонлар рўйхатини тузиш.

Билиши лозим: мураккаб электр машиналари, асбоблари ва аппаратларининг тузилишини ва вазифасини; деталлар ва узелларни улашнинг мураккаб электр монтаж чизмаларини; таъмирланган электр машиналари, асбоблари ва аппаратларини синаб қуриш учун зарур техникавий шартларни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЭЛЕКТРИК-ЧИЛАНГАР

ХАА ва ИКК буйича тартиб рақами	6660
КМСК буйича код	7241
Ходимлар тоифаси	Хизмат курсатиш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Электр машиналари, асбоблари ва аппаратларининг ўта мураккаб деталларини ва узелларини барча ўчириш шароитларида қисмларга ажратиш, таъмирлаш ва йигиш. Ўта мураккаб монтаж схемаларини тайёрлаш.

Электр машиналари, аппаратлари ва асбобларининг йигилган узелларини ростлаш ва синаб кўриш.

Билиши лозим: Ута мураккаб электр машиналари, аппаратлари ва асбобларининг узеллари ва гуруҳларининг вазифасини, тузилишини ҳамда бир-бири билан ўзаро ҳаракатланиб ишлашини; деталлар ва узеллар уланишининг ута мураккаб электр монтаж чизмаларини; таъмирланган узелларни йигиш ва синаб кўриш учун зарур техникавий шартларни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТОКАР

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7152
КМСК бўйича код	7223
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Оддий чизмалар ва намуналар, IV ва V синф аниқлигидаги эскизлар бўйича токарлик ишларини бажаради; оддий кертикларни метчиклар, плашкалар билан кесиш; йуриқнома карталари бўйича кесиш тартибини белгилайди; оддий конструкцияга эга кескичларни чархлайди; оддий чизмаларни ўқийди; жуда оддий кертикларни очиш пайтида шестерняларни танлаб олиш учун жадвалдан фойдаланади.

Билиши лозим: токарлик дастгоҳи асосий механизмларининг бир-бири билан ўзаро ҳаракатланишини ўз дастгоҳини бошқариш ва унга хизмат кўрсатиш қоидаларини; оддий, универсал мосламаларнинг, кесувчи ва назорат-ўлчов асбобларининг вазифасини ва қўллаш усулларини; оддий ва кесувчи асбобларни чархлаш бурчагини; қаттиқ қотишмалардан тайёрланган кескичлар билан ишлашнинг ўзига хос хусусиятларини; дастгоҳнинг айланиш тезлигини ва сурилишини; ишлов бериладиган материалларнинг тоблашгача ва тоблашдан

кейинги асосий хусусиятларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

ТОКАР

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7152
КМСК бўйича код	7223
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. III синф аниқлик билан чизмалар, эскизлар ва намуналар бўйича содда деталларга ишлов беради; ўртача мураккабликка эга чизмаларни ўқиш; ўртача мураккабликка эга деталларни кесиш пайтида бир ўлчамга утиш тартибини мустақил белгилайди; оддий конфигурацияга эга кескичларни қайрайди; оддий кертикларни очади; ўртача мураккабликка эга назорат-ўлчов асбоблари ва мосламаларидан фойдаланади.

Билиши лозим: муайян типдаги токарлик станокларининг тузилишини, уларни бошқариш ва уларни ишлатиш қоидаларини; кўпроқ ишлатиладиган асбобларнинг ва мосламаларнинг вазифасини ҳамда қўллаш усулларини, шунингдек улар билан муносабатда бўлиш қоидаларини; асбобларни қайрашнинг асосий бурчакларини; қаттиқ қотишмалардан ясалган кесиш асбобларини қўллашнинг ўзига хос хусусиятларини; конусларга ишлов бериш усулларини; бажариладиган ишлардаги нуқсонларнинг сабабларини, унинг олдини олиш ва бартараф этиш чораларини; совитувчи суюқликларни қўллаш қоидаларини; меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТОКАР

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	7152
КМСК буйича код	7223
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. II ва III синф аниқлиги билан чизмалар, эскизлар ва намуналар буйича ўртача мураккабликка эга деталларга ишлов беради; кертикларни очиш учун шестернялар танлаб олиш ва кертикларни очади (аниқ учбурчакли, бир айланиб кирувчи, тўтри бурчакли ва трапецияга ўхшаш); конуссимон юзаларга ишлов бериш учун қияликларни ҳисоблаб чиқади; мустақил равишда ёки йуриқнома карталар буйича ўтиш тартиби ва кесишнинг энг унумли тежамкор тартибини, ҳаракатланиш, кесиш чуқурлиги, айланиш миқдори ва кесиш тезлигини мустақил белгилайди; кесувчи асбобларни қайраш ва ўрнига солиш, штангенциркул, микрометр, бурчак ўлчагич, чекки нормал калибрлар ва бошқа мосламалар (турли-туман гардишлар, пасангилар, бортштангалар, расточка қиладиган каллақлар, қанотсимон суппортлар ва конуссимон чархлаш учун мосламалар)дан фойдаланади; ўртача мураккабликка эга чизмаларни ўқийди; деталларни станокда тўтрилаб чиқади; тайёрланган детални чизмалар буйича текшириб чиқади.

Билиши лозим: токарлик-винт кесиш, карусел станокларнинг тузилишини, уларни ишлатиш ва уларга хизмат кўрсатиш қоидаларини; асосий металлларнинг технологик хусусиятларини ва кесиш тартибини танлашнинг оддий қоидаларини; кесиш назарияси асосларини ва кесувчи асбобларнинг геометриясини; қаттиқ қотишмалардан ясалган кескичлар билан ишлашнинг ўзига хос хусусиятларини; кесувчи асбобларнинг чархлаш бурчакларини; деталларни маҳкамлашнинг турли усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТОКАР

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7152
КМСК бўйича код	7223
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Бир неча юзаларда турли хил мосламалар ёрдамида ўрнини алмаштиришни ва мураккаб мустаҳкамлашни ва аниқ солиштириб кўришни талаб этадиган мураккаб деталларга ва куп сонли ўтиш жойларига эга деталларга II синф аниқлик бўйича токарлик ишлови беради. Шаклдор юзаларни ва ишлов бериш ҳамда ўлчаш учун қийин жойларга эга эгри чизиқли цилиндрлик юзалар билан туташган юзаларни эгловлаб текислайди. Узун валларга ва винтларга люнетларни қўллаб токарлик ишлови беради, турли-туман профилга ва қадамга эга куп кириб-чиқишли резбаларни кесади. Чернякларнинг профилини 8-9 даражали аниқлик билан охирги бор кесади. Янги ва ишлаб едирилган мураккаб валларнинг бўйинларини силлиқлаш билан уларга токарлик ишловини беради.

Билиши лозим: турли-туман конструкциядаги токарлик станокларининг, универсал ва махсус мосламаларнинг конструктив жиҳатдан ўзига хослигини ва уларнинг аниқлигини текшириш қоидаларини; деталларни ўрнатиш ва солиштириб кўриш қоидаларини; турли хил кесиш асбобларининг геометриясини, термик ҳолда ишлов бериш, қайраш ва меъёрига етказиш қоидаларини; мураккаб профилларни калибрлашнинг асосий принципларини; мураккаб назорат-ўлчов асбоблари ва иш қуролларини тўғрилаш ҳамда ростлаш қоидаларини; маълумотномалар ва станокнинг паспорти бўйича кесиш тартибини белгилаш қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши химоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ФРЕЗЕРЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	7402
КМСК буйича код	7223
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Нормал кесиш асбоблари ва мосламаларини қўлаб, горизонтал ва вертикал фрезерлик станокларида мураккаб деталларни ва асбобларни 3-синф аниқлик билан фрезерлаш. Мураккаб бўлмаган йирик деталларга 3-синф аниқлиги билан ишлов бериб фрезерлаш. Турли конфигурациялар ва туташиларнинг, бир айланиб кирувчи вертикаларнинг ва спиралларнинг ташқи ва ички сатҳларини ва юзаларини фрезерлаш. Шестернялар тишларини фрезерлаш учун ҳисобларни бажариш. Деталларни турли мосламаларда 2 текисликда аниқ тўғрилаш билан ўрнатиш.

Билиши лозим: универсал, горизонтал, вертикал, нусха кўчириш ва бўйлама-фрезерлик станокларининг тузилишини ва кинематик чизмаларини, уларнинг аниқлигини синаб кўриш қоидаларини; универсал ва махсус мосламаларнинг конструкция жиҳатидан ўзига хослигини ва уларни қўллаш қоидаларини; мураккаб назорат ўлчов асбобларининг ва иш қуролларининг тузилишини; фрезерларнинг геометриясини ва қайраш ҳамда ўрнатиш қоидаларини; қўйимлар ва ўтиришлар тизимини, аниқлик синфларини ва ишлов беришнинг нуқсонсизлигини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ФРЕЗЕРЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	7402
КМСК буйича код	7223
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Турли-туман конструкциядаги фрезерлик станокларида бир неча текисликларда турли хил усул билан мустаҳкамлаш ва аниқ солиштириб кўришини талаб этувчи мураккаб муҳим деталларни ва асбобларни 2-синф аниқлик билан фрезерлаш. Барча зарур ҳисоблаш ишларини бажарган ҳолда универсал тақсимлагич каллақларда турли-туман кертиклар ва спиралларни кесиш. Универсал асбоб-ускуналарда йирик габаритли деталларни фрезерлаш. Шестернялар тишларини ва тишли рейкаларни 8-даражали аниқлик билан фрезерлаш.

Билиши лозим: турли типдаги ва турли конструкцияга эга фрезерлик станокларининг, универсал ва махсус мосламаларнинг конструкция жиҳатидан ўзига хос хусусиятларини ва аниқлигини текшириш қоидаларини; деталларни ўрнатиш ва солиштириб кўриш усулларини; гиддираклар тишларини, турли профиддаги шестерняларни, кўп айланиб кирувчи фрезерларни, винтларни ва спиралларни фрезерлаш пайтида алмаштириладиган шестерняларни танлаш учун ҳисоблаш ишларини; фрезерларнинг геометриясини, термик ишлов бериш қоидаларини; қайрашни ва меъёрига етказишни; металл кесиш назариясининг асосларини; мураккаб назорат-ўлчов асбоблари ва иш қуроолларини созлаш ва ростлаш қоидаларини; маълумотномалар ва станокнинг паспорти бўйича кесиш тартибини белгилаш қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ТРАКТОРЧИ

(Хомашё, тайёр маҳсулотлар ва бошқа юкларни ташиш бўйича)

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7189
КМСК бўйича код	8331
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Суюқ ёқилги билан ишловчи тракторларни бошқаради; хомашёни ва турли юкларни тирков мосламалари (аравалари) ва қурилмаларидан фойдаланган ҳолда ташийди. Ташилаётган хомашё ва юкларни ортиш ҳамда туширишни кўздан кечириб туради. Тракторга ёқилги қуйиш ҳамда тракторни ва барча тирков мосламаларини мойлаш ишларини бажаради. Тракторнинг ишлашидаги носозликларни аниқлайди ва бартараф этади. Хизмат кўрсатиладиган тракторни ва тирков мосламаларини жорий таъмирлаш ва барча бошқа хил таъмирлаш ишларида қатнашади.

Билиши лозим: хизмат кўрсатиладиган тракторнинг тузилишини ва ишлаш принципларини; йўл ҳаракати қоидаларини; хомашё ва бошқа юкларни ортиш, тахлаш ва тушириш қоидаларини; тирков қурилмалари ва мосламалари билан ишлаш қоидаларини; тракторнинг ишлашидаги нуқсонларни аниқлаш ва бартараф этиш усулларини; хизмат кўрсатиладиган двигателнинг қувватини ва тирков мосламаларига ортиладиган юк миқдорининг чегарасини; ташиладиган хомашё ва юклар учун қабул қилиш-топшириш ҳужжатларини расмийлаштириш тартибини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби буйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЁРДАМЧИ ИШЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	5444
КМСК буйича код	9141
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Эҳтиёткорликни талаб этадиган юкларни (шишалар, суюқлик солинган бутилкалар, ёнгиндан хавфли моддалар, заҳарловчи моддалар ва ш.к.) ҳамда чангсимон материаллар (қопланмаган цемент, майдаланган оҳак, гипс ва ш.к.)ни қўл билан аравачаларга (вагонеткаларга) ортиш, тушириш

ва силжитиш ҳамда тахлаш ишларини бажаради. Барча юкларни замбилгалтаклар ёрдамида, шунингдек араваларда ташийди.

Билиши лозим: эҳтиёткорликни талаб этадиган юкларни ва чангсимон материалларни ортиш, тушириш, силжитиш ва жойлаш усулларини; қабул қилиш, топшириш ва илова қилинадиган ҳужжатларни расмийлаштириш тартибини; юкларни хилларга ажратиш тартибини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта умумий маълумот. Иш стажи талаб этилмайди.

СУВОҚЧИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7603
КМСК бўйича код	7133
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юзаларни суваб чиқишда ва уларнинг тукилган сувоқларини таъмирлашда мураккаб ишларни бажаради. Техникавий шартларга мувофиқ мутаносибликка риоя этган ҳолда, суваш ишларини бажариш учун турлитуман қоришмаларни тайёрлайди. Асбобларнинг ҳолати меъёридалигини назорат қилиб туради. Сувоқ беришнинг тўғрилигини текшириб туради.

Билиши лозим: юқори даражада сифатли сувоқ ишларини бажариш усулларини; турли хил суваш ишлари технологиясини ва қоришма тайёрлаш усулларини; юқори сифатли манзарали ва олд томонларнинг сувоқларини бажаришни; олд томоннинг ташқи ва ички юзаларини белгилаб чиқиш ва бўлақларга бўлиш намуналарини; бўртма рахлар учун зарур андозаларни тайёрлашни ва уларнинг тузилишини. Махсус хизматни бажариш учун мўлжалланган сувоқлар (гидроизоляция, газоизоляция, товушларни ютувчи, иссиққа чидамли ва бошқалар)ни бажариш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 1 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

СУВОҚЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7603
КМСК бўйича код	7133
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

6-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Юзаларни суваб чиқиш ва уларнинг тўкилиб тушган сувоқларини таъмирлаш пайтида ўта мураккаб ишларни бажаради.

Билиши лозим: ўта мураккаб юзаларни суваш учун белгилаш усулларини ва йўлларини; санъаткорона сувоқларни бажариш йўлларини ва усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7773
КМСК бўйича код	7212
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

4-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пайвандлаш чокининг барча фазовий қопламаларда қўл билан электр ёйи ва газэлектр ёрдамида углеродли ва конструкцион пўлатлардан, рангли металллар ва қотишмалардан аппаратларни, узелларни, конструкцияларни ва трубопроводларни пайвандлаш. Чўндан ясалган конструкцияларни пайвандлаш. Машиналар, механизм ва конструкциялар деталларининг нуқсонларини металл қуйиб тўлдириш. Деталлар, узеллар ва мураккаб асбобларни эритиб қуйиш. Пайвандланган мураккаб металл конструкцияларининг чизмаларини ўқиш.

Билиши лозим: турли хил электр пайвандлаш аппаратларининг тузилишини; узгарувчан ва узгармас ток билан пайвандлаш ҳамда электр ёйи билан кесишнинг узига хос хусусиятларини; бажариладиган иш доирасида электр техникасининг асосий қонунларини; пайвандланган чокларни синаб кўриш усулларини; пайвандланган чоклардаги нуқсонларнинг турларини ҳамда уларнинг олдини олиш ва бартараф этиш усулларини; асбоблар ёрдамида пайвандлаш тартибини танлаш принципларини; электродларнинг марка ва типларини; пайвандланадиган металлларнинг механик хоссаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинага қарши химоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7773
КМСК бўйича код	7212
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

5-разрядли

Ишларнинг таъсифномаси. Турли хил пўлатлар, рангли металллар ва қотишмалардан ясалган муҳим аппаратларни, конструкциялар узелларини ва трубопроводларни электр ёйи ва газэлектр ёрдамида қўл билан пайвандлаш. Огир шароитларда ишловчи муҳим мураккаб қурилиш ва технологик конструкцияларни электр ёйи ва газ электр ёрдамида қўл билан пайвандлаш. Блок усулида бажарилган муҳим конструкцияларнинг пайвандлаш чокларини барча фазовий ҳолатларда пайвандлаш. Машина, механизм ва конструкцияларнинг муҳим деталлари нуқсонларини металл қуйиб тўлдириш. Узелларнинг ўта мураккаб ва муҳим деталларини эритиб қуйиш.

Билиши лозим: турли типдаги пайвандлаш машиналарининг электрик схемаларини ва конструкцияларини; пайвандланаётган металлларнинг, шу жумладан юқори легирланган пўлатнинг, металлнинг технологик хусусиятларини, уларни турли-туман марказдаги электродлар билан эритиб қуйишни; чокларни қоплаш ва пайвандлаш тартибларининг технологик кетма-кетлигини;

муҳим пайвандлаш чокларини назорат қилиш ва синаб кўриш усулларини; ута мураккаб пайвандланадиган фазовий металл конструкцияларнинг чизмаларини ўқишни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЧИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7773
КМСК бўйича код	7212
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

6-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Мураккаб ва муҳим аппаратлар, деталлар, узелларни, динамик ва вибрацион куч ва босим остида ишлаш учун мўлжалланган, турли пўлатлардан, чўяндан, рангли металл ва қотишмалардан тайёрланган конструкциялар ва қувурларни қўлда ёй, плазма ва газ билан пайвандлаш. Оғир шароитларда ишловчи муҳим мураккаб қурилиш ва технологик конструкцияларни ёй, плазма ва газ билан қўлда пайвандлаш. Ҳар хил пўлатлардан, рангли металллардан ва қотишмалардан ясалган ута мураккаб деталларни тўғри чизиқли ва горизонтал ҳолда кислород ва плазма билан кесиш. Пайвандлашдан сўнг пайвандлаш чокларига газ горелкаси билан термик ишлов бериш. Ута мураккаб пайвандланадиган фазовий металл конструкцияларнинг чизмаларини ўқиш.

Билиши лозим: турли хил пайвандлаш машиналарининг, автоматлар, ярим автоматлар ва ток билан таъминлаш манбаларининг электр схемаларини ва конструкцияларини, пайвандланадиган металлларнинг технологик хусусиятларини; чок қўйиш ва пайвандлаш тартибининг технологик кетма-кетлигини таплашни, муҳим пайвандлаш чокларини назорат қилиш ва синаб кўриш усулларини; термик ишлов беришнинг пайвандлаш чоки хусусиятларига таъсирини; металлларни сув остида кесиш қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

НУРЧИ (ЭЛЕКТРИК)

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7724
КМСК бўйича код	3114
Ходимлар тоифаси	Техник

2-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Оддий схемада уланадиган куч ва ёритиш электр қурилмаларига хизмат кўрсатиш. Ўзидан юқорироқ малакага эга электр монтер бошчилигида идора подстанцияларида, трансформатор электр станцияларида уларни кучланишдан бутунлай узиб қўйилган ҳолда оддий ишларни бажариш. Хизмат кўрсатиладиган объектдаги ёки участкадаги электр асбоб-ускуналарини улаш, электр токи йўналишини ўзгартириш ва узиб қўйиш. Куч ва ёритиш тармоқларидаги, ишга солиш-ростлаб туриш аппаратураларидаги ва электр двигателларидаги бузилишларнинг сабабларини аниқлаш ва оддий шикастланишларни бартараф этиш; 1000 В гача кучланишли симларни бўлиш, бир-бирига улаш, изоляция қилиш ва қалайлаш. Оддий ёритиш аппаратлари (нормал ҳолдаги ва чўгланма лампали чангдан ҳимояланган)ни, улагичларни, штепселли розеткаларни, деворга ўрнатиладиган патронларни ва саноат прожекторларини зарядлаш ва ўрнатиш. Мегометр ёрдамида тақсимлаш тармоқлари ва электр двигателлари статорлари ҳамда роторлари обмоткалари изоляциясининг қаршилигини текшириш. Электр сигнализацияси асбобларини ўрнатиш ва ростлаш.

Билиши лозим: электр техника асосларини; ўзгармас ва ўзгарувчан ток электр двигателлари ва генераторларнинг, трансформаторларнинг, тақсимлаш қурилмалари ва электр асбобларининг ишлаш принципларини; электр техника материалларининг асосий турларини, уларнинг хоссалари ва вазифаларини; паст кучланишга эга симларни улаш ва қалайлаш йўллари ва усулларини; электр двигателларни ишга солиш ҳамда ўчириш тартиби ва қоидаларини; электр токи билан шикастланганда биринчи ёрдам кўрсатиш қоидаларини; хизмат кўрсатиладиган участкадаги электр асбоб-ускуналарининг ток билан таъминланиш ва жойлашиш схемасини; реле ҳимояси

тўғрисидаги умумий маълумотларни ва релеларнинг турларини; ёритиш арматураси (нормал ва чўғланиш лампали чангдан химояланган)ни, шунингдек электр қўнғироқлари ва бошқа сигнализация асбобларини зарядлаш ва ўрнатиш қоидаларини; энг кўп тарқалган универсал ва махсус мосламаларнинг, оддий ва ўртача мураккаб назорат-ўлчов асбобларининг вазифасини ва қўлланиш шароитларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларни.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Касби бўйича 2 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

НУРЧИ (ЭЛЕКТРИК)

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	7724
КМСК бўйича код	3114
Ходимлар тоифаси	Техник

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Кучланиш 10 кв гача бўлган электр машиналари ва аппаратларини қисмларга ажратиш, уртамиёна таъмирлаш, йиғиш, ўрнатиш ва уларнинг марказларини тўғрилаш. Электр аппаратлари ва асбоблари тағларни учун катта гуруҳий шитларни ва мураккаб металл конструкцияларни тайёрлаш, монтаж қилиш ва ўрнатиш. Люминисцент ёритишнинг оддий схемаларини монтаж қилиш ва таъмирлаш. 10 кв гача кучланишга эга кабелларни чуватиш, ажратиш, фазаларга бўлиш ва етказиш. Тебранма ва сирпанма подшипникларни алмаштириш. Сирпанувчи подшипникларга баббит қўйиш. Портлашдан хавфсиз арматураларни таъмирлаш, зарядлаш ва ўрнатиш. Чизмалар бўйича куч ва ёритиш электр симларини режалаб чиқиш. Цехнинг тақсимлаш пунктлари ва бошқариш панелларидаги асбоб-ускуналарни таъмирлаш ва монтаж қилиш. Мураккаб таянчларни алмаштириш ва ўрнатиш, уларни арматура билан жиҳозлаш, электр симларини таранг қилиб тортиш. Изоляция класс 10 кв гача бўлган печка, пайвандлаш, мойли ва ўлчов трансформаторларини тўлиқ таъмирлаш. Изоляция класс 35 кв гача бўлган икки обмоткали

куч трансформаторларининг айрим деталлари ва узелларини алмаштириш билан бирга, нуқсонлари ва носозликларини бартараф этган ҳолда таъмирлаш. Электр асбобларини, электромагнит, магнитли-электрик ва электродинамик тизимларни қисмларга ажратиш, таъмирлаш, йиғиш ва созлаш ишларини бажариш. Динамик тизимларни ўрнатиш ва тармоққа улаш. Электр ҳисоблагичларини ва лампалари сони бештадан ортиқ бўлган ёритгичларни ўрнатиш ва тармоқда улаш. Ўздан юқорироқ малакага эга электр монтажчи бошчилигида мураккаб слесарлик йиғиш ишларини ва юқори кучланишли электр машиналарини таъмирлаш ишларини бажариш.

Кучланиши 2500 В дан юқори бўлган трансформаторлар обмоткаларининг, кабелларнинг кирган ва чиққан жойлари изоляциясининг қаршилигини мегометр билан текшириб ва улчаб кўриш. Баландлиги 9 м дан ортиқ бўлган таянчларни алмаштириш ва ўрнатиш, уларни крюклар ва изоляторлар билан жиҳозлаш.

Билиши лозим: электр техника асосларини, бир типдаги электр машиналарнинг, ўзгармас ва ўзгарувчан ток билан ишлайдиган электр двигателларнинг, трансформаторларнинг, электр аппаратлари ва асбобларининг тузилишини; ҳар хил электр материалларининг турларини, уларнинг хоссаларини ва вазифаларини; ишга солиш ва ростлаб туриш қурилмаларининг, сақлагичларнинг, контактларнинг ва контроллёрларнинг конструкциясини ва вазифасини; изоляцияни мегометр билан синаб кўриш қоидалари ва меъёрларини; юқори ва паст кучланишга эга симларни алмаштириш, улаш ва қалайлаш йўллари, усулларини; кабелларни бинолардан, ер остидан ва осма тросслардан ўтказиш қоидаларини; электр магнит, магнитоэлектрик тизимлар асбоблари схемасини; электр машиналари, аппаратлари ва асбобларини таъмирлаш ва монтаж қилиш қоидалари ва усулларини; универсал ва махсус мосламаларнинг, оддий ва уртача мураккабликка эга назорат-улчов асбобларининг тузилишини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Урта махсус маълумот. Касби буйича 3 йиллик иш стажига эга бўлиши керак.

ЁНГИНДАН САҚЛАШ ПРОФЕССИОНАЛ ХИЗМАТИ

КОРХОНА ЁНГИНДАН САҚЛАШ ПРОФЕССИОНАЛ ОТЯДИНИНГ БОШЛИГИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	4348
КМСК бўйича код	1229
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Корхона ва унга қўшимча қилиб берилган тайёрлов масканларининг ёнгиндан сақлаш профессионал отрядининг ишига бошчилик қилади. Корхона (объект)нинг ёнгинга қарши ҳимоя ишларини пухта ташкил этишни таъминлайди. Техника воситаларидан тўғри фойдаланишни, уларнинг тўғри сақланишини, ўт учирини техникаси асбоб-ускуналарининг ва ўт учирини воситаларининг доим шай ҳолатда турганлигини, ёнгинга қарши қоидаларга риоя этилаётганини назорат қилиб туради. Портлаш-ёнгин чиқиш хавфсизлиги хизмати ишини ташкил этиш бўйича ҳар чоракка иш режалаштиради ва унинг бажарилишини назорат қилади. Умумий ёнгинга қарши ҳимояни кучайтириш бўйича ички ишлар органлари ва давлат ёнгин назорати органлари билан қўшма машқлар ўтказишни ташкил этади. Белгиланган дастур бўйича (бир йилда 40 соат) шахсий таркиб билан, шунингдек кўнгилли ўт учирини дружинаси аъзолари билан мунтазам равишда хизмат машқлари ўтказилади. Ҳар куни портлаш, ёнгин чиқиш хавфсизлиги ҳолатини текшириб чиқади, аниқланган камчиликларни бартараф этиш чораларини кўради. Объектнинг умумий ёнгинга қарши ҳолатини яхшилаш бўйича, техника воситаларини такомиллаштириш бўйича таклифлар ишлаб чиқади ва уни корхона раҳбарига тақдим этади. Белгиланган муддатларда моддий мулклар ва ҳозирги замон ўт учирини конструкциялари бўйича ишланган техник воситаларни сотиб олиш учун талабномалар топширади. Шахсий таркиб аъзолари навбатчиликка тушишидан олдин уларга йўриқнома беради. Ёнгинга қарши техникани, асбоб-ускуналарни ва анжомларни жанговар ҳолатда сақлашни таъминлайди. Ўт учирини техникавий комиссияси ишида қатнашади. Ёнгиндан

хавфли камчиликларни уз вақтида бартараф этиш ва Давлат ут ўчириш назорати органларининг ёзма кўрсатмаларини уз вақтида бажариш учун, шунингдек отряднинг шахсий таркиби хизматини бажараётган пайтда техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этишлари учун жавоб беради.

Билиши лозим: отряд томонидан (шу жумладан отряднинг барча аъзолари томонидан) бажариладиган вазифаларни, йўриқномаларни, хизмат бурчларини; қўриқланаётган объектнинг ҳудудини, унинг энг қалтис участкаларини, цех ва участкаларнинг аҳамиятта эгаллигини, ишлаб чиқариш технологик жараёнининг хусусиятларини, унинг ёнгин-портлаш хавфлилигини; постларнинг дислокациясини ва маршрутларини, улардаги қўриқлаш техника воситаларининг ҳолатини, хабардор қилиш, алоқа, сигнализация усулларини; постларга бўйсунувчиларнинг ҳар бирининг ишчанаик сифатини ҳисобга олган ҳолда жой-жойига қўйиш қоидаларини; мавжуд камчиликларни бартараф этиш тўғрисида ёзма кўрсатма тузиш ва бериш қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши хавфсизлик қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: Олий муҳандис-техник маълумот ва ёнгинга қарши мудофаа органларида 3 йилдан кам бўлмаган иш стаж.

ТАЙЁРЛОВ МАСКАНИ ЁНГИНДАН САҚЛАШ ПРОФЕССИОНАЛ БУЛИМИНИНГ БОШЛИГИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	4348
КМСК бўйича код	1229
Ходимлар тоифаси	Бошқарув ходими

Лавозим вазифалари. Корхонанинг ёнгинга қарши ҳимоя профессионал булимига бошчилик қилади. Қуритиш цехларида, омборхоналарда ва тайёрлаш масканларида ёнгиндан сақлаш қоидаларига риоя этилаётганини назорат қилади. Ёнгинга қарши шароитларни яхшилаш бўйича тадбирлар ишлаб чиқади. Иш жойларидаги шароитларни ўрганиб чиқади, ҳозирги замон конструкциясидаги ёнгинга қарши техника воситаларини

жорий этишда қатнашади. Меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидалари бўйича янги ишга қабул қилинган шахсларга дастлабки йуриқномалар ва ишлаб турганларга даврий йуриқномалар беради. Тузилма бўлинмалари раҳбарлари томонидан бериладиган йуриқномалар сифатини назорат қилади. Ишчиларга хавфсиз ишлаш усуллари бўйича қоидалар, ўқитиш дастурлари ишлаб чиқишда қатнашади. Ёнгинга қарши қоидаларни тарғибот қилади. Шахсий таркиб бўлинмаларининг ва техниканинг ўт ўчиришга доимий жанговар тайёргарлигини таъминлайди. Ўт ўчириш техникавий комиссияси ишида қатнашади. Кўнгилли ўт ўчириш дружинасининг ишига бошчилик қилади. Хизмат қилиш пайтида шахсий таркиб томонидан техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этилиши учун жавоб беради. Корхона раҳбарига ва корхона ёнгинга қарши ҳимоя отряди бошлиғига бўйсунди.

Билиши лозим: ёнгинга қарши хавфсизлик бўйича қоидаларни ва йуриқномаларни; хизмат кўрсатиладиган корxonанинг ҳудудини; барча мавжуд техника ва бошқа ўт ўчириш воситаларини ва улар билан муносабатда бўлиш қоидаларини; пахта ва пахта маҳсулотлари, шунингдек бинолар, иншоотлар ва асбоб-ускуналар бирдан ёниб кетганда ўчириш усуллари ва йулларини; ёниб кетиш сабабларини аниқлаш усулларини, текшириш натижалари бўйича ҳисобот тузишни; ёнгинни ўчириш воситаларини танлаш қоидаларини; ҳисоботлар тузиш усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши хавфсизлик қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: Олий муҳандис-техник маълумот ва ёнгинга қарши мудофаа ташкилотларидаги иш стажы 2 йилдан кам бўлмаслиги лозим.

ЎТ ЎЧИРИШ МАШИНАСИНING ҲАЙДОВЧИСИ, ЎТ ЎЧИРИШ МОТОПОМПАСИНING МОТОРИСТИ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	873
КМСК бўйича код	8324
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разрядли

Лавозим вазифалари. Автомашина (мотопомпа) ва насосларнинг ишчи ҳолати ва доимий техникавий тайёрлиги учун жавоб беради. Автомашинага ва унинг барча узелларига (мотопомпа) ҳамда насосларга техникавий хизмат курсатади ва уларни майда таъмирлаш ишларини бажаради. Навбатчиликка киришиш пайтида ўт ўчириш техникасининг ишчи ҳолатини ва жанговар тайёргарлигини текшириб чиқади. Ўт ўчириш депосидан ёнгин чиққан барча бино ва иншоотларгача бўлган энг қисқа ва хавфсиз йўналишларни аниқлайди ва улардан фойдаланади. Навбатчилик бошланишида ўт ўчириш автомашинаси (мотопомпаси)ни қабул қилиб олади ва навбатчилик тугагандан сўнг қабул қилиш (топшириш) тўғрисида бошлиққа хабар беради. Смена кам сонли бўлган ҳолларда ўт ўчириш машинасининг ҳайдовчиси катта ҳайдовчининг вазифаларини бажаради ва унинг ҳуқуқларидан фойдаланади. Ўт ўчириш пайтида ўт ўчириш машинасининг барча узеллар ва агрегатларини бошқаради.

Билиши лозим: автомашина (мотопомпа)нинг, унинг барча узел ва агрегатларининг тузилишини; барча механизмларнинг ишлаш принципларини; ўт ўчириш машинасидаги ва унинг механизмларидаги нуқсонларни тезда аниқлаш ва бартараф этишни; ўт ўчириш депосидан барча бинолар ва иншоотларгача бўлган энг қисқа хавфсиз йўлдан боришни; ўт ўчириш гидрантларининг, табиий ва сунъий ҳовузларнинг жойлашган жойларини; сувни ўт ўчириш шлангларига бериш ва улардаги босимни тўғрилаб туриш йўллари ва усулларини; техникани жанговар ҳолатда ёйиш ва уни ўт ўчиришга тайёр ҳолатга келтириш қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: Ўрта махсус маълумот, тегишли категориядаги автомобилларни бошқариш учун гувоҳнома ва ҳайдовчи лавозимида 3 йилдан кам бўлмаган иш стажи.

ЎТ ЎЧИРУВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	6758
КМСК буйича код	1229
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

Лавозим вазифалари. Анжомларнинг ишчи ҳолатини ва сақланишини таъминлайди. Ўт ўчириш техника воситаларини доимий жанговар тайёргарлик ҳолатида сақлайди. Навбатчиликка киришиш пайтида аслаҳа-анжомларни ва штат бўйича тегишли ўт ўчириш — техника қуроallarини қабул қилиб олади ва қабул қилиб олгани тўғрисида бевосита бошлиғига хабар беради. Қуриқланадиган объектни ва ёнгин жиҳатидан энг хавфли жойларни пухта текшириб чиқади. Ёнгинга қарши тартиб ва ёнгин хавфсизлиги қоидаларига риоя этилишини, шунингдек ўт ўчириш воситалари ва ёнгин сигнализациясининг мавжудлигини ва ишчи ҳолатда эканини назорат қилади. Ёнгин чиққан ҳолларда дарҳол уни ўчиришга киришади ва ёнгин тўғрисида объект раҳбарини ва ўз бошлиғини хабардор қилади. Бошлиқга объектнинг ёнгинга қарши ҳолати ва ўт ўчириш воситалари тўғрисида маълумот беради. Ўз вазифаларини жанговар расчётда ўт ўчириш машинаси (мотопомпаси)да бажаради.

Билиши лозим: объектда мавжуд барча ўт ўчириш воситаларини; ҳар бир аниқ ҳолда қайси ўт ўчириш воситаларини қўллашни; ўт ўчириш воситаларини жанговар тайёргарлик ҳолатига келтириш усулларини; бирдан ўт олган жойга техника воситаларини энг қисқа ва хавфсиз етказиш йулини; техниканинг тузилишини ва уни ишлатиш қоидаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши хавфсизлик қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари: ўрта махсус маълумот, ўт ўчирувчиларни тайёрлаш махсус курси, иш стажига талаблар қўймай тасдиқланган дастур бўйича ҳар йилги қайта тайёргарликдан утказиш.

ХИЗМАТ КЎРСАТУВЧИ ХОДИМЛАРНИНГ ИШЧИ КАСБЛАРИ

ҲУДУДНИ ТОЗАЛОВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	1335
КМСК буйича код	9162
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

1-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Ҳудудни йиғиштириш (супуриш, майсазорларни тозалаш) ишларини бажаради. Чиқиндиларни йиғади ва уларни махсус ажратилган жойга ташийд.

Билиши лозим: супуриб-сидириш вақтини, усулларини ва йўлларини (қуруқ ёки ҳўл ҳолда); қўлланиладиган асбоб-анжомларнинг хилларини; ахлатни омборхоналарга жойлаш жойларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнғинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Маълумот ва иш стажи талаб қилинмайди.

ДАМ ОЛИШ ҲУДУДИНИ ОБОДОНЛАШТИРУВЧИ

ХАЛ ва ИКК буйича тартиб рақами	4659
КМСК буйича код	6142
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Пиёдалар юрадиган йўлчаларнинг, йўлка четларининг, майсазорларнинг ҳолатини кўздан кечириб туради, таъмирлайди, тўғрилайди; дарахтлар ва буталарни қирқиб шакл беради, ўтларни ўради; дарахт кўчатлари ўтказиши; гуллар ва сабзавот-полиэ экинларини экади.

Билиши лозим: кўчатларни, буталарни, сабзавот экинларини кўчириб ўтқизиш принципларини; ўғитлаш ва суғориш даврларини; турли хил ўсимликлар учун ишлатиладиган ўғитларнинг хилларини; буталарни манзарали-санъаткорона қирқизиш

усулларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажы талаб қилинмайди.

САНУЗЕЛ ИШЧИСИ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6647
КМСК бўйича код	7136
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

3-разряди

Ишларнинг тавсифномаси. Санузелларни ва санузеллар эгаллаб турган майдонни йиғиштиради. Умумий йулакларда, кутиш хоналарида ва ўтиш жойларида ўрнатилган тупдонларни тозалайди ва ювади.

Билиши лозим: ванналарни, унитазларни, тупдонларни, шунингдек санузеллардаги панелларни ва полларни қатрон қилиш ва ювиш пайтида қўлланиладиган моддаларнинг турларини ҳамда воситаларни; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгина қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажы талаб қилинмайди.

БОҒБОН

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6341
КМСК бўйича код	6112
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

2-разряди

Ишларнинг тавсифномаси. Манзарали ўсимликларнинг, шунингдек мевали кўчатларни етиштиради. Турли хил дарахтлар, гулларни кўчириб ўтказиш чизмасини ишлаб чиқади. Етиштирилган кўчатларни кўчириб ўтказади; тупроққа ишлов

беради ва уни угитлайди. Дарахтларнинг ва гулларнинг шох-шаббаларига шакл беради. Уз вақтида сугоришни таъминлайди, пайванд қилиш, ўсимликларни зараркунандалардан ва касалликлардан ҳимоя қилиш ишларини бажаради. Эски дарахтларни янгилари билан алмаштириш, ҳосилини йиғишни ва сақлашни ташкил этади.

Билиши лозим: боғдорчилик ва мевали дарахтларнинг тузилишини, усиш ва мева ҳосили беришининг биологик хусусиятларини; боғдорчилик-мевали ўсимликларини устириш бўйича агротехник тадбирларни; зараркунандалардан ҳимоя қилиш чораларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Ўрта махсус маълумот. Иш стажи талаб қилинмайди.

ҚОРОВУЛ

ХАЛ ва ИКК бўйича тартиб рақами	6868
КМСК бўйича код	9152
Ходимлар тоифаси	Ишлаб чиқариш ходими

1-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Корхона ва унда мавжуд мулкни, ҳудудни ва мулкларни мунтазам равишда (маълум интервал билан) айланиб ва кўздан кечириб чиқади. Юк билан ва юксиз пиёда ва транспорт воситалари билан кириб чиқиш ҳуқуқини берувчи ҳужжатларни текширади.

Билиши лозим: корхона ҳудудини қўриқлаш йўриқномаларини; огоҳлантириш сигналени бериш усулларини, шунингдек шубҳали шахсларни ушлаш йўлларини; агар лозим бўлиб қолса қурол билан муомалада бўлиш қоидаларини ва уни қўллаш вазиятларини; пиёда кириш, транспорт билан кириш ва юк олиб чиқиб кетиш ҳуқуқини берувчи ҳужжатларнинг асосий турларини ва шаклларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Маълумот ва иш стажи талаб қилинмайди.

ХИЗМАТ ХОНАЛАРИНИ ЙИГИШТИРУВЧИ ФАРРОШ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7226
КМСК бўйича код	9132
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

1-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Хизмат жойларини йиғиштириш билан боғлиқ бўлган барча ишларни бажаради. Тозаликни назорат қилиб туради ва ахлатларни йуқ этиш чораларини кўради.

Билиши лозим: йиғиштириш вақтини; ўзи учун бириктириб қўйилган биноларни; ишлаб чиқариш чиқиндилари (ахлатлар) ва озиқ-овқат қолдиқларини омборларга жойлаш жойларини; ўз иш жойини ва асбоб-анжомларни сақлаш жойини; сув билан таъминлашнинг асосий ва қушимча манбаларини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги, ишлаб чиқариш санитарияси ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Маълумот ва иш стажи талаб қилинмайди.

УМУМИЙ ҲОЖАТХОНАЛАРНИ ТОЗАЛОВЧИ ФАРРОШ

ХАА ва ИКК бўйича тартиб рақами	7228
КМСК бўйича код	9132
Ходимлар тоифаси	Хизмат кўрсатиш ходими

1-разрядли

Ишларнинг тавсифномаси. Корхона ҳудудидаги умумий ҳожатхоналарни тозалайди. Ахлат қутиларни ишлатилган қоғоздан бушатади ва уларни махсус жойда йиғади. Барча ифлосликларни ювиб ташлайди, дезинфекция қилади.

Билиши лозим: йиғиштириш вақтини; дезинфекция қилиш учун қўлланиладиган воситаларни; чиқиндиларни жойлаш омборхоналарини; асбоб-анжомларни сақлаш жойини; меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги ва ёнгинга қарши ҳимоя қоидалари ва меъёрларини.

Малака талаблари. Маълумот ва иш стажи талаб қилинмайди.

60000

**ПАХТА ТОЗАЛАШ КОРХОНАЛАРИ ВА ТАЙЁРЛОВ
МАСКАНЛАРИНИНГ ИШЧИ КАСБЛАРИ, РАЎБАРЛАР,
МУТАХАССИСЛАР ВА ХИЗМАТЧИЛАР ЛАВОЗИМЛАРИНИ
КЛАССИФИКАЦИЯЛАШ БЎЙИЧА МЕЪЁРИЙ
МАТЕРИАЛЛАР ТЎПЛАМИ**

Бош муҳаррир Гулчеҳра Муҳаммаджон
Муҳаррир Хосият Ражабова
Мусахҳиҳ Дилором Ҳотамова
Саҳифаловчи-дизайнер Азиза Ойназарова

Нашриёт лицензия рақами АІ-№ 213
2013 йил 18 январда нашриётга топширилди.
2013 йил 11 февралда босишта рухсат этилди.
Бичими 60x90 1/16 «Baltica APP» гарнитураси.
Шартли босма табағи 8,37.
Нашриёт ҳисоб табағи 6,34. Адади 1000 нусха.
671-сонли буюртма. Баҳоси шартнома асосида.

Оригинал макет "DAVR PRESS" нашриёт-матбаа
уйида тайёрланди.
"DAVR PRESS" NMU МЧЖнинг матбаа бўлимида
офсет усулида чоп этилди.
Манзил: Ўзбекистон Республикаси, 100156, Тошкент шаҳри,
Чилонзор тумани, 20^а-даҳа, 42-уй.
Тел: 8(371) 216-9014, 120-1299;
Маркетинг бўлими: 8(371) 120-1233
Web: www.davrpress.uz, www.kitoblar.com;
E-mail: davr-press@mail.ru